

การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร
เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

โดย

นางชนิษฐาสรุจ สืบสังข์
ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง
รุ่นที่ 7
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

บทคัดย่อ

เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
แห่งชาติ

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย นางชนิษฐาสรรค์ สืบสังข์ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยเฉพาะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน จากประชากรที่เป็น หรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนในกรุงเทพมหานคร และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า กรุงเทพมหานครมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ไว้ 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ.2551 โดยนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเป็นการเฉพาะ การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดพื้นที่เพื่อการชุมนุมโดยเฉพาะ กำหนดโครงสร้างให้มีส่วนราชการรับผิดชอบบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนโดยตรง เพิ่มปัจจัยทางบริหารให้เพียงพอ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชน และเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ และกรุงเทพมหานครควรนำรูปแบบหรือแนวทางการทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนตามผลการศึกษาค้นพบไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนของกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

คำนำ

การจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ” นี้ เป็นการศึกษาปัญหาการชุมนุมในปัจจุบันขณะที่ประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมเป็นการเฉพาะ เพื่อวางกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพของผู้ชุมนุม ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ การชุมนุมแต่ละครั้งจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล และภาพรวมของสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการเช่นใดจึงจะถูกต้อง เหมาะสม และไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อบริหารจัดการการชุมนุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรบริหารนครหลวงของประเทศที่มีสถิติการชุมนุมและความรุนแรงจากการชุมนุมสูง ควรจะมีรูปแบบแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร เช่นใด จึงจะช่วยให้เกิดความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงแห่งชาติได้ ผู้วิจัยจึงหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะพอเป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมอย่างเป็นรูปธรรมแท้จริงต่อไป

(นางชนิษฐ์สรุทธ์ สืบสังข์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
หนังสือรับรอง	
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง-จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
คำจำกัดความ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในที่สาธารณะ	11
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในที่สาธารณะ	28
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของกรุงเทพมหานคร	40
โครงสร้างการบริหารราชการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของกรุงเทพมหานคร	43
สรุป	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในกรุงเทพมหานคร	
ข้อมูลการชุมชนในกรุงเทพมหานคร	51
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนใน กรุงเทพมหานคร	60
การดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร	72
ปัญหา และอุปสรรค	80
สรุป	84
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	86
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	89
สรุป	129
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุป	133
ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์	165
ประวัติย่อผู้วิจัย	169

สารบัญญัตินี้

หน้า

ตารางที่

4-1	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In - Depth Interview)	90
4-2	การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	121
5-1	การเปรียบเทียบข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) กับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	134

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
ตารางที่	
2-1 โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร	45
2-2 โครงสร้างการบริหารนongอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร	47
3-1 โครงสร้างการบริหารnongอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร	62
5-1 การทดสอบแบบสอบถาม 3 ขั้นตอน	145
5-2 รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร	156

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศและเป็นเมืองเอกโตเดี่ยว (กาญจนา ตั้งชลทิพย์, ออนไลน์, 2556) ที่มีความเจริญก้าวหน้าจากการเป็นศูนย์กลางของประเทศในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง การเงินการธนาคาร การสาธารณสุข เป็นต้น เป็นสถานที่ตั้งของสถานที่สำคัญทางการเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรมของประเทศ ฯลฯ และ เป็นศูนย์กลางผู้คน que เข้ามาอาศัยเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอาเซียน ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นมากกว่าเมืองอื่น ๆ ของประเทศ ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ต่อไป (ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจ การคลัง และการลงทุนของกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์, 2556) แต่เหตุสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองและการชุมนุมเพื่อยื่นข้อเรียกร้องหรือข้อร้องเรียนต่อรัฐบาลที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการชุมนุมประท้วงบนพื้นที่สาธารณะและมีความรุนแรงขึ้น เป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการปิดสนามบิน การปิดบริเวณถนนราชดำเนิน สะพานมัจฉานุรังสรรค์ หน้าทำเนียบรัฐบาล ลีแยกราชประสงค์และในจุดต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงขึ้น จากการต่อสู้เรียกร้องจนเกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลควบคุม ปลายการชุมนุม หรือระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมที่สนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งพื้นที่สาธารณะดังกล่าว ล้วนเป็นพื้นที่สำคัญของทางราชการ การคมนาคม และเป็นพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศ จึงก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างและจำนวนมากทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ทำให้เจ็บป่วยเสียชีวิต มีปัญหาสุขภาพจิต สูญเสียทรัพย์สิน (คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริง เพื่อการปรองดองแห่งชาติ, 2554) เป็นต้น

ตัวอย่างผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบจากการชุมนุมทางการเมือง เช่น กรณี เมื่อปี พ.ศ. 2551 การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ได้ปิดถนนสายสำคัญ และหน่วยงานราชการในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเข้าปิดล้อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อต่อรองกับนายกรัฐมนตรี สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ให้ลาออกจากตำแหน่ง

ซึ่งส่งผลให้เที่ยวบินทุกเที่ยวหยุดทำการ ตลาดหุ้นไทย ดัชนีหุ้นปรับตัวลดลง -56.7% ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ หรือลดลงมากกว่าตลาดสหรัฐประมาณ 20% Standard & Poor's (S&P) และ Fitch ได้ประกาศปรับลดแนวโน้มอันดับความน่าเชื่อถือของไทยลงสู่ “เชิงลบ” จากเดิม “มีเสถียรภาพ” ทำอากาศยานสุวรรณภูมิสูญเสีรายได้ไปกว่า 350 ล้านบาท นอกจากนี้ ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางอากาศยังสูญเสีรายได้กว่า 25,000 ล้านบาท โดยยังไม่รวมความเสียหายของสายการบินต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง การชุมนุมประท้วงส่งผลทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเสียหายอย่างมาก แฉลงการณ์จากเอกอัครราชทูตอียูประจำประเทศไทย ได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองในไทยอย่างสันติ เคารพในกฎหมาย และสถาบันประชาธิปไตยของประเทศ (บทวิเคราะห์เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จากการปิดสนามบินสุวรรณภูมิ, ออนไลน์, 2556) ทั้งนี้ ผลกระทบประการสำคัญ คือ การสร้างความแตกแยกทางความคิด กลายเป็นความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นในทุกระดับของสังคม ทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคมและระดับชาติ และยังกระจายความขัดแย้งไปในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ส่งผลไปยังเศรษฐกิจโดยรวม การพัฒนาประเทศ ภาพลักษณ์ และความมั่นคงของชาติอีกด้วย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, 2556)

หรือกรณีเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช. : United Front of Democracy Against Dictatorship; UDD) ที่ได้มีการพัฒนาการชุมนุมขึ้นสูงสุดเมื่อเดือนมีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ณ บริเวณถนนราชดำเนิน สีแยกราชประสงค์ และกระจายไปทั่วพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สาธารณสุข และการคมนาคม ทั่วประเทศ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, 2556) โดยมีผู้เสียชีวิตจำนวนถึงเกือบร้อยราย และนายสาธิต รังคสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) เปิดเผยว่า ผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่ม นปช. มีผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และมีผลกระทบต่อจีดีพีทั้งปีแล้ว 1.1% การสูญเสีรายได้จากภาคการท่องเที่ยว 5.2 หมื่นล้านบาท (มติชนออนไลน์, ออนไลน์, 2556) สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งว่าความไม่สงบทางการเมือง ทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2553 ลดลง 0.9% ส่วนหอการค้าไทย ก็ประมาณการความสูญเสียทางเศรษฐกิจว่า หากการชุมนุมยืดเยื้อถึง 3 เดือน ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในภาพรวมสูญเสีย 90,000-140,000 ล้านบาท การขยายตัวทางเศรษฐกิจหายไป 0.6-1% จากประมาณการณ์เดิมที่คาดว่า จีดีพีจะโต 4-4.5% (ครอบครัวข่าว 3, ออนไลน์, 2556) นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครได้เปิดให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือ ระหว่างวันที่ 24-31 พฤษภาคม 2553 พบว่า มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 27,752 ราย ซึ่งมีทั้งผู้ได้รับผลกระทบจากการวางเพลิงและผู้ที่มีความเสียหายจากเรื่องอื่น ๆ (ทิพย์พาพร ดันติสุนทร, ออนไลน์, 2556)

จากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี 2556 พบว่า มีการชุมนุมทั้งหมด 3,343 ครั้ง หรือเฉลี่ยวันละ 10 ครั้ง แบ่งเป็นคดีการเมือง 1,404 ครั้ง เศรษฐกิจปากท้องประชาชน 1,939 ครั้ง ส่วนไตรมาสที่ 3 ตั้งแต่เดือน ก.ค.-ก.ย. 2556 มี 1,148 ครั้ง แบ่งเป็นการเมือง 603 ครั้ง ปัญหาปากท้องประชาชน 535 ครั้ง โดยการชุมนุมทางการเมืองพบมากที่สุดในพื้นที่ “กรุงเทพมหานคร” ส่วนเรื่องปากท้องมากที่สุด คือ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 8 ทั้งนี้ แนวโน้ม พบว่า การชุมนุมทางการเมืองจะมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเดือน ต.ค. - พ.ย. 2556 (สำนักงานตำรวจ, ออนไลน์, 2556) รวมทั้งมีแนวโน้มว่าการชุมนุมจะเพิ่มมากขึ้นตามกระแสอุณหภูมิทางการเมืองที่กำลังร้อนแรงมากยิ่งขึ้นต่อไป และปรากฏเป็นข้อเท็จจริงว่าเหตุการณ์จากการชุมนุมทางการเมืองมีความรุนแรงมาโดยตลอด และเกิดการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมสองฝ่าย และระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐหลายครั้ง ต่อเนื่องมาจนถึงเดือนพฤษภาคม จนคาดว่าจะมีการปะทะและเกิดเหตุจลาจลมีการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเจ้าหน้าที่จำนวนมาก นำมาซึ่งการรัฐประหารโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557

อย่างไรก็ตาม การชุมนุมประท้วงและการเดินขบวนนั้น ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หากแต่การชุมนุมดังกล่าว จะต้องไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่น และจะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งในสถานการณ์การชุมนุมช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาในการชุมนุม คือ มีการฝ่าฝืน ละเมิดกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จึงเกิดคำถามสำคัญขึ้นว่า การชุมนุมสาธารณะในประเทศไทยควรมีกติกาหรือไม่ ซึ่งแต่ละประเทศมีแนวทางในการจำกัดสิทธินี้แตกต่างกัน (ไกรพล อนุรักษ์รัตน์, ออนไลน์, 2556)

ผลจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมที่ดีมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้การชุมนุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งไม่ได้หมายถึงเพียง การควบคุมกลุ่มผู้ชุมนุมหรือการชุมนุม เท่านั้น แต่ยังหมายถึง การบริหารจัดการเพื่อสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อคุณภาพชีวิต รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ต่อกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการควบคุมการชุมนุม และผู้ได้รับผลกระทบ อย่างเท่าเทียม เสมอภาคกัน เพื่อช่วยลดความตึงเครียด กดดัน และความคับข้องใจ เป็นการผ่อนคลายบรรยากาศของความขัดแย้ง การเผชิญหน้า ความรุนแรง อันจะเป็นการช่วยป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการชุมนุม ทั้งต่อกลุ่มผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประชาชน ชุมชน เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศได้ (พงศ์ศักดิ์ คุ้มแสน, สัมภาษณ์, 2556)

ดังนั้น กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการนครหลวงของประเทศไทย จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็น“เจ้าภาพ” ของพื้นที่ที่มีการชุมนุมมากที่สุดในประเทศ ซึ่งควรจะต้องมีมาตรการและการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ปรากฏว่าส่วนใหญ่กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการเพียง “อำนวยความสะดวก” ในการชุมนุม เพื่อให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเท่านั้น โดยมีหน้าที่หลัก ได้แก่ การประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อเตรียมความพร้อมหากมีผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ พร้อมทั้งได้จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของกรุงเทพมหานครไว้ให้บริการ และจัดระดับเพลิงเข้าพื้นที่ก่อนมีการชุมนุม การตรวจสอบความพร้อมของกล้องวงจรปิดในพื้นที่ชุมนุมและบริเวณใกล้เคียง จัดเตรียมเจ้าหน้าที่เทศกิจเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการจราจร การจัดเตรียมรถสุขาเคลื่อนที่ให้บริการผู้ชุมนุม และการรักษาความสะอาด เป็นต้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครยังไม่มีแนวทาง หรือแผนการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีเพียงแผนเผชิญเหตุของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร และของแต่ละหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตในพื้นที่ชุมนุม สำนักเทศกิจ สำนักการแพทย์ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสำนักสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เท่านั้น ซึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมจำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน ในขณะเดียวกันจะต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้กฎหมาย เพื่อนำไปสู่ความสะดวก ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ชุมนุมและของราชการ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม รวมทั้งประชาชน ธุรกิจ ภาคเอกชนที่อยู่อาศัย ประกอบอาชีพ และสัญจรไปมาในบริเวณหรือใกล้เคียงพื้นที่ชุมนุม หรือได้รับผลกระทบจากการชุมนุม เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบของการชุมนุมต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และภาพลักษณ์โดยรวมของประเทศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ มุ่งหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเท่านั้น
2. ขอบเขตด้านพื้นที่
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการชุมนุมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น
3. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครเฉพาะที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร และหัวหน้าหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร จำนวน 86 คน (นเรศ ไม้หอม, สัมภาษณ์, 2556)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิธีวิจัย

1.1 การวิจัยด้านเอกสาร (Documentary) ได้แก่ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในประเทศไทยและในต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ใช้ในการวิจัย

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ประชากรเป้าหมาย คือ บุคลากรที่ดำรงตำแหน่ง หรือผู้เคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เป็น หรือเคยเป็นข้าราชการ กรุงเทพมหานครเฉพาะที่ดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหาร และหัวหน้าหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการเขต ถึงผู้อำนวยการสำนัก จำนวน 86 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากประชากรที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยตนเอง เป็นข้อมูลที่ได้จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล (Participants' perspective) (สุภางค์ จันทวานิช, 2540 : 23) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งทางด้านข้อมูล (data triangulation) ด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) และด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาวิจัยได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ดังนี้

2.2.1 ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์ อุปนายกสมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร

2.2.2 นายยศศักดิ์ คงมาก ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร

2.2.3 นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ รองผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.2.4 นายโกสิน เทศวงษ์ ผู้เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองปฏิบัติการเทศกิจ 3 สำนักเทศกิจ เกษียณอายุราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

2.2.5 นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักการแพทย์

2.2.6 นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ รองผู้อำนวยการสำนักรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม

2.2.7 นายสังจะ คนตรง ผู้อำนวยการเขตวัฒนา

3. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี คำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยทำการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary) ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี คำรา วารสารบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในประเทศไทยและในต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ใช้ในการวิจัยจากเอกสาร (สุภางค์ จันทวานิช, 2554 : 35 และ ประคอง วรรณสุต, 2542 : 41) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.3 ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบเพื่อนำมาจัดทำนิยามศัพท์เฉพาะ มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3.2.4 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.6 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นไปใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก โดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือจากกรุงเทพมหานคร และผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In – Depth Interview) ในระหว่างที่ทำการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

5.2 นำข้อมูลที่ได้อาจมาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความเพื่อง่ายต่อการแยกประเด็น

5.3 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดแยกประเด็นตามกลุ่มของข้อมูล

5.4 สรุปข้อมูลที่ได้อาจ และนำไปเปรียบเทียบที่ละประเด็นระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 คน

5.5 อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอด และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร
2. สามารถนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติได้
3. ผลของการศึกษาวิจัย จะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงต่อบ้านเมืองสืบไป
4. เป็นต้นแบบ หรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความ

การประชุมในที่สาธารณะ	หมายถึง	การรวมตัวอย่างเปิดเผยของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องในเรื่องเดียวกัน และบุคคลทุกคน อาจเข้าร่วมได้อย่างเสรี โดยทุกคนได้รับความคุ้มครองจากรัฐเช่นเดียวกันกับผู้เข้าร่วมในการชุมนุมคนอื่น ๆ
การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม	หมายถึง	การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อหามาตรการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ ชัดเจน เป็นระบบ ตามกรอบอำนาจหน้าที่ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการ รวมทั้งการป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม
กรุงเทพมหานคร	หมายถึง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารราชการกรุงเทพมหานครที่เป็นเมืองหลวงของประเทศ ประกอบด้วยฝ่ายบริหาร คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภากรุงเทพมหานคร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และมีบุคลากร และหน่วยงานที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการกำกับ ดูแล และอำนวยความสะดวกในการชุมนุม ได้แก่ สำนักงานเขตในพื้นที่ชุมนุม สำนักเทศกิจ สำนักการแพทย์ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสำนักสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร (กอ.รมน.กทม.)	หมายถึง	หน่วยงานในสังกัดหน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้นตรงกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค (กองทัพภาคที่ 1) มีหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับ

ดูแลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้าน
ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และดำเนินการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในที่สาธารณะ
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในที่สาธารณะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร
4. โครงสร้างการบริหารราชการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร
5. สรุป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน ในที่สาธารณะ

เนื่องจาก การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในที่สาธารณะ จะต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมชนในที่สาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการชุมชนได้อย่างทันที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในที่สาธารณะ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation)
นโยบายสาธารณะเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการดำเนินงานจัดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเองมา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความหมาย

นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางกิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้ทำการตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้ นำให้มีกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหารหรือกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชน ผู้ใช้บริการในแต่ละเรื่อง (วิกิพีเดีย สารานุกรม, ออนไลน์, 2557)

ลาสเวลล์ (Lasswell, 1948 : 57) ผู้ริเริ่มการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายซึ่งเรียกว่า “นโยบายศาสตร์” (Policy Sciences) ได้ให้ความหมายของคำว่า “นโยบาย” ร่วมกับอับราฮัม แคลปเปลน (Abraham Kaplan) ว่า “นโยบายหมายถึงแผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้นอันประกอบด้วยเป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ” ความหมายนี้แสดงให้เห็นว่านโยบายสาธารณะเป็นการงดการกระทำ (inaction) แต่ก็มีอิทธิพลหรือผลกระทบทำนองเดียวกันกับการเลือกแบบแรก และถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะได้

ดาย (Dye, 1981 : 11) กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกที่จะทำหรือไม่ทำ”

ชาร์แคนสกี (Sharkansky, 1970 : 42) ได้ให้ความหมายในแง่พฤติกรรมคล้ายกับดาย แต่มุ่งพิจารณาถึงบทบาทของรัฐบาลที่มีส่วนในด้านนี้โดยตรง โดยกล่าวว่า “นโยบายสาธารณะหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเป็นต้นว่า บริหารสาธารณะ การควบคุมกิจกรรมของบุคคลหรือธุรกิจเอกชน การแสดงออกในทางสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการควบคุมกิจกรรมทางการเมืองแบบอื่น ๆ”

อีสตัน (Easton, 1960 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า นโยบายของรัฐบาลว่า คือ “การจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลบังคับตามกฎหมาย (authoritative allocation of values) และเป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม ซึ่งเป็นการเน้นเรื่องการจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลบังคับตามกฎหมายที่ว่า มีผลบังคับตามกฎหมาย หมายความว่า หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลผิด และที่ว่าเพื่อส่วนรวมนั้น ได้แก่ การที่รัฐบาลจะทำการเลือกกระทำ หรืองดเว้นการกระทำตามค่านิยมและความเชื่อของตน ทั้งนี้ก็เพื่อส่วนรวม

กล่าวโดยสรุป จากความหมายดังกล่าว นโยบายสาธารณะมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาล หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ

2. กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือองค์กรของรัฐจัดทำขึ้น เช่น การจัดการบริการสาธารณะ (public services) การจัดทำสินค้าสาธารณะ (public goods) และการออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย
3. แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือแนวทางที่รัฐบาลหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา
4. ความคิดของรัฐที่กำหนดว่าจะทำอะไรหรือไม่ อย่างไร เพียงไร เมื่อไร
5. แนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาล (ไม่ว่าจะระดับใด) กำหนดขึ้นเพื่อล่วงหน้า เพื่อเป็นการชี้้นำให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ตามมา

1.2 สาขาคำสำคัญเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีดังนี้ (สุดาเดชพิทักษ์ศิริกุล, ออนไลน์, 2551)

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy Implementation) เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย (policy process) เป็นการบริหารนโยบาย การพัฒนาแผนงาน การออกคำสั่ง การกำหนดกิจกรรม ที่ครอบคลุม ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ทั้งที่อยู่ในระบบราชการ และเอกชนเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์นโยบาย ที่ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบายและการวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบาย นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการมองว่าเป็นกฎหมายที่มีตัวแสดง องค์กรการ วิธีปฏิบัติและเทคนิคต่างๆที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้เป้าหมายของแผนหรือนโยบายบรรลุผล อีกรหัสหนึ่งเห็นว่าเป็นกระบวนการ (Process) หรือเป็นชุดของการตัดสินใจดำเนินการเป็นผลผลิต (Output) และเป็นผลลัพธ์ (Outcome)

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมหภาค และระดับจุลภาค

ในระดับมหภาค จะมีขั้นตอนดำเนินงานอยู่ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก เป็นการแปลงนโยบายออกมาเป็นแผน (plan) แผนงาน (program) และโครงการ (project) ซึ่งมีกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การทำความเข้าใจเป้าหมายนโยบาย การวิเคราะห์วัตถุประสงค์นโยบาย การจัดระบบและกลไก ทั้งจัดรูปแบบขององค์กร การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การประสานหน่วยงาน รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการดำเนินงาน

ส่วนกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับจุลภาค จะมีขั้นตอนดำเนินงานอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการระดมพลัง ประกอบด้วย การแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนหรือ

กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ และการแสวงหาวิธีการปฏิบัติ ขึ้นการปฏิบัติ และขึ้นสร้างความเป็นปึกแผ่น ซึ่งเป็นการจูงใจให้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

1.3 ตัวแบบที่สำคัญ

คาย (Dye, 1981 : 35) ได้พยายามหาคำตอบที่ว่าใครเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ และการกำหนดนโยบายสาธารณะอาศัยหลักเกณฑ์ประการใดบ้าง โดยตัวแบบการกำหนดนโยบายที่สำคัญมีอยู่ 7 ตัวแบบ คือ

1.3.1 ตัวแบบผู้นำ (Elite Model) ตัวแบบผู้นำถือหลักว่านโยบายสาธารณะถูกกำหนดโดยกลุ่มผู้นำที่ปกครองประเทศ (governing elite) ตัวแบบนี้ได้แบ่งคนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชนชั้นนำ (Elite) กลุ่มข้าราชการประจำหรือผู้บริหาร (Officials Administrators) และกลุ่มประชาชน (Mass)

1.3.2 ตัวแบบกลุ่ม (Group Model) ตัวแบบกลุ่มเสนอความคิดว่า นโยบายสาธารณะเป็นการหาจุดร่วมระหว่างกลุ่มต่างๆ หัวใจของการเมือง คือ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม การเมืองเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม เพื่อแย่งชิงกันกำหนดนโยบายสาธารณะออกมาให้ตรงกับความต้องการ และสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนมากที่สุดแนวคิดสำคัญของตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม ถือว่านโยบายสาธารณะ คือ ผลของความสมดุลของการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม ความสมดุลเหล่านี้เกิดขึ้นจากอิทธิพลระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่ตกลง ประนีประนอมกับการเปลี่ยนแปลงอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ใดที่คาดหมายได้ว่า จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง และนโยบายจะถูกเปลี่ยนทิศทางไปสู่กลุ่มที่มีอิทธิพลมากกว่า ส่วนกลุ่มที่มีอิทธิพลน้อยกว่าจะเป็นผู้สูญเสียผลประโยชน์ (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2544 : 61)

1.3.3 ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model) ตัวแบบสถาบันเสนอความคิดที่ว่านโยบายสาธารณะนั้นเป็นกิจกรรมของสถาบันของรัฐ เช่น คณะรัฐบาล, กระทรวง, ศาล, เทศบาล ฯ สถาบันของรัฐนี้เป็นผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบาย นำไปปฏิบัติ และบังคับใช้ในสังคม

1.3.4 ตัวแบบระบบ (Systems Model) ตัวแบบระบบเสนอแนวคิดที่ว่านโยบายสาธารณะเป็นปัจจัยนำออก (output) ของระบบ ระบบการเมืองจะรับเอาปัจจัยนำเข้า (inputs) ซึ่งมาจากสภาพแวดล้อมใน 2 ลักษณะ คือ ข้อเรียกร้อง (demands) และการสนับสนุน (support) ของประชาชนและกลุ่มต่างๆที่มีต่อนโยบายสาธารณะ จากนั้นระบบการเมืองจะทำหน้าที่ตัดสินใจนโยบายต่างๆเพื่อจัดสรรประโยชน์ในสังคม ซึ่งออกมาในรูปของปัจจัยนำออกหรือนโยบายสาธารณะนั่นเอง

1.3.5 ตัวแบบกระบวนการ (Process Model) ตัวแบบกระบวนการเสนอแนวคิดว่า นโยบายสาธารณะเป็นกิจกรรมทางการเมือง ที่มีลักษณะเป็นขั้นตอนของกระบวนการ โดยสังเขปดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา : มีการเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการบางสิ่งบางอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การก่อตัวของนโยบาย : มีการเสนอแนะนโยบายต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินใจนโยบาย : เป็นการเลือกนโยบายอย่างเป็นทางการโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 4 การนำนโยบายไปปฏิบัติ : เป็นการมอบหมายให้ระบบราชการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลนโยบาย : มีการศึกษา นโยบาย, แผนงาน หรือโครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อทำการวิจัย ประเมินผล หาทางปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือล้มเลิก

1.3.6 ตัวแบบมีเหตุผล (Rational Model) ตัวแบบมีเหตุผลเสนอแนวคิดที่ว่า นโยบายสาธารณะเป็นการพยายามกำหนดแนวทางเลือกนโยบาย ที่ให้ประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้สูงสุด (maximum social gain)

1.3.7 ตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) ตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปเสนอแนวคิดที่ว่า นโยบายสาธารณะเป็นการกำหนดแนวนโยบายที่อาศัยนโยบายในอดีตเป็นเกณฑ์ ดังคำกล่าวที่ว่า “สมัยก่อนเคยทำกันมาอย่างไรสมัยนี้ก็ทำไปอย่างนั้น ”

รูปแบบของการตัดสินใจนโยบาย อาจพิจารณาได้จากลักษณะของการต่อรอง (bargaining) และการใช้คำสั่ง (command) กล่าวคือ ในกระบวนการตัดสินใจการต่อรอง เป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต่างอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจทำการเจรจาเพื่อปรับเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกันให้เป็นที่ยอมรับกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย การเจรจาต่อรอง (negotiation) เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น (flexible) การให้และการรับ (give and take) และการประนีประนอม (compromise) ซึ่งลักษณะการต่อรองดังกล่าว สามารถกระทำได้ทั้งชนิดอย่างเปิดเผยและชนิดในทางลับ ส่วนการใช้คำสั่งจะเป็นความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์ตามลำดับชั้น ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บังคับบัญชามักจะมีการใช้อิทธิพลในลักษณะการใช้อำนาจ เพื่อครอบงำความคิด และการตัดสินใจอิสระของผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารการทำงานอย่างอิสระ เพราะผู้บังคับบัญชาเป็น

บุคคลที่สามารถให้คุณและให้โทษได้ การใช้อิทธิพลดังกล่าว ถือเป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้รับคำสั่งตัดสินใจตามที่ตนเองต้องการได้ เช่น การออกคำสั่งของนายกรัฐมนตรี เพื่อให้รัฐมนตรีดำเนินโครงการหรือนโยบายของนายกรัฐมนตรีโดยตรง และหากผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการตามความต้องการของนายกรัฐมนตรีแล้ว นายกรัฐมนตรีก็จะดำเนินการลงโทษในเชิงการโยกย้ายหน้าที่และตำแหน่งของรัฐมนตรีได้ หรือแม้กระทั่งถูกปลดออกจากตำแหน่งได้ นอกจากนี้ ในเชิงปฏิบัติตามรูปแบบของการตัดสินใจเลือกนโยบายนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเลือกนโยบายนั้น มักจะใช้รูปแบบทั้งการต่อรอง การโน้มน้าว และการใช้คำสั่งปะปนกันไปโดยมีการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงนโยบายบางส่วนเพื่อความยืดหยุ่นในนโยบาย และสามารถนำไป ดำเนินการได้โดยได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายหรือเพิ่มมากขึ้น และเกิดการมีส่วนร่วมในนโยบายมากขึ้น (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2544 : 385 – 386)

1.4 ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ดังนั้น การทำความเข้าใจปัจจัยสภาพแวดล้อม และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จะช่วยให้สามารถคาดการณ์ปัญหาอุปสรรค และความต้องการของประชาชนในสังคมได้อย่างชัดเจน (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539 : 7)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม
3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง
4. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยี
5. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์
6. ฝ่ายตุลาการ (ศาล)
7. ระบบราชการ
8. กลุ่มผลประโยชน์
9. พรรคการเมือง

1.5 บทสรุป

การนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการบูรณาการทรัพยากรทางการบริหาร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารจะต้องรู้จักการประยุกต์ใช้แนวคิด และปัจจัยทางการบริหารที่มีอยู่ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ ควรจะทำให้ง่ายไม่ซับซ้อน (simplicity) เพราะยังมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติน้อยเท่าใด โอกาสที่จะเกิดความล้มเหลวในการดำเนินงานก็จะน้อยเท่านั้น
2. ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องอาศัยผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจำนวนมากเท่าใดยังมีปัญหาเกี่ยวกับความเห็นไม่ตรงกัน และล่าช้ามากขึ้น
3. นโยบายควรตั้งอยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีที่ถูกต้อง ทฤษฎีที่ผิดจะทำให้ข้อกำหนดของนโยบายผิดพลาด
4. เงื่อนไขสำคัญที่นำความล้มเหลวมาสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การขาดความเชื่อมโยงระหว่างการกำหนดนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากนโยบายกำหนดจากส่วนกลาง แต่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในท้องถิ่น ความรับผิดชอบต่อนโยบายย่อมต่างกัน การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงควรต้องเชื่อมโยงกับการกำหนดนโยบาย
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (economic ,social and political conditions) มีผลกระทบต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ มอร์เฮดท์ และกริฟฟินน์ (Moorhead and Griffin, 2001 : 213 – 214) ได้นำมาใช้อธิบายถึงความขัดแย้งในบทบาทของมนุษย์ในองค์กร และใช้อธิบายถึงแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ภายใต้ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา ซึ่งจะสามารถนำศึกษามาเปรียบเทียบกับบทบาทของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในทีสาธารณะ ว่าเป็นไปตามบทบาทที่กฎหมายได้บัญญัติไว้หรือไม่ เพียงใด

บรูม และเซลนิก (Broom and Selznick, 1973 : 36) ได้จำแนกบทบาทออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบ กำหนดให้กระทำกิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ

2. บทบาทที่เป็นจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงซึ่งจะขึ้นกับ การสังเคราะห์จาก ความเชื่อ ความหวัง การรับรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน จิตจำกัด และ โอกาสในแต่ละสังคม ในระยะเวลานั้น ๆ ด้วย

3. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่ง เชื่อหรือหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้กระทำ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระเบียบ, กฎหมาย) และบทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความคตินึก ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งแต่ละคนด้วย

เลวิงสัน (LevinsOn, 1964 : 284-285) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้หน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่สัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางที่บุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

ส่วนโคเฮน (Cohen, 1979 : 35) ได้เสนอเกี่ยวกับบทบาทไว้ ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เรายังคงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่ง

3. บทบาทที่กระทำจริงเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้กระทำจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจเป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวังด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถ้าบทบาทที่ได้รับมีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ ก็จะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่ราบรื่น

ในทางตรงกันข้าม ถ้ามอบหมายดังกล่าวไม่สอดคล้องกันเช่น บทบาทที่ปฏิบัติจริงไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง ฯลฯ สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflicts) เกิดขึ้นต่อไป

3. แนวคิดในการบริหารจัดการชุมนุมในต่างประเทศ

การนำเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในต่างประเทศ ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่า การชุมนุมในที่สาธารณะของอารยะประเทศ มีการออกกฎหมายสำหรับการชุมนุมโดยเฉพาะ ส่งผลทำให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ละเมิดกฎหมายการชุมนุม ในขณะที่เดียวกัน กฎหมายก็ให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐสามารถคุ้มครองประชาชนที่มีส่วนชุมนุมด้วยเช่นเดียวกัน โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในประเทศต่าง ๆ ดังนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2552)

3.1 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีระบบการปกครองเป็นรัฐเดี่ยว (unitary state) และมีการจัดระบบบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น 3 ระดับ (levels) ประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง, การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ชำนาญ จันทร์เรือง, ออนไลน์, 2557) โดยมีนครปารีสหรือ Ville-de-Paris เป็นเมืองหลวงของประเทศและมีสถานะเป็นเขตจังหวัดพิเศษ ในปัจจุบัน การบริหารปกครองในเขตนครปารีสจะมีสองสถานะพร้อมๆ กัน โดยเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการส่วนภูมิภาค กล่าวคือเป็นทั้งเทศบาล (commune) และจังหวัด (département)

เทศบาลนครปารีส

นับแต่กฎหมายที่ออกในปี ค.ศ.1975 กำหนดให้นครปารีสมีเทศบาลเมืองปารีส โดยโครงสร้างทางการบริหารก็เป็นเช่นเดียวกันกับเทศบาลโดยทั่วไป กล่าวคือประกอบไปด้วย สภานครปารีส (le conseil de Paris) มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและมีจำนวนทั้งสิ้น 163 คน และฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีนครปารีส (le maire de Paris) มีที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยเลือกจากบรรดาสมาชิกสภาด้วยตนเอง โดยทั่วไปแล้วอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีนครปารีสก็มีลักษณะเช่นเดียวกับนายกมนตรีของเทศบาลอื่นๆ เว้นแต่ได้มีการกำหนดภารกิจที่เกี่ยวกับกิจการตำรวจท้องถิ่น (municipal police) เพิ่มเติมเข้ามาให้นายกเทศมนตรีนครปารีสต้องรับผิดชอบ เช่น การรักษาความสะอาดของถนน, รักษาความเป็นระเบียบของตลาด, ดูแลการจราจร เป็นต้น

จังหวัดปารีส

พื้นที่ทางการบริหารในนครปารีสนอกจากจะเป็นเทศบาลแล้ว ยังมีสถานะเป็นจังหวัดมาตั้งแต่ครั้งที่ได้ออกกฎหมายกลางเกี่ยวกับจังหวัด ตั้งแต่ปี ค.ศ.1871 ดังนั้น พื้นที่ของ

นครปารีสจึงเป็นทั้งเทศบาลและจังหวัดไปพร้อมๆ กัน ด้วยเหตุนี้ หลังจากกระบวนการกระจายอำนาจในปี ค.ศ.1982 ที่ได้มีการถ่ายโอนอำนาจเขตการบริหารในระดับจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงทำให้สภานครปารีสและนายกเทศมนตรีนครปารีส ทำหน้าที่เป็นสภาจังหวัด (conseil général) และประธานสภาจังหวัด (président du conseil général) ในเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่เดิมซึ่งเป็นของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้ถ่ายโอนลงมา จึงกลายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีนครปารีส (ที่ดำรงตำแหน่งในฐานะประธานสภาจังหวัดอีกตำแหน่งหนึ่ง) ที่ต้องรับผิดชอบภารกิจดังกล่าวเพิ่มเติมจากนายกเทศมนตรี โดยทั่วไป แต่ในแง่ของการบริหารงบประมาณแล้ว จะมีระบบงบประมาณที่แยกขาดออกจากกันกล่าวคือ สภานครปารีสจะมีหน้าที่พิจารณางบประมาณรายจ่าย 3 ประเภท คือ งบประมาณของเทศบาลนครปารีส , งบประมาณของจังหวัดปารีส และงบประมาณสำหรับกิจการด้านตำรวจ (ซึ่งจัดเตรียมและบริหารงานโดยหน่วยงานพิเศษที่ตั้งขึ้นมาดูแลกิจการด้านตำรวจโดยเฉพาะ เรียกว่า "Prefect of Police")

กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ

- ในฝรั่งเศส มีพัฒนาการเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะมาเป็นเวลานาน ดังนี้
- หลังปฏิวัติครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 1789 มีกฎหมายห้ามประชาชนชุมนุมบนทางสาธารณะเกิน 15 คน
- ในปี ค.ศ. 1831 มีกฎหมายให้ฝ่ายปกครองใช้กำลังสลายการชุมนุมได้หากการชุมนุมกระทบต่อความสงบเรียบร้อย
- กฎหมายที่ออกมาใน ค.ศ. 1848 ห้ามผู้เข้าร่วมชุมนุมพกพาอาวุธ
- ต่อมาก็มีกฎหมายฉบับปี ค.ศ. 1860 ที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองสั่งระงับการชุมนุมได้ แต่ต้องขอคำสั่งจากผู้พิพากษาก่อน
- ปัจจุบันสาธารณรัฐฝรั่งเศส ใช้รัฐกฤษฎีกาที่ออกในปี ค.ศ. 1935 วางหลักเกณฑ์ในการชุมนุมสาธารณะโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้
- ก่อนการชุมนุมหรือเดินขบวน แกนนำจะต้องแจ้งไปที่ที่ทำการของเทศบาลล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน ถึงรายละเอียดของการชุมนุมที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น ชื่อแกนนำ ที่อยู่ ระยะเวลาและวัตถุประสงค์ของการชุมนุมหรือเดินขบวน
- เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งข้อเท็จจริงทั้งหมดแล้ว หากเห็นว่าการชุมนุมหรือเดินขบวนดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยก็สามารถที่จะมีคำสั่งห้ามได้

- คำสั่งดังกล่าวแก่นำในการชุมนุมหรือเดินขบวนก็สามารถนำไปฟ้องศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งห้ามดังกล่าวได้ โดยศาลจะพิจารณาว่าการชุมนุมหรือเดินขบวนนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือขัดต่อกฎหมายหรือไม่

- ห้ามชุมนุมเกิน 23.00 น.

การควบคุมการชุมนุมในที่สาธารณะ นับตั้งแต่วันที่ได้มีการแจ้งว่าจะมีการชุมนุมบนถนนสาธารณะให้ทางการทราบ ถ้ามีสถานการณ์ทำให้ประชาชนตกใจกลัว หรือถ้าไม่มีการแจ้งการชุมนุม เจ้าพนักงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถห้ามการชุมนุม โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ภายใน 24 ชั่วโมงก่อนหน้าการชุมนุม หรือแม้กระทั่งสามารถสลายการชุมนุมที่มีอาวุธหรือสิ่งที่สามารถใช้เป็นอาวุธ (ตามมาตรา 132 – 75 ของประมวลกฎหมายอาญา) ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐสามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีการชุมนุม บริเวณใกล้เคียง หรือทางเข้าออก ทั้งนี้ มาตรการใดๆ ต้องอยู่ภายใต้ความสมเหตุสมผลและจำเป็นเท่านั้น โดยวิธีการให้เป็นไปตามที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาของสภาแห่งรัฐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าการชุมนุมที่จะเกิดขึ้นจะทำให้เกิดความวุ่นวายต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง สามารถห้ามได้ทันทีโดยออกประกาศแจ้งให้ผู้รับผิดชอบการชุมนุมที่ให้อำนาจไว้ให้ทราบ นอกจากนี้ นายกเทศมนตรีก็สามารถออกประกาศห้าม หรือสั่งยกเลิกการชุมนุมนั้นได้เช่นกัน โดยต้องส่งรายงานพร้อมหมายห้ามให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเห็นด้วยตามที่นายกเทศมนตรีเสนอ หรืออาจจะยกเลิกการห้ามชุมนุมนั้นเสียก็ได้

กล่าวโดยสรุป คือ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม โดยขั้นตอนการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนชาวฝรั่งเศสนั้นสามารถใช้ได้ในทันที โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตก่อนล่วงหน้า เพียงแต่ต้องทำการแจ้งให้รัฐทราบถึงการชุมนุมที่จะจัดให้มีขึ้นเท่านั้น แต่เมื่อใดก็ตามที่รัฐโดยราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจของเมือง หรือนายกเทศมนตรี เห็นว่า การชุมนุมอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ ก็อาจมีคำสั่งห้ามหรือสลายการชุมนุมได้ และผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายควบคุมการชุมนุมสาธารณะกำหนดไว้ ต้องรับโทษ ดังเช่น เทศบาลนครปารีสมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม โดยหากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งพนักงานส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการชุมนุมที่จะเกิดขึ้น จะทำให้เกิดความวุ่นวายต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง สามารถห้ามได้ทันทีโดยออกประกาศแจ้งให้ผู้รับผิดชอบการชุมนุมทราบ นอกจากนี้ นายกเทศมนตรีนครปารีสก็สามารถออกประกาศห้าม หรือสั่งยกเลิกการชุมนุมนั้นได้เช่นกัน โดยต้องส่งรายงานพร้อมหมายห้ามให้ผู้ว่าราชการจังหวัด (ซึ่งตามกฎหมาย ได้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่เดิมของผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้เป็นของนายกเทศมนตรีนครปารีส) ได้ทราบภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเห็นด้วยตามที่นายกเทศมนตรีเสนอ หรืออาจจะยกเลิกการห้ามชุมนุมนั้นก็ได้อีก

3.2 ประเทศอังกฤษ

อังกฤษเป็นประเทศที่อยู่ในทวีปยุโรป มีรูปแบบเป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) มีการจัดระบบบริหารราชการเพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่มีการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

เขตมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่มี 2 ระดับ (Two – Tier Structure) โดยเขตมหานครจัดอยู่ในโครงสร้างระดับบน (Upper Tier) ส่วนโครงสร้างระดับล่าง (Lower Tier) แบ่งเขตมหานครออกเป็นแขวงมหานคร (Metropolitan District) การดำเนินงานในพื้นที่ ปรากฏออกมาในรูปของการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Board) กับพื้นที่หรือหน่วยการปกครองในระดับล่าง เช่น ด้านการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ตำรวจ การขนส่งมวลชน สำหรับเขตนอกมหานครเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอยู่ระหว่าง 300,000 คน จนถึง 1.4 ล้านคน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่มี 2 ระดับ (Two-Tier Structure) เช่นเดียวกับเขตมหานคร โดยเขตนอกมหานครจัดอยู่ในโครงสร้างระดับบน (Upper Tier) ส่วนโครงสร้างระดับล่าง (Lower Tier) แบ่งเขตนอกมหานครออกเป็นแขวงนอกมหานคร (Non – Metropolitan District) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษา การบริการสังคม การขนส่งและถนนไฮเวย์ การป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย งานกำจัดขยะมูลฝอย และการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในรูปของคณะกรรมการร่วมในด้านการบริหารงานตำรวจ

มหานครลอนดอน (Greater London)

มหานครลอนดอนเป็นนครหลวงของประเทศอังกฤษ และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนหรือระดับเขต (County) ของกรุงลอนดอน จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1965 และถูกแบ่งย่อยไปยังพื้นที่ระดับแขวง (District) ออกเป็นลอนดอน เบอโร 32 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งดำเนินการโดยสภาลอนดอน เบอโร (London Borough Council) และนครลอนดอน (City of London) 1 แห่ง บริหารงานโดยสหการแห่งนครลอนดอน (City of Corporation)

มหานครลอนดอนบริหารงานโดยสำนักบริหารมหานครลอนดอน (Greater London Authority – GLA) ผู้บริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรีหรือ แมร์ แห่งลอนดอน (Mayor of London) และสมาชิกสภาลอนดอน (London Assembly) จำนวน 25 คน

สำนักบริหารมหานครลอนดอนถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติสำนักบริหารมหานครลอนดอน 1999 (The Greater London Authority Act 1999) ทำงานในลักษณะของการ

ประสานงานระหว่างลอนดอน เบอโร ทั้ง 32 แห่งกับแมร์แห่งลอนดอน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง โดยให้บทบาทที่สำคัญ ในการเป็นตัวแทนเพียงหนึ่งเดียวของมหานครลอนดอนเป็นแมร์แห่งลอนดอน โดยมีสภาลอนดอน ทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของแมร์แห่งลอนดอน

สำนักบริหารมหานครลอนดอน มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการขนส่ง กิจการตำรวจ การป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย การวางแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนา อย่างไรก็ตาม สำนักบริหารมหานครลอนดอนไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วยตนเองโดยตรง แต่มีหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ 4 แห่งด้วยกัน ภายใต้นโยบายที่รับมาจากแมร์แห่งลอนดอน และการรับรองของสภาลอนดอน คือ การขนส่งแห่งลอนดอน (Transport for London) สำนักบริหารกิจการตำรวจแห่งมหานคร (The Metropolitan Police Authority) สำนักบริหารแผนอัคคีภัยและภาวะฉุกเฉิน (The London Fire and Emergency Planning) และสำนักพัฒนาลอนดอน (London Development Agency) ส่งผลทำให้ ระบบการปกครองท้องถิ่นของอังกฤษมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ทั้งในเชิงโครงสร้าง การจัดองค์กร และวิธีประพฤติกฎปฏิบัติ ผลทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจอย่างกว้างขวาง แม้หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมิได้มีการรับรองสถานะตามรัฐธรรมนูญ แต่รัฐบาลส่วนกลางได้ให้ความสำคัญกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างมาก

กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะ

ตาม Public Order Act 1986 เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะ ได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีอำนาจห้ามมิให้จัดการชุมนุมในที่สาธารณะ เว้นแต่ที่สาธารณะนั้นจะเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของรัฐ หรือกรณีที่ฝ่ายบริหารเห็นว่า การชุมนุมในที่สาธารณะนั้นอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อย และไม่มีมาตรการอื่นที่จะป้องกันมิให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยนั้นขึ้น ทั้งนี้การจัดการชุมนุมในที่สาธารณะที่อยู่ในความครอบครองดูแลของรัฐ จะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองดูแลทรัพย์สินนั้นก่อน เช่น การจัดการชุมนุมที่สวนสาธารณะหรือที่เรียกว่า (Hyde Park) ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมก่อน เป็นต้น หากจะจัดการชุมนุมในที่สาธารณะที่อยู่ในความครอบครองดูแลของรัฐ โดยปราศจากความยินยอมของหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองดูแลทรัพย์สินนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจห้าม มิให้มีการจัดการชุมนุมในที่สาธารณะนั้นได้

ในเขตลอนดอน (Greater London) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินและการเงินของประเทศอังกฤษนั้น กระบวนการเพื่อมีคำสั่งห้ามมิให้มีการจัดการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกมีรายละเอียดที่แตกต่างไป โดยในเขตลอนดอนชั้นใน (City of London) ซึ่ง

อำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่ในความรับผิดชอบของ Commissioner of Police for the City of London และพื้นที่อื่นที่อยู่ในความดูแลของ Commissioner of Police for Metropolis นั้น หาก Commissioner of Police for the City of London หรือ Commissioner of Police for Metropolis เห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การชุมนุมที่จะจัดขึ้นในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของตน มีลักษณะข้างต้น Commissioner of Police for the City of London หรือ Commissioner of Police for Metropolis แล้วแต่กรณี โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจมีคำสั่งห้ามมิให้มีการจัดการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้เอง

ในประเทศอังกฤษ กฎหมาย The Public Order act ค.ศ. 1987 ก็ได้วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะไว้คล้ายกับของฝรั่งเศส กล่าวคือ

- แกนนำจะต้องแจ้งไปที่สถานีตำรวจท้องที่ที่จะมีการชุมนุมหรือเดินขบวน โดยจะต้องระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

- ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 6 วันทำการ

- หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ที่จะต้องออกใบอนุญาต ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขบางประการลงไปก็ได้

- หากหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ไม้อนุญาต แกนนำสามารถอุทธรณ์ต่อหน่วยงานท้องถิ่นที่ออกคำสั่งห้ามได้

- เมื่อการชุมนุมหรือการเดินขบวนเกิดขึ้น ผู้ชุมนุมหรือผู้เดินขบวนจะต้องปฏิบัติตาม “ข้อห้าม” ที่กฎหมายกำหนด เช่น ห้ามชุมนุมหรือเดินขบวนใกล้สถานที่สำคัญบางแห่ง คือ พระราชวัง รัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล

- ห้ามชุมนุม หรือเดินขบวน ที่ก่อให้เกิดการรบกวนความสงบของประชาชนในพื้นที่นั้นหรือกีดขวางการจราจร ห้ามพกพาอาวุธ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในประเทศอังกฤษนั้น บทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการชุมนุม จะเป็นของสำนักบริหารกิจการตำรวจแห่งมหานคร (The Metropolitan Police Authority) สังกัดมหานครลอนดอน ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบนหรือระดับเขต (County) ของกรุงลอนดอน โดยทำหน้าที่ตั้งแต่การรับแจ้งการชุมนุม การพิจารณาอนุญาตการชุมนุม และการติดตามดูแลการชุมนุม เพื่อมิให้มีการฝ่าฝืนกฎหมาย อย่างไรก็ตามการชุมนุมในที่สาธารณะจึงถือเป็นเรื่องธรรมดาสามัญของชาวอังกฤษ ที่ต้องการแสดงออกทางความคิดเห็นของตน แม้ในประเทศอังกฤษจะไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่รับรองถึงเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนชาวอังกฤษ แต่ก็มีรัฐธรรมนูญที่เป็นจารีตประเพณี ที่รับรองเสรีภาพดังกล่าวเอาไว้ จะเห็นได้ว่าโดยรวมแล้ว ลักษณะการใช้เสรีภาพในการชุมนุมของชาวอังกฤษ ก่อนข้างที่จะ

คล้ายคลึงกับประเทศฝรั่งเศส จะมีก็แต่เพียงความแตกต่างในรายละเอียดของกฎหมายเล็กน้อย เช่น ข้อจำกัดการใช้เสรีภาพในอังกฤษ และฝรั่งเศสอาจแตกต่างกันไปตามสภาพของสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

3.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีรูปแบบของรัฐเป็นรัฐรวม (Compound State) ประกอบด้วย 50 มลรัฐ มารวมตัวเป็นประเทศเดียวกันในรูปแบบของสหพันธรัฐ (Federation) แตกต่างจากฝรั่งเศสและอังกฤษ

การจัดระบบการปกครอง หรือระบบบริหารราชการแผ่นดินของสหรัฐอเมริกาจำแนกได้เป็น 3 ระดับ หรือแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ส่วน (Three – Tier System) คือ ระดับชาติหรือระดับสหพันธรัฐหรือระบบบริหารราชการส่วนกลาง ระดับมลรัฐ ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างระดับชาติกับระดับท้องถิ่น แต่ไม่ใช่ระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาคอย่างที่ใช้อยู่ในรัฐเดียวกันแบบฝรั่งเศส เพราะสหรัฐอเมริกามีการแบ่งแยกระหว่างระบบบริหารราชการส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง และระดับล่างสุด คือ ระดับท้องถิ่นหรือระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

หน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับเคาน์ตี (County) มีเกือบทุกมลรัฐ ยกเว้น หลุยส์เซียนา (Louisiana) ที่เรียกว่า แพริช (Parish) และอลาสก้า (Alaska) ที่ใช้คำว่า เบอโร (Borough) เดิมทีเคาน์ตีถูกจัดตั้งขึ้นเป็นแขนงหรือหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานของมลรัฐ การปกครองท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกาคือผลผลิตของรัฐบาลมลรัฐ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นขึ้นอยู่กับแต่ละมลรัฐว่าเป็นอย่างไร ทำให้มลรัฐมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบขอบเขตของอำนาจหน้าที่ ตลอดจนการยุบเลิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ของแต่ละเคาน์ตีแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละมลรัฐว่าเป็นอย่างไร แต่โดยหลักแล้ว หน้าที่ของเคาน์ตี ได้แก่ งานด้านตุลาการ การรักษาความปลอดภัย การจัดการเลือกตั้ง การกำจัดขยะมูลฝอย การสาธารณสุข ห้องสมุด การจัดวิทยาลัยชุมชน การปกป้องคุ้มครองสถานะแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะ

สหรัฐอเมริกานั้นได้รับการขนานนามว่า “ดินแดนแห่งเสรีภาพ” ฉะนั้นเสรีภาพแห่งการชุมนุมในที่สาธารณะจึงเป็นเรื่องพื้นฐาน และประชาชนชาวอเมริกาก็เคารพกฎหมายมาก หากการชุมนุมผิดกฎหมายเมื่อไรก็ต้องรับโทษตามกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมในอเมริกานั้นเด็ดขาดมาก ทำให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมอย่างเต็มที่ แต่ก็หลีกเลี่ยงการกระทำผิดกฎหมายด้วยโดยไม่ต้องมีกฎหมายเฉพาะในการชุมนุมในที่สาธารณะ

เพราะกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งธรรมดาก็สามารถทำให้ประชาชนไม่กล้าละเมิดกฎหมาย ดังนั้น การตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมจึงทำได้เฉพาะเพื่อจัดการกับการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful assembly) เท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติก่อนที่จะมีการชุมนุมหรือเดินขบวน ก็จะมีการบอกกล่าวแก่สถานีตำรวจท้องที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลรักษาความปลอดภัยแก่การชุมนุมหรือเดินขบวน แต่อย่างไรก็ดี หากการชุมนุมหรือเดินขบวนนำมาซึ่งความไม่สงบเรียบร้อย หรือความวุ่นวายในบ้านเมืองผู้ชุมนุม หรือผู้เดินขบวนก็จะมีทั้งความผิดอาญาฐานจลาจล และความผิดทางแพ่งหากมีความเสียหายเกิดขึ้น

สำหรับมาตรการจัดการกับผู้เข้าร่วมการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจปิดการเข้าออกพื้นที่จัดการชุมนุม เพื่อประโยชน์ในการควบคุมความไม่สงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นได้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมเลิกการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นแล้ว แต่ยังมีผู้ที่ยังคงอยู่ในสถานที่ชุมนุม ให้ผู้ที่ยังคงอยู่ในสถานที่ชุมนุมนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้มีอำนาจห้ามการชุมนุมของประชาชน จะมีก็แต่อำนาจในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นที่มีได้เข้าร่วมในการชุมนุม มิให้ได้รับความเดือดร้อนจากการชุมนุมเท่านั้น หากผู้ชุมนุมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็สามารถจับกุมตัวไปดำเนินคดีฐานชุมนุมโดยผิดกฎหมาย หรือฐานก่อให้เกิดการจลาจล ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาได้

กล่าวโดยสรุป คือ ไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการชุมนุมในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะเจาะจง ทำให้เสรีภาพในการชุมนุมไม่ถูกจำกัดโดยกฎหมายพิเศษใด ๆ ทั้งสิ้น แต่หากการชุมนุมนั้นละเมิดสิทธิของประชาชน หรือก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ควบคุมดูแลดำเนินการ และสามารถเอาผิดกับผู้ชุมนุมตามกฎหมายอาญาหรือกฎหมายแพ่งเท่านั้น

3.4 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี หรือประเทศเกาหลีใต้เป็นรัฐเดี่ยว เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่เกาหลีใต้มีการแบ่งการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นเพียงสองระดับ คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น โดยไม่มีการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยกรุงโซล (Seoul Special Metropolitan) ซึ่งเป็นเมืองหลวง ถูกจัดให้เป็นการปกครองท้องถิ่นเขตพิเศษ เพราะเป็นเมืองขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ของเกาหลี เป็นศูนย์กลางทางการค้าและธุรกิจ นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่มากเป็นลำดับต้น ๆ ของโลกด้วย การดำรง

อยู่และรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐ รัฐบาลกลางมีหน้าที่ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการควบคุมนโยบายในระดับชาติ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพและความเป็นอิสระ ทั้งในด้านการคลังและการบริหารงานบุคคล มีหน้าที่ในการดูแลในงานสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ และตามที่รัฐบาลกลางมอบหมายสำหรับหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย การติดตั้งเครื่องหมายจราจร และการป้องกันอัคคีภัย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลท้องถิ่นระดับจังหวัด ส่วนงานด้านสุขภาพอนามัย และการส่งเสริมเป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่นระดับเทศบาล รัฐบาลท้องถิ่นไม่ได้ทำหน้าที่จัดการด้วยตนเองในเรื่องที่เกี่ยวกับศาล อัยการ ตำรวจ และการศึกษา เพราะรัฐบาลกลางทำหน้าที่เหล่านี้ทั้งหมด

ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (National Police Agency) ทำหน้าที่ในการดูแลการชุมนุมในพื้นที่สาธารณะ เป็นองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าองค์กรมีฐานะเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยได้รับคำแนะนำจากนายกรัฐมนตรี จะทำงานประสานกับรัฐมนตรีของกระทรวงหลักและนายกรัฐมนตรี (Center for Korean Studies, Ramkhamhaeng University, Online, 2557) รัฐบาลส่วนกลางเห็นถึงความสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงอยู่บนฐานของการให้ความสนับสนุน ทั้งในด้านคำแนะนำปรึกษา ด้านการเงิน และด้านเทคนิค อย่างไรก็ตาม แม้หน่วยการปกครองท้องถิ่น จะได้รับการรับรองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ทิศทาง และการเติบโตของท้องถิ่นยังคงขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลส่วนกลาง รัฐบาลและกระทรวงส่วนกลางมีอำนาจในการเข้ามาแทรกแซง และควบคุมการทำงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ระบบการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้น และเป็นระบบที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลส่วนกลางเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้รากฐานทางความคิดและชุมชนที่เห็นถึงความสำคัญของท้องถิ่นเพื่อเป็นหลักประกันในการเติบโตมีอยู่จำกัด

กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะ

ในประเทศเกาหลี ที่เราเห็นกันว่าการชุมนุมกันบ่อยครั้งนั้น รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมไว้ เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา และก็ได้มีการออกกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962 โดยมีสาระสำคัญ คือ

- การชุมนุมหรือการเดินขบวนจะต้องมีผู้จัดการ
- ผู้จัดการจะต้องรับผิดชอบดูแลให้การชุมนุม หรือเดินขบวนเป็นไปโดยสงบ

เรียบร้อย

- ต้องมีการแจ้งชื่อ และรายละเอียดส่วนตัวของผู้จัดการ รวมทั้งแจ้งเรื่องการประชุม ต่อสถานีตำรวจที่ดูแลพื้นที่ที่จะมีการชุมนุมหรือเดินขบวน โดยจะต้องระบุรายละเอียดที่

เกี่ยวข้องทั้งหมดและต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 6 วันทำการหรือเดินขบวน และแจ้งจำนวนคนที่
จะมาชุมนุมหรือเดินขบวน วัตถุประสงค์ของการชุมนุมหรือเดินขบวน ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 48
ชั่วโมง

- ถ้าหัวหน้าสถานีตำรวจเห็นว่า การชุมนุมหรือการเดินขบวนจะเป็นการฝ่า
ฝืนกฎหมายหรืออาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ก็สามารถสั่งห้ามการชุมนุม หรือการ
เดินขบวนได้ แต่ผู้จัดการก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บัญชาการตำรวจระดับสูงขึ้นได้

- ห้ามบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมหรือเดินขบวนก่อความวุ่นวายหรือ
เดินขบวนด้วย

- ส่วนข้อจำกัดของการชุมนุมหรือเดินขบวนที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่ การ
ชุมนุมหรือเดินขบวนโดยมีวัตถุประสงค์ให้มีผลต่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล การชุมนุมหรือ
เดินขบวนในยามวิกาลการชุมนุม หรือเดินขบวนเข้าไปใกล้อาคารรัฐสภา อาคารศาล อาคาร
สถานทูตอาคารที่ทำการของรัฐบาล สถานีรถไฟ เป็นต้น หากฝ่าฝืนก็จะมีผลผิด

กล่าวโดยสรุป กิจการด้านตำรวจของประเทศเกาหลีได้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลาง
ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (National Police Agency) ทำหน้าที่ในการ
ดูแลการชุมนุมในพื้นที่สาธารณะ เจ้าหน้าที่ตำรวจของเกาหลีได้มีบทบาท และหน้าที่ในการบริหาร
จัดการชุมนุม โดยพิจารณาข้อมูลที่ผู้จัดการชุมนุมยื่นขออนุญาตมาว่า ได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้
อย่างชัดเจนแล้วเพื่อสร้างความสมดุลที่เหมาะสม ระหว่างสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมและการ
เดินขบวนในที่สาธารณะหรือไม่เพียงใด ในระหว่างการชุมนุม จะต้องจัดกำลังเจ้าหน้าที่กำกับ ดูแล
รับผิดชอบการชุมนุมเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ใด ๆ ที่นอกเหนือจากขอบเขตของการชุมนุม เพื่อให้
การชุมนุมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย เป็นไปตามกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการ
พื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ

กฎหมายที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหาร
จัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ มีดังนี้ (วัฒนา สักกวัตร, ออนไลน์, 2557)

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 6 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 27 สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการ ตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรม อันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา 68 บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่ง

อำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำความผิดกล่าวข่มมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

มาตรา 74 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457

มาตรา 2 เมื่อเวลามีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักรแล้ว จะต้องมีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้กฏอัยการศึกทุกมาตรา หรือแต่บางมาตรา หรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของมาตรา ตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขแห่งการใช้บทบัญญัตินั้นบังคับส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรหรือตลอดทั่วราชอาณาจักร และถ้าได้ประกาศใช้เมื่อใด หรือ ณ ที่ใดแล้วบรรดาข้อความในพระราชบัญญัติ หรือบทกฎหมายใดๆ ซึ่งขัดกับความของกฏอัยการศึก ที่ให้ใช้บังคับต้องระงับ และใช้บทบัญญัติของกฏอัยการศึกที่ให้ใช้บังคับนั้นแทน

มาตรา 4 เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้น ณ แห่งใด ให้ผู้บังคับบัญชาทหาร ณ ที่นั้นซึ่งมีกำลังอยู่ได้บังคับไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใดๆ ของทหาร มีอำนาจประกาศใช้กฏอัยการศึก เฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ แต่จะต้องรีบรายงานให้รัฐบาลทราบโดยเร็วที่สุด

มาตรา 6 ในเขตที่ประกาศใช้กฏ อัยการศึก ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการยุทธ การระงับปราบปราม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนต้องปฏิบัติตามความต้องการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

3. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548

มาตรา 5 เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น และนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไขปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟู หรือช่วยเหลือประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือในบางเขตบางท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ ในกรณีที่ไม่อาจรอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้ทันทั่วทั้ง นายกรัฐมนตรีอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปก่อน แล้วดำเนินการให้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในสามวัน หากมิได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในเวลาที่กำหนด หรือคณะรัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบ ให้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว เป็นอันสิ้นสุดลง ..ฯลฯ..

4. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ.2551

มาตรา 15 ในกรณีที่เกิดเหตุการอันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แต่ยังไม่มีความจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และเหตุการณั้มีแนวโน้มที่จะมีอยู่ต่อไปเป็นเวลานาน ทั้งอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วย คณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้ กอ.รมน. เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกัน ปราบปราม ระงับยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณั้ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้น ภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดได้ ทั้งนี้ให้ประกาศให้ทราบโดยทั่วไป

ในกรณีที่เกิดเหตุการณั้ตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง หรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบตามปกติ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้อำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และให้นายกรัฐมนตรีรายงานผลต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบโดยเร็ว

มาตรา 18 เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณั้ภายในพื้นที่ตามมาตรา 15 ให้ผู้บัญชาการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการหรืองดเว้นการปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด
2. ห้ามเข้าหรือให้ออกจากบริเวณพื้นที่ อาคาร หรือสถานที่ ที่กำหนดในห้วงเวลาที่ปฏิบัติการ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น
3. ห้ามออกนอกเขตสถานในเวลาที่กำหนด

4. ห้ามนำอาวุธออกนอกเขตสถาน

5. ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้ยานพาหนะ

6. ให้นำบุคคลปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดอันเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าวต้องไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

5. พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493

มาตรา 4 ผู้ที่จะทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าจะต้องขอรับอนุญาตต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงทำการโฆษณาได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับอนุญาต และให้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยเวลาสถานที่และเครื่องอุปกรณ์ ขยายเสียง และผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่กำหนดนั้น

มาตรา 9 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 4 ฯลฯ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ด้วย

6. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดล้างรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนถนนหรือสถานสาธารณะ และทำให้ถนนหรือสถานสาธารณะสกปรกเลอะเทอะ

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนน เว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะ หรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น

มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใด

1. บ้วนหรือถ่มน้ำลาย เสมหะ บ้วนน้ำหมาก สั่งน้ำมูก เท หรือทิ้งสิ่งใดๆ ลงบนถนนหรือ บนพื้นรถหรือพื้นเรือโดยสาร

2. ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่สาธารณะ นอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใด

1. ทิ้งสิ่งของปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

มาตรา 33 ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือ สิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ

มาตรา 37 ห้ามมิให้ผู้ใดยื่น นั่ง หรือนอนบนราวสะพานสาธารณะ หรือนอนในที่สาธารณะ

มาตรา 52 ผู้ใดฝ่าฝืนฯลฯ.... มาตรา 37 ฯลฯ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 15 ฯลฯ มาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 32 ...ฯลฯ... ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองพันบาท

มาตรา 57 ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม..ฯลฯ...มาตรา 19..ฯลฯ.. มาตรา 33 วรรคหนึ่งฯลฯ.... ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

7. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528

มาตรา 89 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการ ในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(4) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(10) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(16) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(22) การสาธารณสุขการ

(27) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

มาตรา 69 ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ นายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัติจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(3) อำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย

8. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

ตอน 3 หน้าที่และอำนาจของกรรมการอำเภอ

มาตรา 88 กรรมการอำเภอต้องหมั่นตรวจท้องที่ในเขตอำเภอตน และท้องที่อำเภออื่นที่ติดต่อกันให้รู้ความเป็นไปในท้องที่นั้น ๆ

มาตรา 92 (ข้อ 1) กรรมการอำเภอเป็นหูเป็นตาของรัฐบาล ต้องเอาใจใส่ ตรวจตรา สืบสวนความทุกข์สุขของราษฎร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องที่ของตน การอันใดที่รัฐบาลควรรู้ เพื่อถามสุขของราษฎร และประโยชน์ของราชการ กรรมการอำเภอต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะรายงานให้รัฐบาลทราบตามที่เป็นจริง

มาตรา 93 เวลามีการชุมนุมมากในที่ใด เช่น เวลามีการนักขัตฤกษ์ เป็นต้น กรรมการอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนั้นต้องจัดการรักษาความเรียบร้อยในที่ประชุมชน

มาตรา 99 ในเวลาอดคัดอาหาร ให้กรรมการอำเภอประกาศตักเตือนราษฎรให้เก็บรักษาข้าวไว้เพื่อบริโภค

มาตรา 130 ในหน้าที่ของกรรมการอำเภอที่จะจัดการทั้งปวงในอำเภอให้เรียบร้อย นั้น ถ้าหากว่ากรรมการอำเภอเห็นวิธีการงานอย่างใดยังบกพร่อง ให้รายงานชี้แจงความเห็นต่อผู้ว่าราชการเมือง ขออนุญาตแก้ไขความที่คิดเห็นว่าเป็นอย่างดี

มาตรา 131 กรรมการอำเภอมิหน้าที่จะต้องช่วยราชการ หรืออำเภออื่นที่ใกล้เคียง แม้ต่างเมืองกันและในการที่ช่วยนี้ไม่จำเป็นจะต้องรอนอำเภอนั้นขอให้ช่วย ถ้ารู้เหตุการณ์แล้ว เห็นว่าตนควรจะช่วยเหลือ จึงจะเป็นประโยชน์แก่ราชการ

9. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

“ภัยทางอากาศ” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวางหน่วยงาน หน่วยงานราชการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กปภ.ช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

มาตรา 32 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(2) กำกับดูแลการฝึกอบรมอาสาสมัครของกรุงเทพมหานคร

(3) จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามที่กำหนดในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร

(4) ดำเนินการให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับภัยอันตราย หรือเสียหายจากสาธารณภัย รวมตลอดทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย และการปฏิบัติการใด ๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการและผู้อำนวยการกลางมอบหมาย เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) (4) และ (5) ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีอำนาจสั่งการส่วนราชการและหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งประสานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 35 ให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมอบหมาย

มาตรา 36 ให้ผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง ให้ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งการส่วนราชการและหน่วยงานของ กรุงเทพมหานครที่อยู่ในเขตพื้นที่ ให้ช่วยเหลือหรือร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และ กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้อำนวยการเขตจะมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เขตเป็นผู้ช่วยปฏิบัติด้วยก็ได้

10. วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมายในการบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมาย ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร มีจำนวนไม่มากนัก แต่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง สิทธิเสรีภาพการชุมนุม ของประชาชนในที่สาธารณะ (ออนไลน์, 2557) พบว่า การชุมนุมที่ผ่านมาในระยะ 6-7 ปี มาแล้ว เป็น การชุมนุมที่สร้างความสับสน ไม่เข้าใจแก่ประชาชนทั่วไป เพราะเป็นการชุมนุมที่ละเมิดกฎหมาย สร้างความเดือดร้อน สิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะของประชาชนไทย มีบัญญัติใน รัฐธรรมนูญทุกฉบับ ถ้ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ใน มาตราที่ 63 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพ ตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการ ชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวก ของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศ อยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก” ในเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายต้องการให้มีการ ชุมนุมโดยสงบ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร ชุมนุมได้เสรีตามที่ต้องการ แต่ประชาชนทั่วไปกลับ สร้างความเดือดร้อนไปทั่ว ด้วยการชุมนุมที่ละเมิดกฎหมาย เช่น การปิดถนน การยึดสถานที่ ราชการ การเผาศูนย์การค้า เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ออนไลน์, 2557)

การใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะ มีปัญหาเมื่อไม่มีกฎหมาย เฉพาะที่จะมาจัดการกับการชุมนุมของประชาชน เจ้าหน้าที่ต่างก็ใช้กฎหมายคนละฉบับเกิดปัญหา ความซ้ำซ้อนทางการใช้กฎหมาย แต่เมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดการการชุมนุม

สาธารณชนก็ติดขัดปัญหาความล่าช้าและความไม่เห็นด้วยต่าง ๆ ตามมา การใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนไทยจึงเป็นการใช้ตามรัฐธรรมนูญที่ดีความเข้าข้างตนเอง ใช้สิทธิจนไปละเมิดและสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนทั่วไป ผู้ที่มีอำนาจต่างก็สนับสนุนการใช้สิทธิที่ละเมิดกฎหมายถ้าการชุมนุมสนับสนุนตนเอง แต่ถ้าการชุมนุมมาเพื่อค้านตนเองก็จะใช้กฎหมายต่างๆ เพื่อยุติการชุมนุมและผลจึงตกมาที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีการฟ้องร้องนำคดีขึ้นสู่ศาลมาก ก่อให้เกิดกระแสการไม่เข้าใจในสิทธิเสรีภาพการปฏิบัติการของประชาชนชาวไทยที่ต้องการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะในปัจจุบัน

ณัฐพงศ์ มหานันทโพธิ์ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ(The officers of the state's role on laws concerning public assembly) (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า การชุมนุมสาธารณะเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ดีเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะดังกล่าว มีลักษณะเป็นสิทธิสัมพัทธ์ ซึ่งอาจถูกจำกัดได้โดยวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองสังคม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองการใช้เสรีภาพดังกล่าวไว้ รวมถึงได้วางกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะซึ่งการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

และผลจากการศึกษา ยังพบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ ทำให้การชุมนุมสาธารณะที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาเป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ หรือกรอบกติกาที่แน่นอน อีกทั้งการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะยังไม่มีที่เหมาะสม และไม่ได้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพดังกล่าว โดยมีการนำกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่น หรือนำมาตรการภายในของเจ้าหน้าที่มาใช้ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ รวมทั้งมีการประกาศใช้อำนาจตามกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์พิเศษ ซึ่งเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนอย่างมาก นอกจากนี้กระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมยังไม่สอดคล้องกับหลักการใช้อำนาจในทางปกครองของเจ้าหน้าที่ ทำให้หลักประกันในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ

ณรงค์ เทียนกัณฑ์เทศน์ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการใช้เสรีภาพในการชุมนุมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2554 : บทคัดย่อ) พบว่า การใช้อำนาจ

ของรัฐในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สามารถที่จะจำกัดสิทธินี้ได้ กรณีที่มี เหตุการณ์บางอย่างอันจะเป็นภัยคุกคามของรัฐ จำเป็นที่รัฐจะต้องมีมาตรการพิเศษเพื่อกำจัดภัย คุกคามนั้น รัฐจึงมีสิทธิออกกฎหมายลิดรอนสิทธิและเสรีภาพบางประการได้ แต่กฎหมายที่ออกมาใช้ บังคับจะต้องเป็นกฎหมายที่ใช้คุ้มครองพลเมืองโดยทั่วไป เพื่อให้ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุที่ พลเมืองของประเทศนั้น มีหลายเชื้อชาติ ศาสนา และหลายเผ่าพันธุ์ซึ่งแตกต่างกัน พลเมืองย่อมมี สิทธิในการที่จะมีชีวิตอยู่ โดยไม่ต้องถูกนำไปทรมาน หรือถูกบังคับให้เป็นทาส หรือไม่ยินยอมใน การจะถูกนำไปทดลองทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ได้ และการต้องรับผิดชอบก็ต้องเป็นตาม กฎหมายเท่านั้น พลเมืองทุก ๆ คน รัฐจะต้องยอมรับว่าเป็นพลเมืองของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายต้องให้สิทธิคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพทางความคิด ทางมโนธรรมและทางด้านการ นับถือศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิของบุคคล จะถูกลิดรอนสิทธินั้นไม่ได้ รัฐจะมีอำนาจลิดรอนสิทธิ ได้ก็เพียงเพื่อขจัดภัยฉุกเฉินของพลเมืองเท่านั้น

เฉลิมพงษ์ ชิวสุวรรณ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการ รักษาความปลอดภัยการบินพลเรือน : กรณีศึกษาการยึดและปิดล้อมท่าอากาศยานระหว่างประเทศ (2554 : บทคัดย่อ) ผลจากการศึกษา พบว่า นอกเหนือจากภาคผนวกทั้ง 18 ภาคผนวก แห่ง อนุสัญญาชิคาโก ค.ศ. 1944 แล้ว ยังมีความตกลงระหว่างประเทศที่เป็นมาตรการป้องปรามการ กระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน อีก 4 ฉบับ คือ (1) อนุสัญญา โตเกียว ค.ศ. 1963 (2) อนุสัญญาเฮก ค.ศ. 1970 (3) อนุสัญญามอนทรีออล ค.ศ. 1971 และ (4) พิธี สารมอนทรีออล ค.ศ. 1988 ซึ่งในส่วนของประเทศไทยนั้น มาตรการทางกฎหมายที่เป็นมาตรการ ป้องปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ส่วนมากเกิดจาก การอนุวัติตามความตกลงระหว่างประเทศที่ไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีหรือให้สัตยาบันเป็นหลัก ทั้งนี้ จากการศึกษาความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่า ใน ปัจจุบันไม่มีกฎหมายฉบับใดที่กล่าวถึงการห้ามยึดและปิดล้อมท่าอากาศยานไว้เป็นการเฉพาะ

สำหรับในส่วนของการบุกยึดและปิดล้อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าอากาศ ยานดอนเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2551 จนเป็นเหตุให้ท่า อากาศยานหลักของประเทศไทยต้องมีสภาพเสมือนถูกปิดตายเป็นระยะเวลาว่าหนึ่งสัปดาห์ เหตุการณ์ดังกล่าว ยังนับว่าเป็นครั้งแรกของโลกที่ประชาชนปิดล้อมท่าอากาศยาน แต่ไม่ใช่เป็นการ ก่อการร้าย แต่อาจถือเสมือนเป็นการชุมนุมประท้วงในที่สาธารณะ อีกทั้งยังพบว่าในประเทศไทย มิได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะออกใช้บังคับแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อให้มีการจัด เตรียมการป้องกัน และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมสถานการณ์ ที่อาจนำไปสู่การ ปิดล้อม และการให้บริการของท่าอากาศยานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ไม่ต้องอาศัยอำนาจตามพระ

ราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ผู้ทำการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะขึ้น เพื่อใช้เป็นมาตรการทางกฎหมายในการรักษาความปลอดภัยในการบินพลเรือน มิให้เกิดเหตุการณ์บุกยึดและปิดล้อมท่าอากาศยานระหว่างประเทศ ดังเช่นที่ผ่านมา

วินิจ เจริญชัยขง ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นเสรีภาพสำคัญประการหนึ่งของประชาชน ในการแสดงออกที่จะมาชุมนุมรวมกลุ่มกันเพื่อพุดจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องบางสิ่งบางอย่าง ดังนั้น การชุมนุมโดยสงบดังกล่าว จะต้องดำเนินการโดยไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง การชุมนุมโดยสงบในประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การชุมนุมในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ และการชุมนุมในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีการปฏิบัติ รัฐประหาร เป็นต้น แม้ว่าในรัฐธรรมนูญไทยจะบัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบเอาไว้ก็ตามแต่ในทางปฏิบัติแล้วก็มีกฎหมายที่ออกมาก่อนให้เกิดผลกระทบต่อเสรีภาพในการชุมนุมในภาวะปกติ และสำหรับการชุมนุมโดยสงบในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกตินั้นแทบจะไม่สามารถทำได้ จากการศึกษาพบว่า ในหลาย ๆ ประเทศมีกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนเอาไว้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้ทำการวิจัยเห็นว่า หากมีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าวขึ้นใช้บังคับในประเทศไทยก็จะเป็น การสร้างกติกาขึ้นมาเพื่อรองรับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ซึ่งเป็น เสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

กล่าวโดยสรุป ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชน และเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมจึงต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมายอื่น ในส่วนของกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ตามกฎหมายทั้ง 9 ฉบับข้างต้น ทั้งการดูแลให้การชุมนุมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย การดูแลรักษาความสะอาดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการแพทย์ รวมทั้งการดำเนินการมิให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครได้รับผลกระทบจากการชุมนุม เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

แนวคิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดของบุคคลที่มีประสบการณ์ บทบาท และหน้าที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในที่สาธารณะโดยตรง ดังนี้

1. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ จึงอาจไม่สามารถป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนชาวกรุงเทพฯ

ทั้งนี้ นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สท.) เขตห้วยขวาง ได้เสนอญัตติเร่งด่วนด้วยวาจา เรื่อง มีการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองเพื่อปิดกรุงเทพมหานคร ในการประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยประชุมสามัญ สมัยที่ 1 (ครั้งที่ 1) ประจำปี พ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 8 ม.ค. 2557 ณ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่าการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) จะทำให้ประชาชนบริเวณต่าง ๆ ได้รับความเดือดร้อนให้กรุงเทพมหานคร เตรียมแผนในการรับมือ เพื่อดูแลประชาชน ซึ่ง ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ชี้แจงในการประชุมสภากรุงเทพมหานครครั้งเดียวกันนั้นว่า ได้สั่งการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมแผนการดูแลและลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งกรุงเทพมหานคร ได้มีการทำงานบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น คือ ด้านการจราจร ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่เทศกิจร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อช่วยดูแลด้านการจราจร และยังสามารถเตรียมความพร้อมหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งยังได้สั่งการให้สำนักอนามัย และสำนักพัฒนาสังคมเตรียมความพร้อม ดูแลผลกระทบด้านจิตใจกับประชาชนที่ได้รับผลจากการชุมนุมอีกด้วย ซึ่งพร้อมจะปฏิบัติทุกอย่างตามหน้าที่ดูแลประชาชนให้ดีที่สุด (การประชุมสภากรุงเทพมหานคร "สุขุมพันธุ์" เตรียมปรับแผนรับมืออบ กปปส. ชัดคาวน กรุงเทพฯ, ออนไลน์, 2557)

อย่างไรก็ตาม พิจารณาได้ว่าการทำงานบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ของกรุงเทพมหานครตามข้อชี้แจงของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครข้างต้นนั้น ปรากฏว่ายังประสบปัญหาและมีข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติในบางกรณี ดังเป็นที่ทราบและปรากฏตามสื่อทั่วไปทั้งทางหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์

2. การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

ภาคเอกชนโดยนางสุพินท์ มีชูชีพ กรรมการผู้จัดการบริษัทที่ปรึกษาและบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ โจนส์ แล ลง ซาลล์ ได้มีความคิดเห็นในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินว่า แม้โดยทั่วไปอาคารต่างๆ ในกรุงเทพฯ จะมีแผนสำหรับรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินไว้แล้ว เช่น เหตุเพลิงไหม้ แผ่นดินไหว หรือการก่อการร้าย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี จากการที่เกิดเหตุความไม่สงบทางการเมืองขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เจ้าของอาคารต่างๆ จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอาคารที่ตั้งอยู่ในจุดชุมนุม หรือใกล้เคียงควรเตรียมแผนรองรับกรณีที่เกิดเหตุการณ์บานปลาย

แผนรองรับดังกล่าวโดยทั่วไป ประกอบด้วย การเตรียมน้ำ และพลังงานสำรองสำหรับอาคาร โดยเฉพาะพลังงานสำรอง ต้องมีการเตรียมไว้ให้เพียงพอไม่เฉพาะสำหรับให้ระบบต่างๆ ภายในอาคารยังคงสามารถทำงานได้เท่านั้น แต่ยังคงควรเพียงพอที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อระบบไอทีของบริษัทผู้เช่าภายในอาคารด้วย นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องมีสำรองอาหารสำหรับทีมเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารอาคารที่ต้องประจำอยู่ภายในอาคาร เพื่อสำหรับกรณีที่มีการปิด หรือจำเป็นต้องปิดการเข้าออกอาคาร

แผนรองรับสถานการณ์ดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพด้วย โดยทีมฝ่ายบริหารอาคารต้องรู้ และเข้าใจว่าจะต้องมีการดำเนินการใดๆ บ้าง เมื่อเกิดสถานการณ์ต่างๆ ขึ้น จะสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดได้บ้าง และสามารถติดตามข่าวสารได้ทันต่อสถานการณ์และให้ข้อมูลแก่ฝ่ายต่างๆ ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของอาคาร บริษัทผู้เช่า หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งจากการเตรียมแผนรองรับสถานการณ์ของภาคเอกชนดังกล่าว พิจารณาได้ว่า ที่ผ่านมานโยบายการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครยังไม่มีประสิทธิภาพพอทำให้ภาคเอกชนไม่มั่นใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการชุมนุม รวมทั้งยังพิจารณาได้ว่า กรุงเทพมหานครยังไม่มีเตรียมความพร้อมในการรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ดังนั้นภาคเอกชนจึงต้องเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง

3. ปัญหาความเท่าเทียมกันในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

เนื่องจาก ประเด็นที่มีผู้สงสัยว่า กรุงเทพมหานครให้การดูแลกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ ตัวอย่างเช่น กลุ่มแกนนำแนวร่วมคนไทยรักชาติรักษาแผ่นดิน โดยนายไชยวัฒน์ สิ้นสุวรรณ ในฐานะโฆษก เครือข่ายภาคประชาชน (เดินทางไกลกอบกู้ราชอาณาจักรไทย) ได้ชุมนุมกันบริเวณท้องสนามหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรุงเทพมหานคร โดยทาง

กลุ่มฯ ยืนยันว่า จะชุมนุมจนกว่ารัฐบาล และรัฐสภาออกจากการทำหน้าที่ เมื่อรัฐบาลและรัฐสภาออกจากการทำหน้าที่เมื่อใดก็จะเดินทางกลับ โดยเครือข่ายภาคประชาชนฯ ได้กางเต็นท์พักอาศัยบริเวณแนวต้นไม้ขามโดยรอบท้องสนามหลวงกินพื้นที่ตั้งแต่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปทางพระบรมมหาราชวังจนถึง บริเวณหน้าศาลฎีกา (การชุมนุมแนวร่วมคนไทยรักชาติรักษาแผ่นดิน, ออนไลน์, 2557) แต่กรุงเทพมหานครก็ได้ดำเนินการใดๆ หรือในการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ก็มีคำถามหรือข้อสงสัยจากประชาชน และปรากฏตามสื่อต่างๆ ว่ากรุงเทพมหานครดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในลักษณะที่สนับสนุนกลุ่มผู้ชุมนุมเกินขอบข่ายอำนาจหน้าที่และไม่เหมาะสม

น.ส.ตรีดาว อภัยวงศ์ โฆษกของกรุงเทพมหานคร (กทม.) ได้เคยแถลงข่าวถึงกรณีที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้ว่า การชุมนุมของกลุ่มเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) บริเวณแยกจตุรพงษ์ ว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้มอบนโยบายให้ผู้เกี่ยวข้องดูแลกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นไปตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร พร้อมกำชับว่า สิ่งสำคัญในการดูแลเมือง คือ การดูแลมอบสิ่งที่ดีให้กับประชาชนทุกคน รวมถึงดูแลความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมืองด้วย สำหรับการดูแลกลุ่มผู้ชุมนุมบริเวณแยกจตุรพงษ์ กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการตามระเบียบราชการ 3 หลักการ คือ (ตรีดาว อภัยวงศ์, ออนไลน์, 2557)

1. กรุงเทพมหานครไม่ได้มีอำนาจ ในการอนุญาตให้ผู้ชุมนุมมาใช้สถานที่ดังกล่าว เนื่องจากบริเวณดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร
2. การอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นไปตามที่กลุ่มผู้ชุมนุมร้องขอ โดยพิจารณาตามระเบียบการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานครดำเนินการในลักษณะเดียวกันนี้กับกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน และการอำนวยความสะดวกในพื้นที่เป็นอำนาจของผู้อำนวยความสะดวก เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน
3. ส่วนประเด็นที่มีผู้สงสัยว่ากรุงเทพมหานคร ให้การดูแลกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ ในประเด็นดังกล่าวขอยืนยันว่ากรุงเทพมหานครให้การดูแลทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ จากข้อมูลการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ชุมนุม ตั้งแต่ปี 2553 - ปัจจุบัน

ดังนั้นปัญหาการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในประเด็นนี้ จึงมีข้อพิจารณาว่ากรุงเทพมหานครควรจะมีแนวทางหรือตัวชี้วัดการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมเช่นไร ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครต่อกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

โครงสร้างการบริหารราชการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร

เนื่องจาก ในการบริหารจัดการกรุงเทพมหานครมีรูปแบบของการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ ตามโครงสร้างของการบริหารราชการในฐานะเป็นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการในฐานะที่เป็นกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร (กอ.รมน.กทม.) ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้นำเสนอโครงสร้างในการบริหารราชการทั้ง 2 สถานะ ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารราชการในฐานะเป็นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมอีก 5 ฉบับ กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีสถานะเป็นนิติบุคคล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรง และเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน อยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยมีฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภากรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการเลือกตั้งจากชาวกรุงเทพมหานครเช่นกัน ดำเนินงานร่วมกับ กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น มีการบริหารจัดการพัฒนาและจัดสรรงบประมาณของตนเองได้

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน (2557) คือ ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร ส่วนปลัดกรุงเทพมหานคร คนปัจจุบัน คือ นางนินนาท ชลิตานนท์ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 มีรองปลัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 6 คน ได้แก่ นายอรรถพร สุวัธนเดชา นายสัญญา ชินนิมิต นายกฤษฎา กลั่นทานนท์ นายมานิต เตชอภิภิโชค นายพีระพงษ์ สายเชื้อ และนายบรรจง สุขดี มีบุคลากรเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวกรุงเทพมหานคร จำนวน 75,504 คน ข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 16,042 คน (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์, 2557) มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรค่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าปรับ ค่าบริการ รายได้จากทรัพย์สิน การพาณิชย์ สาธารณูปโภคและรายได้เบ็ดเตล็ด ส่วนรายได้ที่ส่วนราชการอื่นจัดเก็บให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์หรือล้อเลื่อน ภาษีสุรา บุหรี่ การพนัน ภาษีค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล ได้แก่ เงินงบประมาณแบบสมดุล โดยกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายเท่ากับประมาณการรายรับ

มาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(2) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(4) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(5) การผังเมือง

(6) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(7) การวิศวกรรมจราจร

(8) การขนส่ง

(9) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

(10) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(11) การควบคุมอาคาร

(12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(14) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(15) การสาธารณสุขโลก

(16) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(17) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(18) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(19) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(20) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงพยาบาลและสาธารณสุขสถานอื่น ๆ

(21) การจัดการศึกษา

(22) การสาธารณสุขการ

(23) การสังคมสงเคราะห์

(24) การส่งเสริมการกีฬา

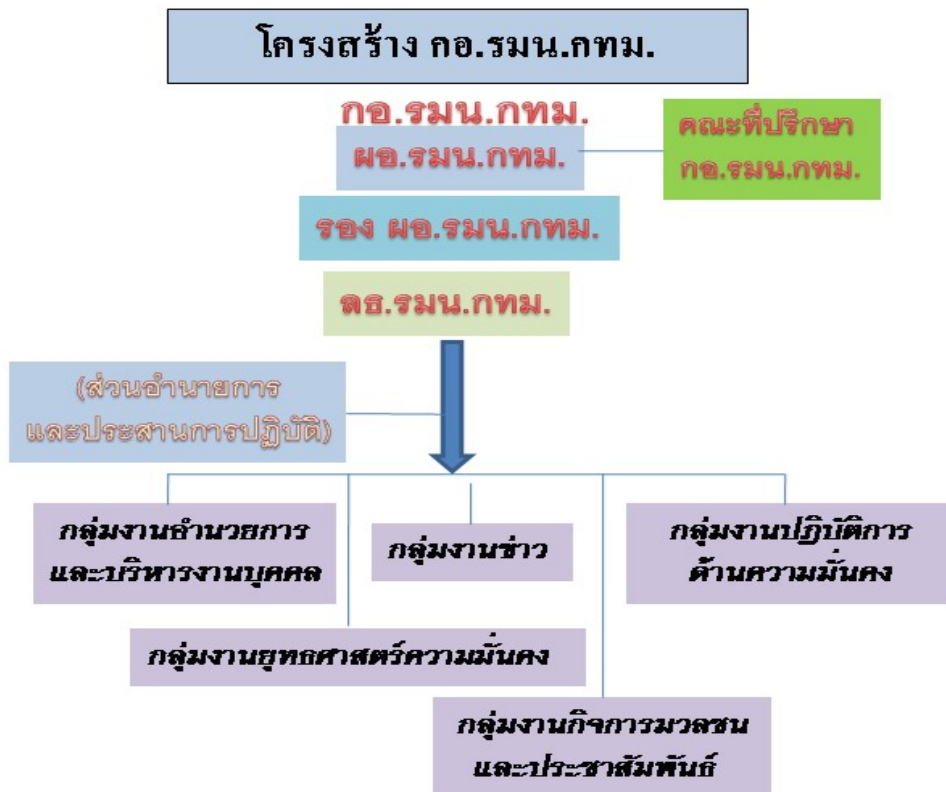
(25) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

โดยได้แบ่งกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต ออกเป็น 6 กลุ่ม เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิตของประชาชน สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการประสานงาน การกำกับ และติดตามการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. กลุ่มกรุงเทพกลาง ประกอบด้วย พระนคร ดุสิต ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ดินแดง ห้วยขวาง พญาไท ราชเทวี และวังทองหลาง
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ ประกอบด้วย ปทุมวัน บางรัก สาทร บางคอแหลม ยานนาวา คลองเตย วัฒนา พระโขนง สวนหลวง และบางนา
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบด้วย จตุจักร บางซื่อ ลาดพร้าว หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และบางเขน
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ประกอบด้วย บางกะปิ สะพานสูง บึงกุ่ม คันนายาว ลาดกระบัง มีนบุรี หนองจอก คลองสามวา และประเวศ
5. กลุ่มกรุงธนเหนือ ประกอบด้วย ธนบุรี คลองสาน จอมทอง บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย บางพลัด คลิ่งชัน และทวีวัฒนา
6. กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย ภาษีเจริญ บางแค หนองแขม บางขุนเทียน บางบอน ราษฎร์บูรณะ และทุ่งครุ

2. โครงสร้างการบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม.

โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในพื้นที่สาธารณะของกรุงเทพมหานคร ในฐานะ กอ.รมน.กทม.มีดังนี้ (สำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร, เอกสารไม่ตีพิมพ์, 2556) ตามแผนภาพที่ 2 - 2

แผนภาพที่ 2 - 2 โครงสร้างการบริหารงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร

2.1 ภารกิจ

วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ รวมทั้งปฏิบัติตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมอบหมายมีผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

2.2 การแบ่งมอบ เป็นหน่วยเฉพาะกิจขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค (กองทัพภาคที่1)

2.3 ขอบเขตความรับผิดชอบ และหน้าที่สำคัญ

2.3.1 วางแผน อำนวยการ ประสานงานและบูรณาการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

2.3.2 ติดตาม ตรวจสอบ รายงาน ประเมินแนวโน้มภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในพื้นที่รับผิดชอบและรายงานให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคง

ภายในภาคทราบ ตามห้วงเวลา (6 เดือน,12เดือน) และดำเนินการสนับสนุน เร่งรัดส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

2.3.3 อำนวยการ ประสานงาน บูรณาการ แผนงาน กิจกรรมด้านมวลชนของ ทุกภาคส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ในการปลูกจิตสำนึกความรัก ความสามัคคี คนในชาติ ด้วยการรณรงค์กำลังมวลชน เสริมสร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2.3.4 ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค มอบหมาย

2.4 การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ ประกอบด้วยส่วนราชการดังนี้

2.4.1 ส่วนบังคับบัญชา มีหน้าที่ ปกครอง กำหนดนโยบาย รวมทั้ง บริหารงานของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด ให้เป็นไปตามภารกิจ และนโยบาย ที่ได้รับมอบจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค และ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร

2.4.2 ส่วนอำนวยการประสานและประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่ กำหนด นโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน บูรณาการและกำกับดูแล การดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด ประกอบด้วย

2.4.2.1 กลุ่มงานอำนวยการ และบริหารงานบุคคล มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม และกำกับดูแลการดำเนินงานด้านงบประมาณ การเงิน พัสดุ งาน ธุรการและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคมอบหมาย

2.4.2.2 กลุ่มงานยุทธศาสตร์ความมั่นคง มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม และกำกับดูแลการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การติดตาม ประเมินผล และการรายงาน รวมทั้งงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในภาคมอบหมาย

2.4.2.3 กลุ่มงานข่าว มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงานและ ควบคุม กำกับดูแลในงานรวบรวม ประสานงานด้านการข่าว วิเคราะห์ ประเมินแนวโน้ม สถานการณ์ ภัยคุกคาม รายงานข่าวสารตามห้วงเวลา กำกับดูแลหน่วยข่าว ที่ได้รับมอบ การ ต่อต้านข่าวกรอง และการฝึกอบรม รวมทั้งงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ กองอำนวยการรักษาความ มั่นคงภายในภาค มอบหมาย

2.4.2.4 กลุ่มงานปฏิบัติการด้านความมั่นคง มีหน้าที่ ประสานงานกับ
 คุณภาพ อำนาจการ บูรณาการแผนไปสู่การปฏิบัติ ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่พิเศษ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ตามที่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาคมอบหมาย

2.4.2.5 กลุ่มงานกิจการมวลชน และประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ ปฏิบัติการ
 จิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์ งานมวลชน ดำเนินการสร้าง
 พลังมวลชน เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง และดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ กองอำนาจการรักษา
 ความมั่นคงภายในภาคมอบหมาย

2.5 ที่ตั้ง กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร(กอ.รมน.กทม.)
 ที่อยู่ : ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร เลขที่ 173 ถนนดินสอ แขวง : เสาชิงช้า เขตพระนคร จังหวัด :
 กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ : 10200 เบอร์โทร : 0 2225 5609 ; เบอร์โทรสายด่วนความมั่นคง
 :1374 อีเมล : isoc_bangkok@hotmail.com เว็บไซต์ : <http://www.isoc-bangkok.com>

2.6 โครงสร้างบุคลากร

โครงสร้างบุคลากร มีดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร (กอ.รมน.
 กทม.)
2. กลุ่มงานอำนาจการและบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มงานยุทธศาสตร์ความมั่นคง
4. กลุ่มงานข่าว
5. กลุ่มงานปฏิบัติการด้านความมั่นคง
6. กลุ่มงานกิจการมวลชน

กล่าวโดยสรุป กรุงเทพมหานครมีบทบาทหลักในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่
 ชุมชนในที่สาธารณะตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ 2 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับ
 แก้ไขเพิ่มเติม
2. การบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม. ได้ดำเนินการในภารกิจที่สำคัญ ได้แก่
 การอำนาจการ ประสานงาน บูรณาการ แผนงานกิจการด้านมวลชนของทุกภาคส่วนราชการ ใน
 พื้นที่รับผิดชอบ ในการปลูกจิตสำนึกความรัก ความสามัคคี คนในชาติ ด้วยการสนีกกำลังมวลชน
 เสริมสร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

โดยกรุงเทพมหานคร ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน ต้อง
 ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งการปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ที่ไม่ปกติตามที่กฎหมายแต่ละ

ประเภทได้บัญญัติไว้ในแต่ละกรณีหรือสถานการณ์นั้น ๆ เช่น พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และกฎอัยการศึก เป็นต้น ซึ่งกล่าวถึงไว้แล้วในหัวข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ

สรุป

การศึกษา แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งโครงสร้างการบริหารราชการ ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ข้างต้น เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า เป็นข้อมูลซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร แต่ในการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งไม่พบงานวิจัยในลักษณะเดียวกับที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญ หรือชี้ประเด็นเหตุหรือผล เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสม ของแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวที่จะเกี่ยวข้อง/เชื่อมโยง และเป็นประโยชน์ ในการกำหนดกรอบความคิดของผู้วิจัยให้มีจุดหมายที่ชัดเจน สามารถนำมาปรับใช้ได้สอดคล้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ เพื่อนำไปสู่นโยบายปฏิบัติที่มีความชัดเจน ครบถ้วน และเป็นมาตรฐานต่อไป

เมื่อเป็นเช่นนี้ การศึกษา ทบทวนวรรณกรรม ตามแนวทางที่กล่าวแล้ว จึงน่าจะมีส่วนสำคัญทำให้การศึกษาครั้งนี้เป็นระบบ และครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาด้านทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลการชุมนุมในกรุงเทพมหานคร
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร
3. การดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร
4. ปัญหา และอุปสรรค
5. สรุป

ข้อมูลการชุมนุมในกรุงเทพมหานคร

1. สถิติการชุมนุม

จากสถิติการชุมนุมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2555 ถึง 30 กันยายน 2556 พบว่า มีการชุมนุมทั่วประเทศ จำนวน 3,343 ครั้ง เฉลี่ยวันละเกือบ 10 ครั้ง แยกตามจุดประสงค์ประเด็นหลักของการชุมนุม ดังนี้

- 1.1 เป็นเหตุจากการเมือง 1,404 ครั้ง
- 1.2 เป็นความเดือดร้อนเรื่องปากท้อง 1,939 ครั้ง
- 1.3 ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีงบประมาณ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายนเกิดการชุมนุมถึง 1,148 ครั้ง โดย 603 ครั้ง เป็นเรื่องการเมือง และ 535 ครั้ง เป็นเรื่องปากท้อง
- 1.4 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การชุมนุมส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเมือง ส่วนต่างจังหวัดการชุมนุมเกิดจากความเดือดร้อนความเป็นอยู่ โดยพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเขตกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค 8 เกิดการชุมนุมมากที่สุด โดยการชุมนุมเรื่องยางพาราในหลายจังหวัดภาคใต้ถือเป็นการชุมนุมเรื่องปากท้อง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติประเมินว่า ในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน จะมีการชุมนุมเรียกร้องที่เป็นเหตุเกี่ยวเนื่องการความเคลื่อนไหวเรื่องการเมืองมากขึ้น ทั้งนี้ พล.ต.อ.อดุลย์

แสงสิงแก้ว ผบ.ตร. ได้สั่งการให้กำลังของนครบาล บช.ภ.1 และ 2 เตรียมพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ชุมนุมที่จะเกิดขึ้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ออนไลน์, 2557)

2. สถิติการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 (พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ) และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

2.1 สถิติ การประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551

สำนักข่าวอิศรา (ออนไลน์, 2557) ได้รวบรวมสถิติ การประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 หรือ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ เพื่อควบคุมดูแลการชุมนุมทางการเมือง พบว่าจนถึงปี 2557 ผ่านมาแล้ว 4 ปี ทั้งรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ ในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ รวมกันถึง 17 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประกาศใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ถึง 14 ครั้ง อันเนื่องมาจากเกิดสถานการณ์การชุมนุมทั้งสิ้น ดังข้อมูลต่อไปนี้

2.1.1 ให้เขตพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ประกาศเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 29 ส.ค.-1 ก.ย.2552

2.1.2 ให้เขตพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ประกาศเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 18-22 ก.ย.2552

2.1.3 ให้เขตพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ประกาศเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 15-25 ต.ค.2552

2.1.4 ให้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ประกาศเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 28 พ.ย.-14 ธ.ค.2552

2.1.5 ให้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จ.นนทบุรี อ.ธัญบุรี อ.สามโคก อ.ลำลูกกา อ.คลองหลวง อ.ลาดหลุมแก้ว และ อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี อ.กระทุ่มแบนและ อ.เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร อ.บางพลี อ.บางเสาธง อ.บางบ่อ อ.พระประแดง และ อ.เมืองสมุทรปราการ จ.สมุทรปราการ อ.พุทธมณฑล อ.สามพราน และ อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม อ.เมืองฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา และ อ.บางปะอิน อ.บางไทร อ.ลาดบัวหลวง และ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ประกาศเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 11-23 มี.ค.2553

2.1.6 ให้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อ.ปากเกร็ดและอ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี และ อ.บางพลี อ.บางเสาธง อ.บางบ่อ อ.พระประแดง และ อ.เมืองสมุทรปราการ

จ.สมุทรปราการ เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 24-30 มี.ค.2553

2.1.7 ให้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อ.ปากเกร็ดและ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี และ อ.บางพลี อ.บางเสาธง อ.บางบ่อ อ.พระประแดง และ อ.เมืองสมุทรปราการ จ.สมุทรปราการ เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 31 มี.ค.-7 เม.ย.2553

2.1.8 ให้เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อ.ปากเกร็ดและ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี และ อ.บางพลี อ.บางเสาธง อ.บางบ่อ อ.พระประแดง และ อ.เมืองสมุทรปราการ จ.สมุทรปราการ เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 8-20 เม.ย.2553

2.1.9 ให้เขตพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตวังทองหลาง เขตวัฒนา และเขตราษฎร์เทวี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 9-23 ก.พ.2554

2.1.10 ให้เขตพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตวังทองหลาง เขตวัฒนา และเขตราษฎร์เทวี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 24 ก.พ.-25 มี.ค.2554

2.1.11 ให้เขตพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตวังทองหลาง เขตวัฒนา และเขตราษฎร์เทวี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 26 มี.ค.-24 เม.ย.2554

2.1.12 ให้เขตพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตวังทองหลาง เขตวัฒนา และเขตราษฎร์เทวี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 25 เม.ย.-24 พ.ค.2554

2.1.13 ให้เขตพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตดุสิต กทม. เป็นพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 22-30 พ.ย. 2555

2.1.14 บังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร / จังหวัดนนทบุรี / จังหวัดสมุทรปราการ เฉพาะอำเภอบางพลี / จังหวัดปทุมธานี เฉพาะอำเภอลาดหลุมแก้ว ตั้งแต่วันที่ 25 พ.ย. – 31 ธ.ค. 56

โดยรัฐบาลให้เหตุผลในการประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ในพื้นที่ข้างต้น เช่น เนื่องจาก สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว มีแนวโน้ม

จะเกิดความวุ่นวายทางการเมือง จากการใช้กลุ่มบุคคลบางกลุ่มได้ประกาศเจตนารมณ์ชัดเจนในการปลุกระดมมวลชนให้เข้าร่วมประท้วงและปิดล้อมทำเนียบรัฐบาล และสถานที่ใกล้เคียง เพื่อขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ราชการของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรียุบสภาหรือลาออก หรือบางกรณีมีเหตุผลว่า มีการปลุกระดมและนัดชุมนุมให้เข้าร่วมในการเรียกร้องความต้องการตามแนวทางและผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยกำหนดการเคลื่อนย้ายกลุ่มผู้ชุมนุมมาปิดล้อมทำเนียบรัฐบาล และสถานที่สำคัญของทางราชการบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งหากไม่ได้รับการตอบสนองจะมีการชุมนุมในลักษณะยึดเชื้อเพลิงในห้วงเวลาดังกล่าว หรือบางกรณีให้เหตุผลว่า มีกลุ่มผู้ไม่หวังดีเตรียมการก่อเหตุระหว่างการชุมนุมเพื่อหวังผลให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการชุมนุมและเคลื่อนไหวตามถนนและสถานที่สำคัญในเขตกทม. หรือมีการระดมยานพาหนะเป็นจำนวนมาก โดยกำหนดให้มีการชุมนุมและเคลื่อนไหวตามเส้นทางและปิดล้อมสถานที่สำคัญในเขตกรุงเทพมหานคร พื้นที่บางส่วนของปริมณฑลและพื้นที่บางส่วนของ จังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งเหตุผลว่า สถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มบุคคลบางกลุ่มได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อน โดยการปิดการจราจร และมีแนวโน้มที่จะเคลื่อนไหวตามเส้นทาง รวมทั้งจะมีการปิดล้อมและบุกยึดสถานที่ราชการที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร และด้วยเหตุผลว่า ปรากฏสถานการณ์ว่ากลุ่มบุคคลบางกลุ่มประกาศเจตนารมณ์ที่จะให้มีการชุมนุมเพื่อล้มล้างอำนาจการบริหารราชการของรัฐบาล หรือให้รัฐบาลไม่อาจใช้อำนาจดังกล่าวได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจมีการกระทำที่ละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย โดยในการชุมนุมมีการกำหนดรูปแบบการชุมนุมเพื่อให้มีการระดมคนจำนวนมาก ซึ่งอาจเกิดความไม่สงบเรียบร้อย และมีการเตรียมการให้สามารถชุมนุมยึดเชื้อเพลิงเป็นเวลานาน หรือมีการเตรียมการเพื่อยึดพื้นที่สำคัญใน กทม. อีกทั้งอาจมีผู้ไม่หวังดีเตรียมการก่อเหตุระหว่างการชุมนุมเพื่อหวังผลให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หรือให้เหตุผลว่า กลุ่มผู้ชุมนุมได้กระจายการชุมนุม โดยใช้กำลังคนกดดัน ปิดล้อมสถานที่ราชการ เช่น กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ กระทรวงการต่างประเทศ และกรมประชาสัมพันธ์ โดยใช้กำลังบุกทำลายประตูรั้ว เข้าไปในสถานที่ราชการ มีการตัดกระแสไฟฟ้าและน้ำประปา เพื่อมิให้ปฏิบัติราชการได้ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นถือเป็นสถานการณ์อันกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสถานที่ราชการในการให้บริการประชาชน รัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องบังคับใช้กฎหมาย เพื่อรักษาไว้ซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะการรักษาทรัพย์สินของราชการ การดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ส่วนรวมทำให้รัฐบาลมี

ความจำเป็นอย่างยิ่งยวด ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นต้น

ส่วนการประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 อีก 3 ครั้งที่เหลือ นั้น เป็นการป้องปราม และป้องกันมิให้เกิดสถานการณ์การความวุ่นวาย หรือการชุมนุมประท้วง ณ จังหวัดภูเก็ต (ระหว่างวันที่ 10-24 ก.ค.2552) และ บางพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ (ระหว่างวันที่ 12-27 ต.ค.2552 และระหว่างวันที่ 2-6 เม.ย.2553) เนื่องจากประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับนานาชาติ โดยมีผู้นำประเทศคู่เจรจา และผู้บริหารระดับสูงของหลายประเทศเข้าร่วมประชุม

2.2 สถิติการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ในยุคที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) รัฐบาลได้อาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดนี้ออกข้อกำหนด เพื่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งหมด 7 ครั้ง (สถิติการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548, ออนไลน์, 2557) โดยมี 2 ครั้งเป็นสถานการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสถานการณ์ที่กลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมืองบุกเข้าไปในบริเวณที่มีการจัดการประชุมสุดยอดอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาในท้องที่จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ อีกจำนวนถึง 5 ครั้ง เป็นสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.2.1 ในยุคที่นายสมักร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2551 รัฐบาล ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ในสถานการณ์ที่ผู้ชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยปะทะกับผู้ชุมนุมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการแห่งชาติ บริเวณถนนราชดำเนิน

2.2.2 ในยุคที่นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2551 รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในสถานการณ์ที่ผู้ชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยบุกยึดสนามบิน และสถานที่ราชการเพื่อขับไล่รัฐบาล

2.2.3 ในยุคที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2552 รัฐบาล ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพมหานครและหลายจังหวัดใกล้เคียง ในสถานการณ์ที่กลุ่มผู้ชุมนุมเสื้อแดงปิดถนนในกรุงเทพมหานครเพื่อขับไล่รัฐบาล

2.2.4 ในยุคที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี ในสถานการณ์ที่มีการชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดงที่ สะพานผ่านฟ้าและแยกราชประสงค์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 7 เมษายน

2553 รัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในพื้นที่กรุงเทพฯ และ หลายจังหวัด และตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) ขึ้น แล้วประกาศให้การชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย หลังจากนั้นในวันที่ 10 เมษายน 2553 เกิดการปะทะกันรุนแรงขึ้นที่สะพานผ่านฟ้า และถัดมาในวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 รัฐบาลสั่งสลายการชุมนุม (กระชับพื้นที่ / ขอกินพื้นที่) ทั้งยังประกาศเคอร์ฟิวเวลากลางคืนต่อเนื่องกัน 10 คืน และถือเป็นการประกาศเคอร์ฟิวเป็นครั้งแรกในรอบ 18 ปี ปัจจุบัน พื้นที่กรุงเทพมหานครและหลายจังหวัดยังอยู่ภายใต้พ.ร.ก.ฉุกเฉิน

2.2.5 ในยุคที่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรัฐบาลได้ประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 ม.ค.57 มีระยะเวลาการประกาศใช้ 60 วัน ส่วนพื้นที่การประกาศใช้เป็นไปตามที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ความมั่นคง คือ ครอบคลุมพื้นที่ กทม. จ.นนทบุรี จ.สมุทรปราการ เฉพาะอ.บางพลี และจ.ปทุมธานี เฉพาะอ.ลาดหลุมแก้ว โดยเหตุผล ว่า ศอ.ร.ส.ได้ประเมินเหตุการณ์ ปรากฏว่า ผู้ชุมนุมโดยการนำของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และพวกได้กระทำการละเมิดกฎหมายมาโดยตลอด โดยการเข้าไปปิดสถานที่ราชการ และธนาคารต่างๆ มีการข่มขู่ คุกคาม ไม่ให้พนักงานเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยเฉพาะเมื่อหน่วยงานราชการและธนาคารได้ย้ายที่ทำการไปยังที่ทำการสำรอง ยังมีการติดตามไปรังควาน ก่อความ ตัดน้ำตัดไฟ บีบบังคับ ผิดใจให้ผู้บริหาร ข้าราชการ ออกมาเป่านกหวีด หรือให้พูดไปในที่สาธารณะหรือทิศทางที่พวกตนเองต้องการ เสมือนหนึ่งข้าราชการเห็นด้วยกับแนวทางการประท้วงของพวกตน และพบว่า มีผู้สร้างสถานการณ์ความรุนแรงกับพี่น้องประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังมีการเสนอข้อมูลข่าวสารในสื่อต่างๆ ไปในทางยุยง บิดเบือน สร้างความแตกแยกภายในประเทศ อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ คณะรัฐมนตรีจึงตัดสินใจที่จะประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เพื่อใช้ในการดูแลควบคุมสถานการณ์

3. ผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม

3.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ดังตัวอย่าง การชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เมื่อปลายปี 2556 นายอาคม เดิมพิทยาไพสิฐ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ข้อมูลว่า ภาพรวมเศรษฐกิจในช่วง 3 เดือนสุดท้ายของปี 2556 ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวลดลงอย่างเห็นได้ชัดจนอาจกระทบการสร้างรายได้เข้าประเทศ ประกอบกับ ภาวะเงินบาทแข็งค่าตั้งแต่ต้นปี ทำให้การลงทุนลดลง รวมทั้งความล่าช้าจากการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ อาจส่งผลกระทบต่อการขายตัวของเศรษฐกิจในเดือนมกราคมปีหน้า

ทั้งนี้ หากการประชุมอนุมัติแล้ว อาจจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งภาครัฐจะพยายามเร่งรัดการส่งเสริมการลงทุนด้านต่าง ๆ สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดกับนักลงทุน เพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพ พร้อมทั้งเป้าในปี 2557 เศรษฐกิจจะเติบโตได้ 4-5% ซึ่งต้องอาศัยความต่อเนื่องของการลงทุนจากภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการขนส่ง การส่งออก การท่องเที่ยว และการบริโภค (อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ, ออนไลน์, 2556)

3.2 ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

นายสุกรี สัทธนิช รองผู้ว่าการด้านสื่อสารการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เปิดเผยข้อมูลว่านับตั้งแต่เริ่มการประชุมของ กบปส. จนถึงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 มีจำนวนประเทศที่ออกประกาศทราเวลวอร์นนิ่ง (Travel warning) กับประเทศไทย เดือนพลเมืองชาติของตัวเองให้ระมัดระวังตัวมากขึ้นขณะเดินทางมายังประเทศไทยในช่วงนี้แล้ว 32 ประเทศ ส่วนใหญ่ประกาศเตือนในระดับที่ 2 ให้หลีกเลี่ยงพื้นที่การประชุม เช่นเดียวกับอธิบดีกรมการท่องเที่ยว ระบุผลกระทบการประชุมทางการเมืองมีผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เดินทางเข้าประเทศไทยแล้ว หลังอัตราการลดลงไปแล้วประมาณ 350,000 คน จากสถิติการเดินทางเข้าประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน จนถึงปัจจุบัน ที่มีแนวโน้มเติบโตต่ำกว่าเป้าหมาย เสียโอกาสในการสร้างรายได้ลดลงไปกว่า 25,000 ล้านบาท (สุกรี สัทธนิช, ออนไลน์, 2556)

3.3 ผลกระทบด้านสังคม สาธารณสุข และการจราจร

ผลสำรวจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หรือ "สวนดุสิตโพล" ซึ่งได้สอบถามความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯ จำนวนทั้งสิ้น 1,240 คน ระหว่างวันที่ 17-20 ธันวาคม 2556 กรณี สถานการณ์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนกรุงเทพฯ ปรากฏว่าคนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้บ้านเมืองวุ่นวาย ไม่สงบ สังคมแตกแยก แบ่งเป็นฝ่ายอย่างชัดเจน 91.55 % นักการเมืองขาดคุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่อำนาจและผลประโยชน์ของตนเอง 80.93 % ประชาชนให้ความสำคัญ ออกมามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น 76.29 % ไม่ควรปล่อยให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน ควรมีการตรวจสอบและบทลงโทษที่รุนแรง 74.38 % อยากให้ยุติความขัดแย้งโดยเร็ว ทุกฝ่ายควรหันหน้าพูดคุยกันอย่างสันติ 67.03 %

ขณะที่คนกรุงเทพฯ มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ต้องเลื่อนเวลาออกไปทำงาน หรือไปเรียนให้เร็วขึ้น หลีกเลี่ยงเส้นทางที่รถติด 86.90 % สนใจและติดตามข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น มีวิจารณ์งานในการฟังมากขึ้น 78.41 % ทำกิจกรรมนอกบ้านน้อยลง ลดการไปเที่ยวสังสรรค์ 76.75 % มีความเครียดและวิตกกังวล ต้องหากิจกรรมหรือหาความบันเทิงมาทดแทน

72.14 % ไม่แสดงออกทางการเมืองหรือพูดคุยเรื่องการเมืองในที่สาธารณะ ระวังคำพูดมากขึ้น
62.55 % (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ออนไลน์, 2556)

3.4 ผลกระทบด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.4.1 การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.)

ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ) ได้สรุปยอดผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต จากเหตุชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในพื้นที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม - 2 ธันวาคม 2551 มีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 737 ราย เสียชีวิต 11 ราย (ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์, 2557)

3.4.2 การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายเรียกร้องให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งนายอภิสิทธิ์ฯได้ประกาศแผนปรองดอง แต่ผู้ชุมนุมมีข้อเรียกร้องเพิ่มเติม การชุมนุมจึงดำเนินต่อไป ต่อมานายอภิสิทธิ์ฯประกาศยกเลิกวันเลือกตั้งใหม่ตามแผนปรองดอง ก่อนรัฐบาลใช้มาตรการทางทหารเข้ากดดันกลุ่มผู้ชุมนุมในกลางเดือนพฤษภาคม จนกระทั่ง แกนนำ นปช. ประกาศยุติการชุมนุมในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 โดยรัฐบาลใช้กำลังทหารเข้าสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 91 ศพ และมีผู้บาดเจ็บมากกว่า 2,100 คน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์, 2556)

3.4.3 การชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) (ออนไลน์, 2557).

ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร (ศูนย์เอราวัณ) สรุปยอดผู้บาดเจ็บ กรณีการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) รวบรวมตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2556 จนถึง 15 พฤษภาคม 2557 มียอดผู้เสียชีวิตสะสมรวม 25 คน มีผู้บาดเจ็บ 782 คน รักษาตัวอยู่ใน โรงพยาบาล 4 ราย รวมทั้งสิ้น 811 คน (ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร, ออนไลน์, 2557)

3.4.4 จากเหตุการณ์ชุมนุมตามกรณีตัวอย่าง ข้อ 4.1- 4.3 ข้างต้น ยังส่งผลต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของทางราชการและประชาชน เช่น การบุกยึดทำเนียบรัฐบาลของกลุ่มพันธมิตรฯในปี 2551 ก่อเกิดความเสียหายต่อตัวอาคาร สภาพแวดล้อม ทรัพย์สินทั้งของ

ราชการและข้าราชการ เจ้าหน้าที่เสียหายและสูญหายเป็นจำนวนมาก หรือมีความเสียหายต่อทรัพย์สินของเอกชนในการเผาห้างเซ็นเตอร์วัน บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และเซ็นทรัลเวิลด์ บริเวณราชประสงค์ ในช่วงการประชุมของกลุ่ม นปช. เมื่อปี 2553 เป็นต้น รวมทั้งกรณีมีการเผาทำลายรถยนต์ การขว้างระเบิดหรือเหตุความรุนแรงต่างๆก็ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เป็นสาธารณประโยชน์ รวมทั้งทรัพย์สินของทางราชการ และของเอกชนตามมาอีกด้วย

3.5 ผลกระทบด้านความมั่นคงของชาติในมุมมองจากภาคเอกชน

ผลกระทบจากการชุมนุมในความคิดเห็นจากภาคเอกชน กรณีตัวอย่างการประชุมของกลุ่ม กปปส.

นายวัลลภ วิตนากร รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) กล่าวถึงผลกระทบการเมืองต่อเศรษฐกิจไทยว่า ขณะนี้ (พ.ศ. 2556) นักลงทุนต่างชาติจับตามองสถานการณ์การเมืองไทยและชะลอการลงทุนและหากสถานการณ์ยืดเยื้ออาจย้ายการลงทุนไปประเทศอื่นแทน การบริโภคภายในประเทศมีกำลังซื้อลดลงอย่างชัดเจน และหากเหตุการณ์ไม่สงบประชาชนจะไม่ออกมาจับจ่ายใช้สอย ส่งผลกระทบต่อยอดขายและยอดผลิตลดลง การท่องเที่ยว ยังต้องเฝ้าจับตาว่าส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว ต้องสร้างความเชื่อมั่นนักท่องเที่ยว ขณะที่ภาคการส่งออก ยังไม่มีผลกระทบเพราะการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ยังไม่มีเหตุปะทะรุนแรงหรือความรุนแรงเกิดขึ้น แต่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในระยะต่อไปหากสถานการณ์ยืดเยื้อและทำให้เกิดความกังวลในการสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทย ว่าจะสามารถส่งสินค้าได้ตามกำหนดหรือไม่ หรืออาจมีผลกระทบต่อ การส่งออกไตรมาสที่ 2 ปีหน้า

ส่วนปัญหาการเงินบาทอ่อนค่าลงในรอบ 3 ปี มาจากการปรับลดมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณ หรือ QE สหรัฐ ทำให้เงินลงทุนไหลออกจากประเทศไทย ประกอบกับปัญหาการเมือง ซึ่งยังไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก แต่ผู้นำเข้าอาจได้รับผลกระทบระยะต่อไปมากกว่า ทั้งนี้ มองว่าหากมีการปฏิรูปประเทศและปฏิรูปการเมืองก่อนการเลือกตั้ง จะส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างประเทศ เพราะเป็นการแสดงออกถึงความพยายามคลี่คลายปัญหาการเมืองของทุกฝ่าย เพื่อให้เห็นว่าประเทศชาติจะเดินหน้าต่อไปได้ (วัลลภ วิตนากร, ออนไลน์, 2557)

อย่างไรก็ตาม เครือข่าย 7 องค์กรภาคเอกชน ประกอบด้วย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาธุรกิจตลาดทุนไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย ได้เสนอตัวทำหน้าที่เป็นเวทีกลาง เพื่อระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการ ผู้รู้ และสื่อมวลชน ให้ร่วมกระบวนการหาจุดร่วมเพื่อลดความขัดแย้งทางการเมืองของทุกภาคส่วน ที่ได้มาได้มีการจัดเวทีกลาง เช่น “เวทีร่วมเดินหน้าปฏิรูปประเทศไทย” หรือ Reform now Forum ในการ

อำนวยความสะดวกและประสานงานให้ทุกฝ่ายได้พบกันและหารือร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเสนอข้อคิดเห็น หรือเป็นเวทีหาทางออกร่วมกันอย่างสันติวิธี รวมทั้ง มีการหารือกับ กปปส., กลุ่ม นปช. และเข้าร่วมหารือในเวทีอื่น ๆ ซึ่งจะนำมาสู่ทางออกของประเทศ โดยบทบาทของ 7 องค์กรต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นนี้เป็นที่สนใจของสื่อมวลชนและเป็นที่คาดหวังของสังคมอย่างมาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร

ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากหน่วยงานกรุงเทพมหานครแล้ว ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกหลายหน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. (สภาพความมั่นคงแห่งชาติ, ออนไลน์, 2557)

เป็นหน่วยงานระดับกรม มีหัวหน้าหน่วย คือ เลขาธิการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ เทียบเท่าปลัดกระทรวง ข้าราชการ สมช.เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 สถานะของหน่วยงานแม้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ก็ป็นหน่วยที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นองค์กรนโยบายระดับชาติ ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายความมั่นคงด้านต่าง ๆ ต่อนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ทำงานภายใต้พระราชบัญญัติ สภาพความมั่นคงแห่งชาติ ปี 2502 แก้ไขเพิ่มเติม ปี 2507 ปัจจุบัน (พ.ศ.2556) พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สมช. และนายพรชาติ บุนนาค นายอนุศิษฐ์ คุณากร และพลโทพงศกร รอดชมภู ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ สมช.

โดยสรุป ที่ผ่านมา ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สมช. ได้มาจากทหาร และพลเรือน หมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนกัน และสมช.ทำหน้าที่ในด้านการวางนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของไทยมาโดยตลอด ขณะทำงานของ สมช. ในทศวรรษหน้า มีแนวโน้มของภัยคุกคามและความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ความยืดหยุ่นในการทำงานจำเป็นต้องมีมากขึ้น การทำงานเพียงแค่ออกนโยบายความมั่นคงอาจไม่เพียงพอ การมีหน่วยงานที่สามารถปฏิบัติงานได้โดยตนเอง สามารถสร้างแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ มีเครื่องมือที่พร้อมสรรพเพื่อรองรับงานด้านความมั่นคงที่จะเปลี่ยนแปลงไปมากในศตวรรษที่ 21 ย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพในการการทำงานมากยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

2. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ กอ.รมน. (Internal Security Operations Command) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานกลาง เพื่อต่อต้านภัยคุกคามที่มุ่งทำลายผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ผอ.รมน.) โดยตำแหน่ง และมีโครงสร้างในการบริหารงานโดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน คือ ดังนี้ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, ออนไลน์, 2557)

2.1 ส่วนบริหาร มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา กำหนดนโยบายและบริหารงานใน กอ.รมน. ให้เป็นไปตามภารกิจและนโยบายที่ได้รับมอบ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็น ผอ.รมน., ผบ.ทบ. เป็น รอง ผอ.รมน. และ เสธ.ทบ. เป็น ลธ.รมน. โดยมีคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำกับให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อ ผอ.รมน. ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของส่วนบริหาร

2.2 ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง งานการข่าว งานกิจการมวลชนและสารนิเทศ งานการบริหารงานบุคคล งานการบริหารงานทั่วไปและงานด้านงบประมาณและการเงิน เพื่อให้บรรลุภารกิจของ กอ.รมน.

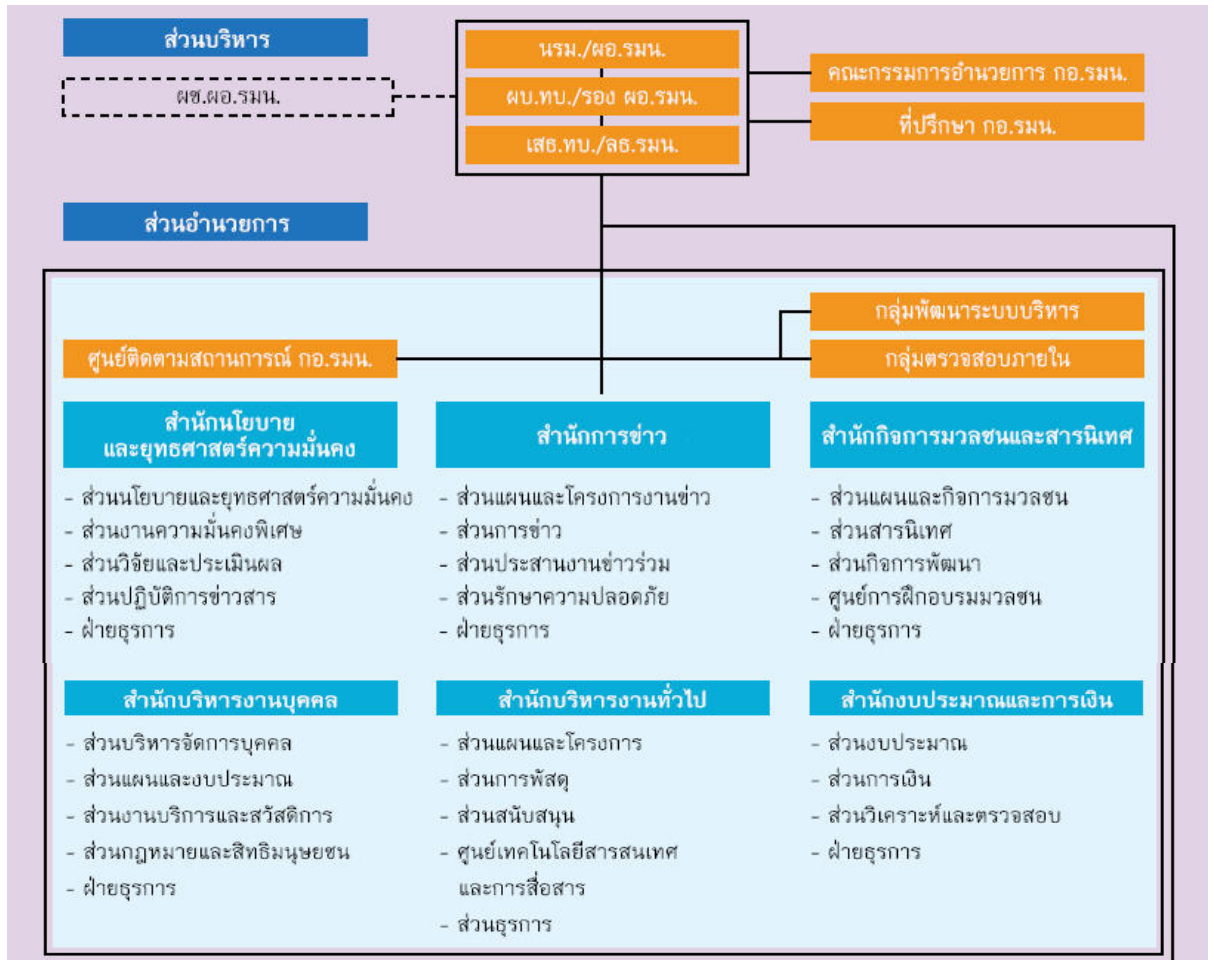
2.3 ส่วนประสานงาน มีหน้าที่บูรณาการในการวางแผน อำนวยการ ประสานการปฏิบัติและกำกับดูแลงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคงของชาติ ในมิติต่างๆ ตามที่ ผอ.รมน. มอบหมาย

2.4 หน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

2.4.1 กอ.รมน.ภาค 1 – 4

2.4.2 กอ.รมน.จังหวัด และ กอ.รมน.กทม.

2.4.3 ศูนย์อำนวยการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดตั้งตามความจำเป็นของสถานการณ์ได้แก่ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ฯลฯ รวมทั้งหน่วยเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นตามสถานการณ์ เช่น ศอ.รปภ., ศตส.กอ.รมน. และ ศอ.รส. เป็นต้น

แผนภาพที่ 3 - 1 โครงสร้างการบริหารกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

โดยมีนโยบายการแก้ไขปัญหาความมั่นคงว่า การจะแก้ปัญหาให้ได้ผลจะต้องทำให้ประชาชนมีความเข้มแข็งพร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง และมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจไปพร้อมๆกัน ซึ่งการดำเนินงานต้องอาศัยเวลาและจะต้องมีแผนงานโครงการในการรักษาความมั่นคงภายในแบบบูรณาการ โดยประสานความร่วมมือดำเนินการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน จึงจะสัมฤทธิ์ผลได้อย่างถาวร และโดยที่สถานการณ์ปัจจุบันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันทั้งด้านการเมือง สังคม แลเศรษฐกิจ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมืองที่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์เฉพาะกิจ ผลจากเศรษฐกิจทุนนิยม ทำให้เกิดการขาดสมดุลทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทำให้สังคมเกิดความแตกแยก จึงเร่งดำเนินการดังนี้

1. ป้องกันปัญหาความขัดแย้งของสังคม ด้วยการสร้างความเข้าใจต่อประชาชนให้ทุกคน ทุกฝ่าย มีความอดทน ยอมรับและเคารพความเห็นต่างทางการเมือง ปฏิเสธการตกอยู่ในกระแสความเคลื่อนไหว ในทางที่อาจเกิดการแตกแยก เผชิญหน้า และความขัดแย้งที่

รุนแรง สนับสนุนประชาชน กลุ่มมวลชนให้เดินทางสายกลาง ไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เสริมสร้างการเตรียมความพร้อมของสังคม ในการเผชิญกับสถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดยให้ความรู้ ความเข้าใจต่อ ประชาชน ถึงผลกระทบในการเผชิญหน้าความขัดแย้ง จัดให้มีหลักสูตรการศึกษา เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ความเข้าใจแนวคิดและแนวทาง สันติวิธีที่ชัดเจน และสร้างจิตสำนึกในด้านความมั่นคงของชาติให้กับประชาชนในทุกระดับ

2. ให้ความสำคัญกับเรื่องที่ตั้งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยให้ทุกส่วนจัดทำแผนงาน โครงการ รองรับและให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

2.1 การสร้างความสำคัญให้กับสถาบันหลักของชาติ วัฒนธรรมให้ทุกคนในชาติตื่นตัว และตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันของชาติและความคงอยู่ของประเทศ เสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติ ให้มีความจงรักภักดีเกิดทุนและปฏิบัติตนเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีภายในชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดแทรกแนวคิดทุกแผนงาน โครงการที่ดำเนินการ

2.2 ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขยายผลจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง พัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

2.3 เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เน้นสร้างจิตสำนึกของความรัก ห่วงหาญให้เกิดขึ้นทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 ลดระดับความรุนแรงในการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เจ้าหน้าที่มีอิทธิพลเหนือกลุ่มก่อการร้าย ควบคู่กับพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน น้อมนำแนวทางพระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน

2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ใช้แนวทางยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกันเป็นหลัก โดยบูรณาการแผนงานด้านยาเสพติดของทุกส่วนราชการ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดความซ้ำซ้อน

2.6 แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ด้วยการบูรณาการแผนงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบครบถ้วนในทุกมิติ

2.7 พัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยความมั่นคง ด้วยการบูรณาการข้อมูลและกลไกของส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและใช้มวลชนที่มีอยู่ในการมีส่วนร่วมในการแจ้งเตือนภัย

2.8 พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ในมิติด้านความมั่นคงให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งมีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

2.9 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

2.10 จัดระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

กล่าวโดยสรุป ตลอดห้วงระยะเวลาในการดำเนินงานที่ผ่านมา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ อำนาจการและกำกับดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ พร้อมทั้งดำเนินการเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่จะเกิดทุน พิตักษ์และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ด้วยการน้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนและภาควิชาการ ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมในภาพรวมเพื่อรักษาความมั่นคงภายในประเทศต่อไป

3. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) ได้เปลี่ยนชื่อมาจาก “กรมประมวลข่าวกลาง” ตั้งแต่วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2528 ในรัฐบาลของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีฐานะเป็นหน่วยข่าวแห่งชาติ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานราชการระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ออนไลน์, 2557)

3.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสารและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

3.2 ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

3.3 ศึกษาวิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.4 เป็นศูนย์กลางประสานกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง กับหน่วยงานอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศและเป็นองค์การรักษความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนทำหน้าที่เป็น ประธานคณะที่ปรึกษาการข่าว และรับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ

3.5 เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้าน การข่าวกรองการต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรี สภา ความมั่นคงแห่งชาติหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ

กล่าวโดยสรุป จากวิกฤติการณ์ด้านความมั่นคงและสถานการณ์ทางการเมืองของ ประเทศในแต่ละครั้งที่ผ่านมา สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นหน่วยงานสำคัญด้านการข่าวกรอง (Intelligence) ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติการกิจของรัฐบาลในการรักษา ผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นภารกิจด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายต่างประเทศและการป้องกันประเทศ ตลอดจน บทบาทสนับสนุนรัฐบาล ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อยในสังคม อย่างไรก็ตาม สำนักข่าวกรองแห่งชาติจำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานทาง บทบาทด้านการข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ (Strategic Intelligence) เป็นข่าวกรองระดับสูงที่มุ่ง ตอบสนองความต้องการของรัฐบาลโดยตรง ในด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายความ มั่นคงแห่งชาติให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

4. กรมสอบสวนคดีพิเศษ (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, ออนไลน์, 2557)

กรมสอบสวนคดีพิเศษแห่งราชอาณาจักรไทย (Department of Special Investigation) หรือ ดีเอสไอ (DSI) เป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ พัฒนารูป แบบ การทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูประบบราชการ ทำให้ ประชาชนและประเทศชาติได้รับความเป็นธรรมและประโยชน์สูงสุด โดยมีภารกิจตามอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวน โดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดี พิเศษ รวมทั้งปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่ รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย ปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) มีนายชาติ เพ็งดิษฐ์ ดำรงตำแหน่งเป็น อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

บทบาทที่สำคัญของ DSI โดยสรุป คือ การสืบสวน สอบสวน แสวงหา พยานหลักฐาน คดีต่างๆที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบ หรือคดีที่เรียกว่าคดีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทเกี่ยวกับการแก้ไขสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมาทั้งในสมัยของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และสมัยรัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เนื่องจากหลายคดีที่มีความซับซ้อน และมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน DSIจึงมีบทบาทสำคัญในการสืบสวน สอบสวน เพื่อหาหลักฐาน เปิดโปงหรือนำผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้ได้ อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของ DSI จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งเบาะแส ข้อมูลการกระทำผิด โดยแจ้งความคิดเห็น และเรื่องราวร้องทุกข์มายังกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทางจดหมาย ไปรษณียบัตร โทรศัพท์ โทรสาร หรือผ่านทางเว็บไซต์ www.dsi.go.th

5. ศูนย์อำนวยการที่ได้รับจัดตั้งตาม พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ หรือพรก.ฉุกเฉิน

เมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จะมีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการขึ้นเป็นหน่วยงานพิเศษของรัฐ เพื่อควบคุม ดูแลสถานการณ์ ในภาพรวม มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น

5.1 ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) จัดตั้งตามประกาศพ.ร.บ.ความมั่นคงฯ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553 และศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอจ.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2553 ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงเป็นผู้อำนวยการศูนย์ เพื่อการควบคุมการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีมีมติยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 4 จังหวัด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2553 ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2553 เป็นต้นไป ศอจ.จึงสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไปด้วย และได้มีการสั่งการให้โอนย้ายงานที่ยังค้างคาอยู่ ไปอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอยู่หลายฝ่าย ทั้งทหาร ตำรวจ และข้าราชการการเมือง รวมทั้งหน่วยงานพิเศษเช่นกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ

5.2 การจัดตั้ง ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) มีผลตำรวจเอกอดุลย์ แสงสิงแก้ว ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ เป็นหน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. มีภารกิจในการป้องกันปราบปราม ระวังยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ อันกระทบต่อความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร ตามประกาศลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ต่อมา มีการออกประกาศอีกหลายฉบับ เพื่อขยายกำหนดผลบังคับใช้ และขยายเขตพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์ฯ (ศูนย์อำนวยการ

รักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.), ออนไลน์, 2557) จากนั้นคณะรัฐมนตรีตัดสินใจประกาศ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน และได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ 1/2557 ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2557 จัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) มี ร.ต.อ.เฉลิมฯ เป็นผู้อำนวยการศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้ารับผิดชอบฝ่ายปฏิบัติการ และมีตัวแทนจากเหล่าทัพร่วมเป็นคณะกรรมการ ขณะเดียวกันได้มอบหมายให้ นายสุรพงษ์ รongนายกฯ กำกับดูแล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเมืองทองธานี เป็นศูนย์อำนาจการ ศรส. ซึ่งการประกาศใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ในครั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (ศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.), ออนไลน์, 2557) ในการดูแลควบคุมสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ที่นำโดย “นายสุเทพ เทือกสุบรรณ” ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีเป้าหมายเพื่อบังคับการใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิด และกลุ่มผู้ให้การสนับสนุน รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาล ประชาชน และกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ รวมทั้งปฏิบัติการจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการประชาธิปไตยและประเทศไทยเดินหน้าต่อไปได้เป็นต้น

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Royal Thai Police Headquarters) จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2541 จากการโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย มาเป็นส่วนราชการซึ่งเทียบเท่ากรม ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลกิจการตำรวจไทย ผู้บังคับบัญชาสูงสุดคือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปมักเรียกขานชื่ออย่างย่อของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กันเองอย่างไม่เป็นทางการว่า สตช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 รักษาความปลอดภัยต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

6.2 ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

6.3 ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

6.4 รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร

6.5 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6.6 ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

6.7 ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 1, 2, 3, 4 หรือ 5 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีนโยบายในการจัดการเหตุชุมนุมเรียกร้องและการควบคุมฝูงชน ดังนี้ (ณรงค์ ทรัพย์เย็น, ออนไลน์, 2557)

1. เพื่อปกป้องชีวิต ทรัพย์สิน เกียรติยศชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือของบุคคล สังคม สถาบันหลักของชาติ และประเทศชาติเป็นส่วนรวม
2. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน สังคม และประเทศชาติ
3. เพื่อรักษาสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธที่ไม่รบกวนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นตามรัฐธรรมนูญ
4. เน้นการป้องกันการชุมนุมเรียกร้องโดยการลดเงื่อนไขความขัดแย้งด้วยนโยบายการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และปฏิบัติการด้านการข่าว การใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ มากกว่าการรอแก้ปัญหาเมื่อมีการชุมนุมเรียกร้องแล้ว โดยการใช้กำลังและหลีกเลี่ยงการปะทะกับกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้อง โดยมุ่งเน้นแก้ปัญหาแบบสันติวิธีหรือพยายามหลีกเลี่ยงความรุนแรง หากจำเป็นต้องใช้กำลังจะใช้ตามกรอบแนวทางกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชนและหลักปฏิบัติที่เป็นสากล
5. เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย ขจัดความขัดแย้งในชุมชนด้วยระบบการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งด้วยระบบการตำรวจชุมชน หรือการใช้วิทยากรกระบวนการ มีการจัดองค์กรประชาชนอย่างเป็นระบบให้มีความสำคัญต่อความสงบของชุมชนและของชาติโดยส่วนรวม เพื่อให้ข่าวแก่ทางราชการได้ตั้งแต่เริ่มมีเงื่อนไขหรือสิ่งบอกเหตุ ก่อนที่การชุมนุมเรียกร้องยังไม่ก่อตัวขึ้น
6. ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ภาพพจน์ของตำรวจ รักษาและพัฒนาขีดความสามารถของหน่วย และบุคลากรให้มีความสามารถอยู่ในสายงาน หรือทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความไม่สงบหรือการชุมนุมเรียกร้องให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง

โดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. 2535 แต่ปรากฏว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของ สตช. มีกฎหมายที่ไม่อาจนำมาปรับบังคับใช้กับการชุมนุมในที่สาธารณะได้ ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และคณะทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต่างเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของพนักงานอัยการที่มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องร่วมกันเดินแถวเดินเป็นกระบวนแห่งในลักษณะกีดขวางการจราจร โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 108, มาตรา 148 และฐานร่วมกันโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาด้วยเครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 มาตรา 9 ซึ่งมองว่าเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพของประชาชนและขัดต่อรัฐธรรมนูญ ไม่อาจนำมาใช้กับผู้ชุมนุมในทางสาธารณะได้

2. ในปัจจุบันมีการชุมนุมในทางการเมือง การเรียกร้องในเรื่องต่างๆ จากหลายกลุ่มในที่ต่างๆ เมื่อมีการชุมนุมกลุ่มผู้ชุมนุมจะกีดขวางการจราจร หรือปิดถนนทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนการจราจรติดขัด ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องกล่าวหาดำเนินคดีตามมาตรา 108 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 ที่ผ่านมาพนักงานสอบสวน จะมีความเห็นทางคดีควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาในฐานความผิดดังกล่าว เพราะเห็นว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นการกีดขวางการจราจรเมื่อสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141 หรือ 142 แล้วแต่กรณี พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทุกคนในฐานความผิดนี้ เนื่องจากเห็นว่าบทบัญญัติของมาตรา 108 เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 63 ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไว้ ทำให้บทบัญญัติของมาตรา 108 ไม่อาจนำมาใช้บังคับกับกลุ่มผู้ชุมนุมในทางสาธารณะได้

7. กระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหม (Ministry of Defence) เป็นหน่วยงานราชการในด้านการทหาร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (สำนักรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม, ออนไลน์, 2552)

7.1 พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอก และภายในราชอาณาจักรปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

7.2 พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบัน พระมหากษัตริย์

7.3 ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐใน การพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

7.4 ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

7.5 ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคง แห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

มีการแบ่งส่วนราชการระดับกรมออกเป็น 4 หน่วยงาน ตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ดังนี้

สำนักงานรัฐมนตรี ทำหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมืองของรัฐมนตรี และมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลสำนักงานจเรทหารทั่วไป

1. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและยุทธศาสตร์งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง

2. กรมราชองครักษ์ มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

3. กองทัพอากาศ ทำหน้าที่ควบคุม กองบัญชาการกองทัพอากาศ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

4. หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์

กระทรวงกลาโหมจึงเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ตามอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคง แห่งราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบกจะมีโครงสร้างตำแหน่งอยู่ในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในทุกระดับ ซึ่งปรากฏตัวอย่างการปฏิบัติการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกระทรวงกลาโหม หรือกองทัพบก เช่น ในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มอบหมายให้ กองทัพบก ซึ่งมีพลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา เป็นผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2553 หรือ การแสดงถึงบทบาทความรับผิดชอบของทหารในการเป็นหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนเมื่อมกราคม 2557 กรณีที่รัฐบาลประกาศใช้ พ.ร.ก.

ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงปลายปี 2556 ถึงต้นปี 2557 ว่าเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารที่จะประกาศใช้ แต่ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติจะต้องใช้กฎหมายด้วยความระมัดระวัง และต้องติดตามว่าจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นหรือไม่ และพร้อมย้ำว่าฝ่ายทหารจะทำหน้าที่ดูแลประชาชนทุกภาคส่วนอย่างดีที่สุด (หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก, ออนไลน์, 2557) นอกจากนี้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยังได้แถลงการณ์ชี้แจงจุดยืนของกองทัพบกต่อสถานการณ์ทางการเมืองผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (ททบ.5) ในนามของ ผบ.ทบ.และรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (รองผอ.รมน.) ต่อสถานการณ์การชุมนุมดังกล่าวอีกว่า ถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐและเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจทุกภาคส่วนที่ต้องพิสูจน์ทราบ เพื่อดำเนินการป้องกันปราบปรามตามกระบวนการทางกฎหมายให้ได้โดยเร็วที่สุด เพื่อยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้นให้ได้ รวมถึงหาตัวผู้กระทำความผิดใช้อาวุธสงครามอย่างออกอาจไม่ว่าจะเกิดจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพราะหากยังคงมีอยู่นับวันสถานการณ์จะมีความรุนแรงมากขึ้นจนไม่สามารถควบคุม หรือยุติได้ และจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อประเทศชาติอย่างมหาศาลในโอกาสต่อไป สิ่งทีกองทัพดำเนินการจำเป็นต้องยึดถือกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยการจำกัดกำลังออกมาดูแลประชาชนในพื้นที่ที่มีการประกาศกฎหมายพิเศษเป็นจำนวนมากตลอด 24 ชั่วโมง (มติชนออนไลน์, ออนไลน์, 2557)

กล่าวโดยสรุป บทบาทและอำนาจหน้าที่ของทหาร ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม มีความแตกต่างกัน การประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ของรัฐบาลในแต่ละสมัย ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการควบคุมสถานการณ์การชุมนุมเพื่อมิให้การชุมนุมเกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานข้างต้นก็จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญแตกต่างกันของแต่ละช่วงเวลาตามที่ได้รับมอบหมาย แต่หากเปรียบเทียบการใช้กฎหมายดังกล่าวในการควบคุมการชุมนุมสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี กับสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งในด้านความรุนแรงของสถานการณ์ จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต สมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (สอฉ.) ที่มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นผู้อำนวยการ ทหารได้มีบทบาทอย่างมากในฐานะที่เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยทั้งหมด ส่วนตำรวจเป็นเพียงผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ทาง สอฉ. ได้มีมาตรการกำหนดให้มีการตัดน้ำ ตัดไฟ สัญญาณโทรศัพท์ ระบบสาธารณูปโภค การเดินทางสาธารณะต่างๆ ทั้งรถโดยสารมวลชน รถไฟฟ้า และการเดินทางทางน้ำบริเวณคลองแสนแสบ เพื่อปิดการเข้าพื้นที่ชุมนุม 100% ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร และอีกหลายจังหวัด มีการใช้กำลังทหารประกาศแจ้งขอคืนพื้นที่ จนนำไปสู่การปะทะกัน มีผู้เสียชีวิต 99 ราย และบาดเจ็บ

อีกหลายพันคน ขณะที่รัฐบาลรักษาการ น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ 21 ม.ค. 2557 และให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 22 ม.ค. 2557 โดยกำหนดระยะเวลาประกาศใช้ 60 วัน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ บางส่วน พร้อมตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) โดยมี ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง เป็นผู้อำนวยการ ได้มอบหมายให้ตำรวจเป็นแม่ข่ายหลัก โดยระดมกำลังรักษาความปลอดภัยประมาณ 70 กองร้อย ส่วนทหารเป็นแค่ผู้ช่วยเจ้าพนักงานเท่านั้น โดยทำงานควบคู่ไปกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ การไม่ใช่กำลังเข้าสลายการชุมนุม เพื่อมิให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

การดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

1. วัตถุประสงค์

กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1.1 เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม
- 1.2 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาชุมนุมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มีบัญญัติไว้

หรือ

- 1.3 เพื่อป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 1.4 เพื่อป้องกันความปลอดภัยในชีวิตของเจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการ
- 1.5 เพื่อป้องกันเหตุการณ์ลุกลามบานปลาย
- 1.6 เพื่อให้สามารถเข้าช่วยเหลือประชาชนและเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุการณ์ความ

รุนแรงได้ทันเวลาที่

- 1.7 เพื่อให้มีข้อมูลในการดำเนินการ เมื่อการชุมนุมยุติลงแล้ว

2. ภารกิจและขอบเขตการดำเนินการ

การดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 การดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

2.1.1 ขณะยังไม่มีประกาศพื้นที่ตาม พรบ.ความมั่นคง กรุงเทพมหานคร บริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมใน 2 สถานะ คือ

2.1.1.1 ฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่มีหน้าที่ในการจัดบริการ สาธารณะ และ

2.1.1.2 ฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุง สุขประชาชนในเขตปกครอง

ทั้งนี้ด้วย กฎหมาย พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เป็น กฎหมายพิเศษที่จัดตั้งให้กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น (จัดการบริการสาธารณะ) โดยรวมกับองค์กรบริหารราชการส่วนภูมิภาค (ปกครองดูแลท้องที่ บำบัดทุกข์บำรุงสุข)

2.1.2. เมื่อมีการประกาศพื้นที่ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคง ภายใต้อาณาจักร พ.ศ.2551 หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีตามแต่กรณี (พรก.ฉุกเฉินฯกำหนดให้นายกรัฐมนตรี ในขณะที่ พรบ.ความมั่นคงฯ กำหนดให้คณะรัฐมนตรี) มี อำนาจมอบหมายหน่วยงานอื่นใดปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบัญญัติของกฎหมายฉบับต่างๆ ที่ได้มีการ ระบุไว้ในการประกาศพื้นที่ ตาม พรบ.ความมั่นคงฯ หรือพรก.ฉุกเฉินฯ ทั้งหมด หรือควบคู่ไปกับ หน่วยงานผู้ถือกฎหมายโดยตรงได้ ดังนั้น โดยหลักการของกฎหมายจากกรณีดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า หากมิได้มีการกำหนดให้กรุงเทพมหานคร มอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่หน่วยงานหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีตามแต่กรณีข้างต้น กรุงเทพมหานครยังคงมีหน้าที่ตาม พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

ทั้งนี้ กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม 2 ด้าน ได้แก่

1. การบรรเทาผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากการชุมนุม
 2. การดูแลความปลอดภัยของประชาชน ไม่ว่าจะผู้ชุมนุม หรือผู้รอบพื้นที่การชุมนุม
- อำนาจหน้าที่ดังกล่าวเป็นพื้นฐาน ในการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานครในการ บริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการประกาศภาวะฉุกเฉิน และทุก ๆ กลุ่มการชุมนุม

2.2 การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายใต้อาณาจักร พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน.กทม. หรือที่ได้รับมอบหมาย

2.2.1 กรณีที่ไม่มีการชุมนุม หรือมีแต่ยังไม่มีการประกาศพื้นที่ความมั่นคง หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน กอ.รมน.กทม. จะมีการกิจในการวางแผน อำนาจการ ประสานงานและ บูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในพื้นที่ รวมทั้งปฏิบัติตามที่กองอำนาจ รักษาความมั่นคงภายในภาค และกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมอบหมาย มี

ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชา
รับผิดชอบ

2.2.2 กรณีมีการประกาศพื้นที่ความมั่นคง หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน นอกจาก
กรุงเทพมหานครจะมีหน้าที่ตาม พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตามข้อ
1.1 2 แล้ว ยังต้องทำหน้าที่ในฐานะ ของ กอ.รมน.กทม.ในภาวะปกติ ตาม ข้อ 1.2.1 และตามที่ กอ.
รมน. นายกรัฐมนตรี หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีมอบหมาย ตาม พรบ. การรักษา
ความมั่นคงภายในอาณาจักร พ.ศ. 2551 หรือพรก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ.
2548 อีกด้วย หากฝ่าฝืนเป็นความผิดมีบทลงโทษทางอาญา ตามการสั่งการในขอบเขตของกฎหมาย
นั้นๆ เช่น พรบ. ความมั่นคงฯ หรือ พรก. สถานการณ์ฉุกเฉินฯ เป็นต้น

2.3 ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรุงเทพมหานคร แผนการป้องกัน และระงับการชุมนุมประท้วง และก่อการจลาจลของสำนัก
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และแผนปฏิบัติการรับสาธารณภัยด้านการแพทย์กรุงเทพมหานคร
ซึ่งเป็นการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครตามอำนาจหน้าที่ปกติในฐานะขององค์กรส่วนท้องถิ่น
หรือ กอ.รมน.กทม. (จังหวัด)

3. การปฏิบัติ

ตามที่กล่าวถึงภารกิจและขอบเขตในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ
กรุงเทพมหานคร ข้างต้น กรุงเทพมหานครจึงมี ๒ บทบาทสถานะ ในการเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่น
และ กอ.รมน.กทม. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

3.1 ขึ้นเตรียมการ

เมื่อเกิดสถานการณ์ชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกรณีที่มีผู้ชุมนุม
เป็นจำนวนมาก โดยมีประกาศพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในอาณาจักร พ.ศ. 2551
แล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

3.1.1 สำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร
(สำนักงานปกครองและทะเบียน) ดำเนินการ

3.1.1.1 จัดทำคำสั่งศูนย์อำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน
กรุงเทพมหานคร เพื่อทำหน้าที่อำนาจการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของ
กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภายนอก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งรับ
รายงานเหตุการณ์ในพื้นที่เพื่อประมวลและวิเคราะห์สถานการณ์ โดยมีที่ตั้ง ณ สำนักงานปกครอง
และทะเบียน ชั้น 5 ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร หรือสถานที่ ที่เหมาะสม

3.1.1.2 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ เหตุการณ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการ เหตุการณ์ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

3.1.1.3 แจกแจงการจัดตั้งศูนย์ฯ ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ และหน่วยงาน กรุงเทพมหานคร เพื่อถือปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติต่อสถานการณ์ชุมนุม เมื่อมีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551

3.1.1.4 ติดตามสถานการณ์การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุม และ ประสานข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติต่อสถานการณ์ชุมนุม เมื่อมี การประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 โดยจัดทำเป็นรายงาน สรุปลงให้กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็น ประจำทุกวันและตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3.1.2 สำนักและสำนักงานเขตที่ไม่อยู่ในพื้นที่ที่ประกาศพระราชบัญญัติการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ดำเนินการดังนี้

3.1.2.1 จัดทำคำสั่งจัดตั้งศูนย์ฯ ในส่วนของสำนักและสำนักงานเขต

3.1.2.2 จัดทำคำสั่งผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ ประสานงานกับศูนย์อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร

3.1.2.3 จัดทำแผนปฏิบัติงานของหน่วยงาน และให้ส่งแผนปฏิบัติงาน ให้ศูนย์อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร

3.1.2.4 ดำรวจและจัดเตรียมยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ใน การปฏิบัติงาน ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และรายงานยอดจำนวนยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่ ใช้งานได้ให้ศูนย์อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานครทราบ

3.1.2.5 ติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มมวลชนในพื้นที่ ทิศทางความ เคลื่อนไหว แนวโน้มสถานการณ์ และประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับกลุ่มมวลชนให้เคลื่อนไหว โดยสงบ ไม่ใช้ความรุนแรง และเป็นหูเป็นตาแก่ทางราชการกรณีพบสิ่งผิดปกติในพื้นที่

3.1.2.6 เตรียมความพร้อมในที่ตั้ง และประสานสถานีตำรวจในพื้นที่ เพิ่มมาตรการดูแลเขตพระราชฐาน สถานที่ราชการ สถานที่สำคัญ แหล่งชุมนุมชน เป็นพิเศษ

3.1.3 สำนักงานเขตตามพื้นที่ที่ประกาศพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ดำเนินการดังนี้

3.1.3.1 ดำเนินการตามข้อ 2.1.2 และ

3.1.3.2 ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของการชุมนุมที่เกิดในพื้นที่ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขของผู้ชุมนุม จำนวนผู้ชุมนุม โดยประมาณการผู้ชุมนุมจากสถานการณ์จริง จัดทำแผนรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการที่สำคัญ และบ้านพักบุคคลสำคัญ

3.1.3.3 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ ข้าราชการและลูกจ้าง ในสังกัดทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้การสนับสนุนแก่ ผอ.รมน.กทม. และ เจ้าหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

3.1.4 สำนักงานแพทย์ จัดเตรียมบุคลากรทางการแพทย์ให้พร้อมปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการรับสาธารณสุขภัยด้านการแพทย์กรุงเทพมหานคร

3.1.5 สำนักเทศกิจ จัดกำลังเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยศาลาว่าการ กรุงเทพมหานคร และประสานเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และสำนักงานเขตพื้นที่ดูแลความปลอดภัย อาคารกรุงเทพมหานคร 2 (ดินแดง)

3.1.6 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดเตรียมรถดับเพลิง รถไฟฟ้า ส่องสว่างให้พร้อมใช้งาน และเจ้าหน้าที่ประจำศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร และประจำสถานที่ ราชการที่สำคัญ

3.1.7 สำนักงานศึกษา ติดตามและประเมินสถานการณ์รายงานผู้บริหาร กรุงเทพมหานครเพื่อรับนโยบายพิจารณาสั่งปิดโรงเรียน โดยให้มีการสอนชดเชย

3.1.8 กองกลาง ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่ราชการ ดูแลตรวจตราผู้ เข้า-ออก เตรียมสถานที่จัดการประชุมเมื่อมีคำสั่ง

3.1.9 สำนักงานเขตนอกพื้นที่ชุมนุม เตรียมความพร้อมในที่ตั้ง เพื่อ สนับสนุนกำลัง วัสดุอุปกรณ์ตามอำนาจหน้าที่เมื่อได้รับการร้องขอจากสำนักงานเขตที่มีประกาศ พื้นที่อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

3.2 ขั้นตอนการ

3.2.1 สำนักงานเขต

3.2.1.1 ติดตามสถานการณ์ในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

3.2.1.2 ดำเนินการแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่

3.2.1.3 รายงานผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผ่านปลัดกรุงเทพมหานคร
สำเนาให้สำนักงาน ผอ.รมน.กทม. (สำนักงานปกครองและทะเบียน) ทราบเป็นระยะ

3.2.1.4 รายงานให้สำนักเทศกิจทราบ ผ่านศูนย์อัมรินทร์

3.2.1.5 ประสานสถานีตำรวจในพื้นที่ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และ
แจ้งเส้นทางการเดินทาง หลีกเลียงบริเวณที่มีการชุมนุม และจรรยาบรรณให้ประชาชนทราบ รวมทั้ง
จัดเจ้าหน้าที่ดูแล และอำนวยความสะดวกด้านการจราจร

3.2.1.6 เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ สถานที่
สำคัญ ตลอดจนบ้านพักของบุคคลสำคัญในพื้นที่

3.2.1.7 จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด จัดเก็บขยะ ล้างสุขา และล้าง
พื้นผิวจราจรเป็นระยะ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านสุขอนามัย

3.2.1.8 ประสานกลุ่มมวลชนในพื้นที่ เช่น อปพร. อสม. ฯลฯ
สนับสนุนการทำงานของสำนักงานเขต

3.2.2 สำนักงานการจราจรและขนส่ง

3.2.2.1 จัดตั้งศูนย์อำนวยการ

3.2.2.2 ตรวจสอบระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) ให้พร้อมใช้งานตลอด
๒๔ ชั่วโมง โดยเฉพาะกล้องที่บริเวณชุมนุมและสถานที่สำคัญของทางราชการ เช่น
พระบรมมหาราชวัง เขตพระราชฐาน รัฐสภาและทำเนียบรัฐบาล รวมทั้งประสานสำนักงานเขตจัด
เจ้าหน้าที่ติดตามความเคลื่อนไหวการชุมนุมผ่านกล้องวงจรปิด (CCTV) และรายงานเมื่อมีความ
เคลื่อนไหวผิดปกติ

3.2.2.3 เตรียมแผนหลักเพื่อปิดกั้นการชุมนุม และอำนวยความสะดวก
การจราจร

3.2.3 สำนักงานการแพทย์

3.2.3.1 ติดตามสถานการณ์การชุมนุม

3.2.3.2 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการรับสาธารณสุขภัยด้านการแพทย์
กรุงเทพมหานคร โดยประสานสำนักอนามัยและมหาวิทยาลัยนวมินทราชินยา เตรียมความพร้อม
ด้านบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มอัตรา และพร้อมปฏิบัติงานช่วยเหลือ
ประชาชนได้จริง

3.2.4 สำนักงานโยธา เตรียมรถลาก รถยก รถเข็น และอุปกรณ์อื่นในที่ตั้ง
ให้พร้อมสนับสนุนสำนักงานเขต และเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่เมื่อได้รับคำสั่ง

3.2.5 สำนักงานการศึกษา พิจารณาความจำเป็นและประสานสำนักงานเขตใน
พื้นที่ เพื่อสั่งปิดโรงเรียนในบริเวณชุมนุม เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และจัดให้มีการสอน
ชดเชย

3.2.6 สำนักงบประมาณ จัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นตามหลักเกณฑ์ หรือกฎ ระเบียบที่กำหนด เช่น ค่าประกอบเลี้ยง ค่าอาหารทำกรนอกเวลา แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามคำสั่งในพื้นที่ที่มีการชุมนุมจำนวนมาก และให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่เร่งดำเนินการเบิกจ่ายโดยเร็ว

3.2.7 สำนักเทศกิจ จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการด้านการข่าว การรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตามที่สำนักงานเขตร้องขอ

3.2.8 สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดเตรียมรถดับเพลิง อุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมปฏิบัติงานได้ทันทีเพื่อดูแลเขตพระราชฐาน ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 1 (เสาชิงช้า) และศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2 (ดินแดง) ตลอดจนดำเนินการตามมาตรการความปลอดภัยของประชาชน

3.2.9 สำนักสิ่งแวดล้อม เตรียมรถสุขา ตู้สุขา รถน้ำ ถังน้ำ พร้อมให้การสนับสนุนตามที่สำนักงานเขต หรือส่วนราชการ หรือผู้ชุมนุมร้องขอ เพื่อลดผลกระทบอันเกิดจากการชุมนุม

3.2.10 สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล จัดการประชุมและประสานผู้บริหารกรุงเทพมหานครเข้าร่วมการประชุม จัดทำรายงานการประชุม และติดตามการดำเนินการตามมติที่ประชุมเมื่อได้รับคำสั่ง

3.2.11 สำนักการคลังหรือกองกลาง ดำเนินการประกอบเลี้ยงผู้ปฏิบัติงานในศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่กรุงเทพมหานครตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2.12 สำนักงานกฎหมายและคดี ยกร่างระเบียบ คำสั่ง ประกาศ แถลงการณ์ หรือให้ความเห็นทางกฎหมาย ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3.2.13 กองประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การดำเนินการ บทบาทของกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อสถานการณ์ สร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน ประสานงานสื่อมวลชนภายนอก

3.2.14 กองโรงงานช่างกล สำนักการคลัง เตรียมยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ ในที่ดั่งให้พร้อมการสนับสนุน

3.2.15 ศูนย์อัมรินทร์ ประสานการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปลัดกรุงเทพมหานครทราบ

3.2.16 ให้หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้รักษาราชการแทน อยู่ในที่ดั่ง พร้อมเปิดโทรศัพท์มือถือให้สามารถติดต่อผู้บังคับบัญชาตลอด 24 ชั่วโมง

3.3 ขั้นตอนการรายงาน

สำนักและสำนักงานเขตพื้นที่รายงานสถานการณ์ให้ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่กรุงเทพมหานครทราบเป็นประจำทุกวัน กรณีมีเหตุฉุกเฉินให้รายงานทันทีและรายงานเหตุการณ์ทุกๆ 1 ชั่วโมง จนกว่าจะเข้าสู่ภาวะปกติ

4. ขั้นตอนการภายหลังการชุมนุม

4.1 เมื่อการชุมนุมสิ้นสุดลงให้สำนักงานเขตดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ให้อยู่ในสภาพปกติโดยเร็ว

4.2 ให้ทุกหน่วยงานสรุปการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค ที่อยู่ในระหว่างการชุมนุม รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผ่านปลัดกรุงเทพมหานคร และสำเนาแจ้งสำนักงาน ผอ.รมน.กทม. (สปท.) ทราบ

4.3 สำนักงานเขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องทุกข์กล่าวโทษ ดำเนินคดีและติดตามผลคดี ทั้งในทางแพ่งและอาญา กรณีมีการทำให้ทรัพย์สินของกรุงเทพมหานครเสียหาย

5. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในสถานการณ์ที่มีการชุมนุม

กองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ ข้อควรปฏิบัติให้ประชาชนทราบ ดังนี้

5.1 ผู้ชุมนุม

5.1.1 ให้ความร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร ในการรักษาความสะอาดพื้นที่ชุมนุม ทั้งนี้เพื่อสุขอนามัยของผู้ชุมนุม และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบ

5.1.2 สสำรวจเส้นทางจราจร และอำนวยความสะดวกให้กับเพื่อนผู้ชุมนุมเกี่ยวกับทางเข้า-ออก

5.1.3 ระมัดระวังมิฉาชีพที่อาจแฝงตัวอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุม

5.1.4 พึงระลึกเสมอว่าการเข้าร่วมชุมนุมมีวัตถุประสงค์เพียงใด

5.2 บ้านเรือนที่อยู่ใกล้บริเวณการชุมนุม

5.2.1 ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการชุมนุม

5.2.2 ศึกษาเส้นทางจราจร เพื่อหลีกเลี่ยงความไม่สะดวกในการเดินทาง

5.2.3 ปิดประตูบ้านเรือนให้เรียบร้อยเพื่อความปลอดภัย

ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครข้างต้น การจัดบริการสาธารณะดูแลสุขทุกข์ของกลุ่มผู้ชุมนุม หรือประชาชน เช่น จัดรถสุขาสาธารณะ หน่วยแพทย์ หรืออื่นใด ฯลฯ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผว.กทม.) จะสั่งการในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น ใช้อำนาจตาม

พรบ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยการประสานงานกับ กอ.รมน.กทม. ยกเว้นบางเรื่อง ที่ศูนย์อำนวยการตาม พรบ.ความมั่นคงฯ หรือ พรก.สถานการณ์ฉุกเฉินฯ สั่งหรือ มอบหมาย ผว.กทม. จึงจะสั่งการในฐานะ กอ.รมน.กทม. อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ผว.กทม. เป็น ผู้บริหารท้องถิ่นก็ยังมีบทบาทในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร (ผอ.รมน.กทม.) ด้วย ดังนั้นการสั่งการใด ๆ ของกอ.รมน.กทม. จึงมีอำนาจของ ผว.กทม. รวมอยู่ด้วย ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วอำนาจของ ผว.กทม. และ ผอ.รมน.กทม. แยกกันอย่าง ชัดเจน แต่บุคคลถืออำนาจเป็นคนคนเดียวกัน การสับสนในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่เรื่อง การใช้อำนาจ แต่เกิดจากหน่วยงาน ของ กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นยังไม่เข้าใจในอำนาจ ของผว.กทม. กับ ผอ.รมน.กทม.

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ (สำนักงานกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร, เอกสารไม่ตีพิมพ์, 2556)

1. ปัญหา อุปสรรค

ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร โดย กอ.รมน.กทม. มีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

ข้อมูลแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน ทำให้การวางแผนการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจในพื้นที่

1.2 ความชัดเจนในการสั่งการ การสั่งการของหน่วยเหนือไม่มีเอกภาพ มีการสั่ง การผ่านหลายช่องทาง เช่น สั่งการโดยตรงไปยังผู้ปฏิบัติโดยที่ไม่ผ่านผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร

1.3 หน่วยงานภายนอกมีความต้องการรับการสนับสนุนเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์จาก กรุงเทพมหานคร เช่น รถดับเพลิง รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถน้ำ รถสุขา รถขยะ ฯลฯ จำนวนมาก จน เกินกว่าที่กรุงเทพมหานครจะให้การสนับสนุนได้ เนื่องจากมีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์อยู่จำกัด

1.4 ผลจากการชุมนุมทำให้การปฏิบัติราชการทุกหน่วยหยุดชะงัก เช่น การจัด โครงการฝึกอบรมสัมมนาของบุคลากร ของประชาชน หรือการจัดงานตามโครงการต่างๆ ไม่ สามารถดำเนินการได้

1.5 ผลกระทบต่อการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนในพื้นที่ต้องประกาศปิดเรียน

1.6 กรุงเทพมหานคร ต้องรับภาระมากขึ้นในการติดตามและแก้ไขสถานการณ์ รวมทั้ง ผู้บริหารผู้บัญชาการเหตุการณ์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ จะต้องสับเปลี่ยนการปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวเพิ่มมากกว่าหน้าที่ตามปกติ

1.7 งบประมาณของกรุงเทพมหานครถูกนำมาแก้ไขปัญหาทางการเมืองมากขึ้น ทำให้งบประมาณที่จะนำไปใช้ในการพัฒนากรุงเทพมหานครมีน้อยลง

1.8 ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภาคสนาม ในสถานการณ์ชุมนุมที่มีความร้ายแรง รวมถึงวัสดุอุปกรณ์อาจมีการชำรุดสูญหาย หากตัวผู้รับผิดชอบไม่ได้

1.9 การรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ของกรุงเทพมหานคร ได้รับการฝึกฝนอบรมเพื่อการจัดการบริการสาธารณะ ไม่ได้มีภารกิจได้ความมั่นคง จึงไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่มีความแตกแยก และมีความรุนแรงของเหตุการณ์

2. ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น กอ.รมน.กทม.จึงได้มีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1 ในระดับนโยบาย

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้กับกรุงเทพมหานครในการจัดหาทรัพย์สินต่างๆทดแทนทรัพย์สินที่ถูกทำลาย และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ โดยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจในการสั่งจ่ายงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหาฉุกเฉินเร่งด่วนได้ เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น

2.2 ในระดับกรุงเทพมหานคร

2.2.1 ระยะเร่งด่วน ควรสร้างความเข้าใจกับข้าราชการและลูกจ้างของทุกส่วนราชการของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับมาตรการต่างๆที่กรุงเทพมหานครได้ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบ

2.2.2 ระยะยาว ควรมีการจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้แก่ข้าราชการและลูกจ้างของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อรณรงค์ในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเคารพกฎหมาย การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี การไม่ทำลายทรัพย์สินของราชการ ปลุกฝังเยาวชนในเรื่องวินัย รณรงค์สร้างความปลอดภัยของคนในชาติ สร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้เกิดความศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันชาติ

2.3 ในระดับการปฏิบัติ

2.3.1 หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น ทหาร ตำรวจ หรือฝ่ายปกครอง ต้องมีการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร เช่น คนขับรถสูขารถดับเพลิง รถน้ำ รถไฟฟ้าส่องสว่าง ให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพียงพอ

2.3.2 หน่วยงานระดับพื้นที่ที่ต้องสำรวจตรวจสอบสถานการณ์ และ รายละเอียดภารกิจ ช่องทางสั่งการหลัก พร้อมกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติ ผู้สั่งการ และผู้ประสานงานให้ชัดเจน

2.3.3 กรุงเทพมหานครควรจัดสรรงบประมาณ ค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานนอกเวลาทำการให้เพียงพอ มีการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ และมีงบประมาณเยียวยาเจ้าหน้าที่ที่ประสบอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่เทียบเท่าหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่น

2.4 ด้านการเตรียมความพร้อมของกรุงเทพมหานคร

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานครได้มีข้อคิดเห็นว่าการชุมนุมประท้วงยังคงต้องเป็นหน้าที่ของรัฐในการจะอำนวยความสะดวก และมาตรการการป้องกัน และผลที่จะไปสู่การก่อจลาจลอย่างสันติและมีประสิทธิภาพ ซึ่งควรมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

2.4.1 การเตรียมการ

2.4.1.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกันและระงับการชุมนุมประท้วงและก่อการจลาจล ดำเนินการติดตามสถานการณ์ ตรวจสอบเงื่อนไข ประเด็นปัญหา ความเดือดร้อนความขัดแย้งที่มีในพื้นที่ เพื่อเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.4.1.3 จัดเตรียม กำลังเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ระบบการสื่อสาร ยานพาหนะที่ทันสมัย และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติไว้ให้พร้อม

2.4.1.4 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้เป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง ภาครัฐ โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีมหาดไทยต้องไม่ใช้ถ้อยคำขู่ เพื่อเป็นการปฏิบัติทางจิตวิทยาจัดเงื่อนไข ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างส่วนราชการกับประชาชนหรือระหว่างเอกชนด้วยกันในพื้นที่

2.4.2 การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

กรณีเกิดเหตุในพื้นที่ประท้วง ให้กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นหลัก ดำเนินการปฏิบัติ ดังนี้

2.4.2.1 เมื่อตรวจสอบพบ หรือได้รับรายงานว่ามีเงื่อนไขประเด็นข้อขัดแย้ง ความเดือดร้อนขึ้น ให้ติดตามสถานการณ์ ศึกษาวิเคราะห์ สาเหตุ และประสานงานกับส่วนราชการ องค์กรเอกชน ประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยทันที และให้ผู้บัญชาการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปยังพื้นที่ที่เกิดเหตุและดำเนินการเจรจากับผู้นำการชุมนุม เพื่อหาข้อยุติประเด็นปัญหาข้อขัดแย้ง

2.4.2.2 เมื่อไม่สามารถเจรจายุติประเด็นปัญหา ข้อขัดแย้ง ความเดือนร้อนต่างๆ ได้ ให้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดควบคุมฝูงชนที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดี อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรืออาสาสมัครอื่น ๆ ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และจัดการจราจร โดยกำหนดพื้นที่สำหรับกลุ่มผู้ชุมนุมให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐเป็นการสำคัญเร่งด่วน และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้ชุมนุมประท้วงถึงแม้จะถูกช่วยด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา

2.4.2.3 ให้กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยสนับสนุนได้ตามความเหมาะสม

2.4.2.4 รายงานเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงให้กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทราบทันที และรายงานเหตุการณ์มายังกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร พร้อมทั้งให้วิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกันด้วย

2.4.2.5 เมื่อกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ได้ หรือกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนพื้นที่ เห็นสมควรให้กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนชั้นเหนือขึ้นไปเข้าควบคุมเหตุการณ์

2.4.3 การปฏิบัติหลังเกิดภัย และการฟื้นฟูบูรณะ ในกรณีที่ปัญหาการชุมนุมประท้วงไม่ยุติ และกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางไปชุมนุมที่อื่น ควรให้ผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแจ้งไปยังพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่ และตำรวจทางหลวงตามเส้นทางที่กลุ่มผู้ชุมนุมจะเดินทางผ่านให้ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด และให้ผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มีหน้าที่ปฏิบัติและสนับสนุนการปฏิบัติร่วมกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและส่วนราชการต่าง ๆ โดยจัดเจ้าหน้าที่ร่วมเจรจา ยุติ การชุมนุมประท้วง และก่อการจลาจล รวมทั้ง ติดตามการแก้ไขปัญหาให้ยุติลงโดยสันติวิธี หากเกิดภัยที่ไม่สามารถควบคุมการประท้วงได้ภาครัฐเองควรเตรียมการปฏิบัติหลังเกิดภัย และการฟื้นฟูบูรณะด้วย ดังนี้

2.4.3.1 กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนร่วมกับตำรวจและ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดวิธีการขนย้ายผู้ร่วมชุมนุมประท้วงกลับไปยังภูมิลำเนาอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเป็นพี่น้องร่วมชาติ

2.4.3.2 กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่าย ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ติดตามผลการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นลงโดยเร็ว

2.4.3.3 ประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหา และมีทัศนคติต่อการดำเนินงานของรัฐ

2.4.3.4 ฟื้นฟูบูรณะสิ่งที่เสียหายให้เกิดสภาวะปกติ

2.4.3.5 ให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย
 อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม และแสดงความคิดเห็นของผู้ชุมนุม
 ประท้วงควรอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย หรือหากละเมิดกฎหมายบ้าง รัฐเองควรใช้กระบวนการ
 จัดการอย่างอดทน สันติวิธีกับคนร่วมชาติเดียวกัน

สรุป

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า

1. ปัจจุบันการชุมนุมในที่สาธารณะในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน
 กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่นำไปสู่ความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
 ของทางราชการ และประชาชนโดยทั่วไป และยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจ สังคม และ
 ภาพลักษณ์ของประเทศ และยิ่งนานวันจะยิ่งก่อให้เกิดความเกลียดชังแตกแยกในสังคมเพิ่มมาก
 ยิ่งขึ้น และล้วนแต่กระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งสิ้น
2. การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมดังกล่าวในกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงาน และ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก และเป็นหน่วยงานอิสระไม่ขึ้นตรงต่อกัน
3. กรุงเทพมหานครเพียงหน่วยงานเดียว ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาที่
 เกิดขึ้นจากการชุมนุมได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน เนื่องจากข้อจำกัดด้านระเบียบ และ
 กฎหมายที่ยังไม่มีกรณีบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครโดยตรงไว้โดยเฉพาะ หรือมี
 แต่ก็ไม่ได้รับการถ่ายโอนบุคลากรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจดังกล่าวให้อยู่ภายใต้การกำกับ
 ดูแลของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งข้อจำกัดด้าน ทัศนากำลัง วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณในการ
 ดำเนินงาน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ทำให้การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานครยังไม่
 สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย และยิ่งก่อให้เกิดความ
 เคลือบแคลง สงสัย มีความขัดแย้งหรือไม่ประสานสอดคล้องกันเท่าที่ควร ซึ่งการดำเนินงานบริหาร
 จัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน จึงเป็นเพียงด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้
 ชุมนุม และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงการมีหน้าที่เป็นเพียงการดูแลรักษาความสะอาด
 และความเรียบร้อยเรียบร้อยของบ้านเมืองเท่านั้น และซึ่งแตกต่างไปจากการดำเนินงานบริหาร
 จัดการพื้นที่ชุมนุมในต่างประเทศ ซึ่งจะมีกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้มหานครและ
 ท้องถิ่นดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ประชาชนโดยทั่วไป และผู้เข้าร่วมการชุมนุม ต่างก็
 ทราบถึงกฎกติกาเกี่ยวกับการชุมนุมและให้ความเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย

การประชุมสาธารณะแม้จะเป็นการแสดงออกตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย แต่การประชุมสาธารณะไม่ว่าจะเป็นที่ใดในโลก ก็ต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบเท่านั้นจึงควรจะได้รับ การคุ้มครอง โดยในระหว่างการชุมนุมนั้น ผู้ชุมนุมต้องพึงระวังว่าต้องไม่กระทำการตามอาณัติ เพราะอาจล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรืออาจก่อให้เกิดอันตราย ความเดือดร้อนเสียหาย หรือความรำคาญแก่บุคคลอื่น และส่งผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงของ ประเทศชาติได้ ไม่ว่าจะเป็นการปิดกั้นการจราจรอย่างสิ้นเชิง จนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมในการชุมนุมไม่ สามารถใช้ทางสัญจรไปมาได้ การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น หรือการตรวจค้นร่างกายและทรัพย์สิน ของผู้อื่นที่ผ่านเข้าไปในบริเวณที่ชุมนุม รวมทั้งการปิดสถานที่ราชการหรือการขัดขวางไม่ให้ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ ซึ่งยังถือว่าเป็นการขัดขวางการรับบริการเพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อประชาชนอีกด้วย เพราะการกระทำเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและ ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ทั้งสิ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วย ซึ่งจะช่วยให้การศึกษวิจัยได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับ มาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
3. สรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา วารสาร บทความ ปัญหา ข้อเสนอแนะ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ผลการศึกษามีดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน ตามที่กฎหมายกำหนด

1.1 พบว่า กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตามกฎหมายกำหนดไว้หลายฉบับ แต่เป็นการดำเนินงานทางอ้อม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเท่านั้น โดยมีกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในที่สาธารณะ สรุปได้ดังนี้ (วัฒนา สักกวัตร, ออนไลน์, 2557)

- 1.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
- 1.1.2 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457
- 1.1.3 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548
- 1.1.4 พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ.2551
- 1.1.5 พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493
- 1.1.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
- 1.1.7 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528
- 1.1.8 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457
- 1.1.9 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่กล่าวดังกล่าวข้างต้น พบว่า กรุงเทพมหานครมีบทบาทหลักในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ 2 ฉบับ คือ

1.2.1 ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

1.2.2 การบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม. ได้ดำเนินการในภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ประสานงาน บูรณาการ แผนงานกิจการด้านมวลชนของทุกภาคส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ในการปลูกจิตสำนึกความรัก ความสามัคคี คนในชาติ ด้วยการผนึกกำลังมวลชน เสริมสร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

โดยกรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งการปฏิบัติภารกิจในสถานการณ์ที่ไม่ปกติตามที่กฎหมายแต่ละประเภทได้บัญญัติไว้ในแต่ละกรณีหรือสถานการณ์นั้น ๆ เช่น พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และกฏอัยการศึก เป็นต้น ซึ่งกล่าวถึงไว้แล้วในบทที่ 2 หัวข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ

2. ปัญหาและอุปสรรคของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด สรุปได้ ดังนี้

2.1 ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ

2.2 การทำงานของกรุงเทพมหานครในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ยังไม่มีความชัดเจน ขาดการเตรียมความพร้อมในการทำงาน และความพร้อมของการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉิน ขาดความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจ การสั่งการ จากระเบียบ ข้อกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด นอกจากนี้ การทำงานอาจทำให้บางฝ่ายอาจมีความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครต่อกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์และมีแนวปฏิบัติที่มีความชัดเจนกับทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในสายตาของทุกฝ่าย

2.3 ไม่มีพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ ในบางพื้นที่ กรุงเทพมหานครไม่ได้มีอำนาจในการอนุญาตให้ผู้ชุมนุมมาใช้สถานที่ดังกล่าว เนื่องจากบริเวณดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เช่น บริเวณใต้ทางด่วน สถานที่ราชการ และบริเวณผิวการจราจร เป็นต้น

2.4 กรุงเทพมหานครไม่มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการชุมนุมโดยตรง ขาดเอกภาพในการทำงาน และการสั่งการ ทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

2.5 งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รถสุขาเคลื่อนที่ รถไฟฟ้าส่องสว่าง และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ เป็นต้น

2.6 มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากการชุมนุม

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม

พบว่า ในต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ เกาหลีใต้ ส่วนใหญ่มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการชุมนุมกำหนดไว้โดยเฉพาะได้แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ และเกาหลีใต้ เป็นต้น แต่ในประเทศที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ ก็มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐใน

การยกเลิก หรือยุติการชุมนุมได้ทันที หากมีข้อมูล หรือข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าการชุมนุมนั้นจะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือในบางประเทศที่ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมเป็นการเฉพาะ ก็มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการยกเลิก หรือยุติการชุมนุมได้ทันที หากมีข้อมูล หรือข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าการชุมนุมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการ และบังคับใช้ตามกฎหมายอื่นอย่างจริงจัง อีกทั้งประชาชนในประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว ก็มีความเคารพ เกรงกลัวและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของเมืองหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง สอดคล้องกับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในประเทศไทย ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยล้วนเห็นว่า ควรมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการชุมนุมเป็นการเฉพาะ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อเป็นกรอบปฏิบัติของกลุ่มผู้ชุมนุม และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นอีกด้วย (ข้อมูลรายละเอียดปรากฏในบทที่ 2)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
2. นำข้อมูลที่ได้อ่านเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความเพื่อง่ายต่อการแยกประเด็น
3. ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดแยกประเด็นตามกลุ่มของข้อมูล
4. สรุปข้อมูลที่ได้ และนำไปเปรียบเทียบที่ประเด็นระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 คน
5. อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปขยายผล และ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน ได้แก่

1. ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์ อุปนายกสมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร
2. นายยศศักดิ์ คงมาก ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร

3. นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ รองผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. นายโกสิน เทศวงษ์ ผู้เคียดรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองปฏิบัติการเทศกิจ 3 สำนัก

เทศกิจ

5. นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
6. นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ รองผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม
7. นายสัจจะ คนตรง ผู้อำนวยการเขตวัฒนา

เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูล (Participants' perspective) (สุภางค์ จันทวานิช, 2540 : 23) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งทางด้านข้อมูล (data triangulation) ด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) และด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาวิจัยได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ และนำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของการบรรยายเชิงพรรณนา ดังนี้

ตารางที่ 4 - 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ (In - Depth Interview)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
คนที่ 1 ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์	คำถามที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ 1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบัน	1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบันนี้ยังไม่เป็นเอกภาพ 1.1.1 ควรมีการออกกฎหมายให้ กทม. รับผิดชอบภารกิจด้านอื่น ๆ ในพื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการเมือง และการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครได้แก่ (1) การจราจร (2) การคมนาคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร(3) ตำรวจนครหลวง (4) ไฟฟ้า (5) ประปา (6) ถนนในพื้นที่ กทม.

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>1.1.2 ควร มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม โดยเฉพาะ</p> <p>1.1.3 การใช้อำนาจของผู้บริหาร กทม. ต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม</p> <p>1.1.4 บุคลากรของ กทม. ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการชุมนุม ควรได้รับการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน</p>
	<p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด</p>	<p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดได้แก่</p> <p>1.2.1 ผู้บริหาร กทม. และข้าราชการประจำของ กทม. ควรมีความเป็นกลางทางการเมือง</p> <p>1.2.2 กทม. ควรปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมทุกฝ่ายด้วยความเท่าเทียมกัน</p> <p>1.2.3 กทม. ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอ</p> <p>1.2.4 กทม. มีสิทธิในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งฯ ที่มีชอบด้วยกฎหมาย</p>
	<p>คำถามที่ 2</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร</p>	<p>2.1 ปัญหา ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ตามกฎหมาย</p> <p>ข้อเสนอแนะ (1) จัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันตัว (2) จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ (3) แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับภารกิจของกรุงเทพมหานคร</p> <p>2.2 ปัญหา ความรุนแรงที่เกิดจากการชุมนุม</p> <p>ข้อเสนอแนะ (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการกวดขันการพกพาอาวุธให้มากยิ่งขึ้น (2) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ ดังนี้</p> <p>3.1 ควรมีการบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงควรมีกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน</p> <p>3.2 รัฐบาล ควรผลักดันให้มีการบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ หรือ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน</p> <p>3.3 ผู้บริหาร กทม. ข้าราชการและบุคลากรของ กทม. ควรทำความเข้าใจ และให้ความสำคัญต่อการกิจด้านความมั่นคง</p> <p>3.4 การบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ</p> <p>3.5 ปัจจัยในการบริหาร เช่น งบประมาณ และการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.6 บริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมทุกกลุ่มให้เสมอภาค เท่าเทียมกัน เพื่อลดหรือแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง</p> <p>3.7 การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคง</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 2 นายยศศักดิ์ คงมาก</p>	<p>คำถามที่ 1 ความคิดเห็น เกี่ยวกับ 1.1 อำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด ในปัจจุบัน</p>	<p>1.1 การบริหารจัดการชุมนุมของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้</p> <p>1.1.1 ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น</p> <p>1.1.1.1 สถานการณ์ปกติ กรณีมีเหตุชุมนุมเกิดขึ้น ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและใช้กฎหมาย หลายฉบับ เช่น หากสถานที่ชุมนุมเป็นท้องถนนต้อง บังคับใช้กฎหมายจราจรตามพ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วน ผู้ค้าซึ่งขายของที่ระลึกหรืออุปกรณ์ต่างๆเกี่ยวกับการ ชุมนุมที่ตั้งอยู่บนทางเท้า จะอยู่ในความรับผิดชอบของ เจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร ตาม พ.ร.บ.การรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเมือง พ.ศ.2535 หากมีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้นจะเป็น ภารกิจของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย พ.ศ.2550 ถ้ามีการสร้างสถานการณ์ การลอบวาง ระเบิด หรือเกิดการยิงปะทะกันของบุคคลผู้ไม่ประสงค์ดี ก็จะเป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาความ ปลอดภัยของประชาชน และหากผู้ชุมนุมเจ็บป่วยไปรับบริการ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>จากหน่วยแพทย์ทั้งของสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร เองหรือหน่วยแพทย์จากกระทรวงสาธารณสุข ตาม พ.ร.บ. การแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.2551 ส่วนภารกิจอื่น ๆ ที่เป็นการ ให้บริการสาธารณสุขปโภคพื้นฐานตามที่หน่วยงานของรัฐที่เข้า มาดูแลความสงบเรียบร้อยรวมทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมร้องขอ เช่น รถน้ำ รถมอเตอร์ การจัดเก็บขยะ รถไฟฟ้าส่องสว่างบอลูน ไลท์ กล้อง CCTV การดูแลรักษาที่สาธารณะ ฯลฯ เหล่านี้ เป็นภารกิจปกติตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 โดย กรุงเทพมหานครจะพิจารณาให้การสนับสนุนตามความ เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย สุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อลดผลกระทบจาก เหตุการณ์ ทั้งกับหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มผู้ชุมนุม และ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบการชุมนุม</p> <p>1.1.1.2 สถานการณ์ไม่ปกติ กรณีคณะรัฐมนตรีมี มติ ให้ประกาศพื้นที่ปรากฏเหตุการ์ณอันกระทบต่อความ มั่นคงตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือหากสถานการณ์ รุนแรงขึ้นมีการประกาศใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และหากสถานการณ์ ลุกลามรุนแรงมากขึ้นไปอีก ก็อาจมีการประกาศ พ.ร.บ.กฎ อัยการศึก พ.ศ.2457 ซึ่งทั้ง 3 กรณีกรุงเทพมหานครจะเป็น หน่วยสนับสนุนตามที่หน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ/ทหาร) ร้องขอหรือสั่งการเท่านั้น</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>1.1.2 ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนาจการ รักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 มาตรา 13 ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็น ผู้อำนวยการ รักษา ความ มั่น คง ภายใน กรุงเทพมหานคร (ผอ.รมน.กทม.) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา สูงสุดและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของ กอ.รมน.กทม. ซึ่ง กอ.รม น.กทม. เป็น กอ.รมน.จังหวัด มีกำลังพล 47 อัตรา มีอำนาจหน้าที่ในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในพื้นที่ จังหวัด แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร กอ.รมน. จังหวัด จึงเป็นเพียงหน่วยประสานหรือตัวเชื่อมกับ หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงระดับจังหวัด มุ่งเน้น ภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น ภัยคุกคามด้านยาเสพติด แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การ แยกแยกทางความคิดของคนในสังคม การก่อการร้ายและ อาชญากรรมข้ามชาติ สาธารณภัยขนาดใหญ่ เป็นต้น การ ปฏิบัติงานของ กอ.รมน.กทม.จึงอยู่ภายใต้กรอบที่กอ. รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรินฤดี) กำหนดไว้ ซึ่ง กรณีที่มีการชุมนุมในพื้นที่ ภารกิจดำเนินการภายใต้ กรอบของ กอ.รมน.กทม.มีดังนี้</p> <p>1.1.2.1 การให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร แก่หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กล้อง CCTV รถน้ำ รถสูบลม รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถบรรทุก</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>และสิ่งกีดขวาง (Barrier) ด้านการแพทย์ฉุกเฉิน การสนับสนุนที่พอกให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร การจัดเก็บขยะ ฯลฯ</p> <p>1.1.2.2 ภารกิจด้านการข่าวการหาข่าวจากกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของแกนนำโดยเฉพาะกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะใช้กำลังรุนแรงมีความสำคัญ ในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งมีบุคลากรปฏิบัติงานภาคสนามกระจายตามพื้นที่ สามารถใช้กำลังเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครสนับสนุนกลุ่มงานข่าว กอ.รมน.กทม. นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์การข่าว กอ.รมน.กทม. รับแจ้งข่าวสารด้านความมั่นคงจากประชาชนอีกทางหนึ่ง</p> <p>1.1.2.3 ภารกิจด้านกิจการมวลชนและประชาสัมพันธ์โดยการประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operations:IO) ให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ สกัดกั้นแนวความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น</p> <p>1.1.2.4 ภารกิจอื่น ๆ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม เช่น ปัญหาการจราจรฯ การฟื้นฟูเมืองเป็นต้น ดังนั้น จึงมีความเห็นว่าการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ทั้งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ไม่ปกติ และภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>พ.ศ.2551 มีความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย แต่มีหน้าที่สำคัญ ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ กรณีมีการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณะ ด้านสุขอนามัย สภาพและสิ่งแวดล้อม ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ตลอดจนไฟส่องสว่างต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชุมนุมทั้งหมด รวมถึงอำนาจหน้าที่ในฐานะ กอ.รมน.กทม. ที่ต้องดำเนินการให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงที่ร้องขอ และตามที่ กอ.รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรื่นฤดี) สั่งการ</p>
	<p>1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด</p>	<p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้</p> <p>1.2.1 การดำเนินการในฐานะของกรุงเทพมหานคร ภารกิจที่ต้องดำเนินการได้แก่ (1) การรักษาความสะอาด บริเวณที่มีการชุมนุม ได้แก่ การสนับสนุนรถน้ำ รดน้ำ การจัดเก็บขยะ การทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ทั้งที่ร้องขอจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และฝ่ายผู้ชุมนุม (2) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้แก่ การสนับสนุนรถดับเพลิง รถน้ำ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>รถไฟฟ้าส่องสว่าง บอลดุน ไลท์ เพื่อความปลอดภัยทั้งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และฝ่ายผู้ชุมนุม (3) การรักษาความสงบเรียบร้อยตามข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เช่น การสนับสนุนกล้อง CCTV เชื่อมโยงสัญญาณไปยังหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่อติดตามสถานการณ์การชุมนุม และการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เทศกิจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ทหาร ในการตั้งด่านตรวจความมั่นคง (4) การบริการหน่วยแพทย์ฉุกเฉินแก่ผู้เจ็บป่วย และผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจากเหตุชุมนุม (5) การจราจร/การขนส่ง จัดทำป้ายบอกทางให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการชุมนุม (6) การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต ทั้งในรูปของตัวเงิน และการเยียวยาสภาพทางจิตใจ (7) การจัดทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day) หลังการชุมนุม (8) การซ่อมแซมถนน การตีเส้นจราจร เครื่องหมายจราจร การซ่อมแซมสัญญาณไฟจราจร ซ่อมแซมสะพานลอย กระจาดต้นไม้ ฯลฯ ที่ได้รับความเสียหายจากการชุมนุม</p> <p>1.2.2 การดำเนินการในฐานะ กอ.รมน.กทม. (1) การให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร แก่หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กล้อง CCTV รถน้ำ รถสูชา รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถบรรทุกและสิ่งกีดขวาง (Barrier) ด้านการแพทย์ฉุกเฉินการสนับสนุนที่พัก</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร การจัดเก็บขยะฯลฯ (2) การสนับสนุนบุคลากรของกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อหาข่าว และประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อลดจำนวนผู้ที่จะมาร่วมชุมนุม</p> <p>จากภารกิจข้างต้นตั้งแต่มีเหตุชุมนุมทางการเมืองขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานครเรื่อยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 กรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดทั้งในฐานะกรุงเทพมหานครและในฐานะ กอ.รมน.กทม. อย่างเต็มที่แล้ว แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครไม่ได้ถูกฝึกหรือได้รับการอบรมปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทาง เช่น การปฏิบัติงานด้านการข่าว ด้านการปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ ซึ่งควรจะได้ปรับปรุงในเรื่องนี้ นอกจากนี้ การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานคร ถ้าเป็นการชุมนุมของกลุ่มเรียกร้องเรื่องทั่วไป เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือกลุ่มอื่นๆ กรุงเทพมหานครสามารถเข้าไปมีบทบาทในการบริหารจัดการ (ใกล้ชิด) ได้ไม่ยากนัก แต่หากเป็นกลุ่มเรียกร้องทางการเมืองที่มีความขัดแย้งทางความคิดสูง และมีมวลชนขนาดใหญ่ระหว่างคน 2 กลุ่ม และมีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของความมั่นคง การบริหารจัดการต้องใช้กฎหมายหลายฉบับในการดำเนินการ และอยู่ในขอบอำนาจของหลายหน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วแต่อยู่ในระดับชาติทั้งสิ้น เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>เจ้าหน้าที่ทหาร สภามันคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ การที่จะแก้กฎหมายให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเพียงหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพดำเนินการด้านการบริหารการพื้นที่ชุมนุม โดยให้หน่วยงานด้านความมั่นคงอื่นที่มีภารกิจหลักเป็นหน่วยเสริมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก และผิดหลักปรัชญาที่ใช้ในการแบ่งแยกการปกครองในระดับชาติที่ต้องดูแลด้านความมั่นคง ส่วนในระดับท้องถิ่นเป็นเรื่องของการให้บริการสาธารณะ เรื่องการประกอบอาชีพ การกินคืออยู่ดีของประชาชนเป็นหลัก</p>
	<p>คำถามที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>2.1 ปัญหาเมื่อเกิดการชุมนุมขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น ย่อมมีผู้ได้รับผลกระทบเสมอ ทั้งด้านการจราจร ความไม่สะดวกในการเดินทาง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าของพื้นที่ต้องเข้าไปดำเนินการเพื่อลดผลกระทบจากเหตุการณ์ ทั้งในอำนาจหน้าที่ตามปกติ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และเป็นหน่วยสนับสนุนตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ในฐานะ กอ.รมน.กทม. ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด เรื่องสาธารณสุข ปลอดภัย น้ำดื่ม รดสุขา ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการสนับสนุนระดับเพลิง รถไฟฟ้าส่องสว่าง การสนับสนุนด้านการแพทย์ฉุกเฉินต่างๆ แต่การเข้าไปดำเนินการตามอำนาจ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>หน้าที่ดังกล่าวของกรุงเทพมหานครกลับถูกมองว่าเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งในข้อเท็จจริงกรุงเทพมหานครได้เข้าดำเนินการในลักษณะเช่นนี้มาโดยตลอด ไม่ได้เลือกปฏิบัติว่าเป็นกลุ่มผู้ชุมนุมฝ่ายใด นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ก็เสี่ยงต่อการที่จะได้รับอันตรายต่อตัวเจ้าหน้าที่ ตลอดจนทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร ทั้งวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีการชุมนุม หรือเส้นทางที่กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนผ่าน</p> <p>ข้อเสนอแนะ (1) ควรปรับปรุงกฎหมายที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (2) รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณให้กับกรุงเทพมหานครในการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งการสนับสนุนค่าอาหาร เบี้ยเลี้ยงของกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงหรือซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุชุมนุม หน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ควรให้ความสำคัญกับงานมวลชน</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ ดังนี้</p> <p>3.1 การดูแลสถานที่ชุมนุม ควรแยกให้เด็ดขาดระหว่างเรื่องของความมั่นคงกับเรื่องการบริหารความสะอาดเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งอาจมอบเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมแตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องของความมั่นคงอาจมอบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก ส่วนเรื่องการบริหารความสะอาดเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมมอบกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพหลัก เป็นต้น</p> <p>3.2 ควรบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง ทั้งของกรุงเทพมหานครเอง หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานทหาร สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ฯลฯ มีการจำลองสถานการณ์ และซักซ้อมแผนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง จะได้ปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ และลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 3 นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ</p>	<p>คำถามที่ 1 ความคิดเห็น เกี่ยวกับ 1.1 อำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด ในปัจจุบัน</p>	<p>1.1 ปัจจุบันไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีความจำเป็นต้องมีใช้ดูแลการชุมนุมของประชาชน โดยแนวโน้มในอนาคตจะมีการชุมนุมทางการเมืองมากขึ้นเรื่อยๆ กฎหมายที่ว่าด้วยการชุมนุมดังกล่าว ควรให้อำนาจกรุงเทพมหานครและตำรวจร่วมกันดูแล (กรณี การชุมนุม ในเขตกรุงเทพมหานคร) และกรุงเทพมหานครควรกำหนดหน่วยงานขึ้นมาดูแลการชุมนุมโดยตรง โดยทำหน้าที่ทั้งก่อนชุมนุม ขณะชุมนุม และหลังการชุมนุม ให้เป็นระบบ มีใช้มาตั้งหน่วยงานหรือตั้งระบบงานขึ้นเมื่อเกิดการชุมนุมแล้วซึ่งจะไม่ทันการ นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมระบบงานเกี่ยวกับการบริหารการชุมนุม ตลอดจนการเตรียมการงบประมาณเพื่อการนี้ไว้</p>
	<p>1.2 การดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด</p>	<p>1.2 ปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เมื่อมีการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งอาจทำให้ประชาชนคนกรุงเทพฯ ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันเพื่อป้องกันผลกระทบทางด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และระงับอัคคีภัยซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการชุมนุม จึงเห็นได้ว่าขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะกรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติตามกฎหมายปกติตามอำนาจหน้าที่ตามสมควรแล้ว</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>คำถามที่ 2</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>2.1 ปัญหา “การชุมนุมในที่สาธารณะที่เป็นการชุมนุมทางการเมือง” กรุงเทพมหานครไม่มีปัญหาการบริหารจัดการการชุมนุมในที่สาธารณะที่ไม่ใช่การชุมนุมทางการเมือง เช่น การเรียกร้อยราคาราคาสินค้า หรือเดือดร้อนจากการทำมาหากิน เช่นนี้ แต่ถ้าเป็นการชุมนุมทางการเมืองจะมีปัญหากระทบต่อกรุงเทพมหานคร เพราะผู้บริหารกรุงเทพมหานครมาจากการเมือง การตัดสินใจทำอะไรของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการชุมนุมจะมีผลกระทบต่อฝ่ายหนึ่ง ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ “การกระทำของกรุงเทพมหานครจึงถูกมองว่ามีนิยามทางการเมืองเสมอ” เช่น การชุมนุมทางการเมืองปี 2553 ของกรุงเทพมหานครจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ ศรส. หรือ สอจ. ในขณะที่นั้นแต่การชุมนุมทางการเมืองในพ.ศ.2556-2557 นี้ ภาพของกรุงเทพมหานครจะอยู่ตรงข้ามกับ ศรส หรือ สอ.รศ. เป็นต้น</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรมีกฎหมายกำหนดการปฏิบัติในเรื่องการชุมนุมทางการเมืองให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่ข้าราชการประจำไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง สามารถตอบสังคมได้</p> <p>2.2 ปัญหา “การชุมนุมบานปลายเป็นการจลาจล มีการใช้กำลังปราบปราม” กรุงเทพมหานครมักถูกดึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ซึ่งต้องยืนยันว่าเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครยังขาดความชำนาญ และประสบการณ์</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>ข้อเสนอแนะ ควรประชุมสร้างความเข้าใจกับฝ่ายความมั่นคงทั้งตำรวจและทหารกำหนดบทบาทภารกิจให้ชัดเจน หากมีกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ควรเขียนประเด็นนี้ไว้ให้ชัดเจนด้วย</p> <p>2.3 ปัญหา การใช้จ่ายงบประมาณของกรุงเทพมหานคร เพื่อดูแลการชุมนุม เนื่องจากกรุงเทพมหานครไม่มีการเตรียมการเพื่อการนี้ไว้เมื่อมีเหตุการณ์ชุมนุมหน่วยงานต้องขอจัดสรรหรือใช้งบประจำของหน่วยงานซึ่งไม่สะดวก เจ้าหน้าที่ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p> <p>ข้อเสนอแนะ กรุงเทพมหานครควรเตรียมงบประมาณเพื่อการนี้ไว้โดยเฉพาะ และควรมีระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณนี้อย่างคล่องตัว</p>
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ ดังนี้</p> <p>3.1 ควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะให้ชัดเจนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้แก่กรุงเทพมหานคร ในเหตุการณ์ที่เป็นการชุมนุมทางการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครจะลำบากใจในการปฏิบัติเพราะผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นการเมือง โดยอาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นการภายในก็ได้เพื่อกำหนดกรอบปฏิบัติ</p> <p>3.2 ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครยังคงต้องมีหน้าที่ลดผลกระทบจากการชุมนุมให้แก่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร โดยปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>พ.ศ. 2528 โดยเคร่งครัดและต้องใช้มาตรฐานการให้บริการเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมจากกลุ่มการเมืองใด</p> <p>3.3 กรุงเทพมหานครควรมีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมต่อประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร</p> <p>3.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมทุกครั้ง</p> <p>3.5 ควรกำหนดให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานและเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งในเรื่องงบประมาณ ระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนรับมือการชุมนุม โดยให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ในเรื่องสาธารณภัยอื่นๆ ที่มีใช้ภัยความมั่นคง (6) ควรมีการอบรมสร้างความเข้าใจกับบุคลากรของกรุงเทพมหานคร ซึ่งยังไม่เข้าใจงานด้านการชุมนุมในพื้นที่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ โดยเน้นให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ขอบเขตการทำงาน ทั้งในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะและเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะแล้ว</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 4 นายโกสิน เทศวงษ์</p>	<p>คำถามที่ 1 ความคิดเห็น เกี่ยวกับ 1.1 อำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพมหานคร ในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมชนตามที่ กฎหมายกำหนด ในปัจจุบัน</p>	<p>1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน เป็นไปตามกฎหมาย ดังนี้</p> <p>1.1.1 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตามมาตรา 89 ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ 27 ประการ นอกจากนี้ ยังเป็นการรวมอำนาจหน้าที่อื่นที่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอตามขอบอำนาจหน้าที่กำหนดให้มีเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังมีอำนาจตามพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องอีก เช่น (1) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เพื่อจัดการกับผู้ตั้งวางบนทางเท้า (2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 (3) พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2494 ซึ่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร) จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม เช่น การดำเนินการเรื่องการรักษาความสะอาด (การจัดบริการรถสุขาแก่ผู้ชุมนุม) และการดูแลความปลอดภัยของผู้ชุมนุม (เช่น การจัดบริการไฟฟ้าแสงสว่างในพื้นที่ชุมนุม การเตรียมรถดับเพลิงและการบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน) เป็นต้น</p> <p>1.1.2 อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงตามพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้มี กอ.รมน.กทม. มีฐานะเป็น กอ.รมน.จังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็น</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>ผู้อำนวยการฯ ซึ่งมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการวางแผน อำนาจการประสานงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาความมั่นคงภายในพื้นที่ รวมทั้งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 และ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในการปฏิบัติ กอ.รมน.กทม. แม้จะมีอำนาจหน้าที่เหมือน กอ.รมน.จังหวัด แต่เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศเมื่อมีการชุมนุมใหญ่ๆ เกิดขึ้น ทำให้รัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรีใช้อำนาจตามกฎหมายความมั่นคง เช่น ตามพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ. 2551 เช่น ตั้ง ศอ.รส. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หรือ ตั้ง ศรส. และกำหนดให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ประกาศฯ จึง ทำให้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการพื้นที่ชุมนุมลดลงเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนที่มีการร้องขอ</p> <p>ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม จึงยังไม่เหมาะสมในลักษณะ (1) มีอำนาจหน้าที่ไม่เพียงพอ ต่อการแก้ไขปัญหาจากการชุมนุมเนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามปกติแล้วไม่มีงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงภายใน เป็นงานบริหารทั่วไป ประกอบกับการที่ กรุงเทพมหานครเป็นการบริหารราชการเต็มพื้นที่ จึงได้ เทียบเคียงอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตด้วย แต่เนื่องจากมีการกระจายอำนาจไม่เพียงพอ และมีข้อยกเว้นเรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เช่น อำนาจของพนักงานสอบสวนของตำรวจ และอำนาจตามกฎหมายความมั่นคงหลายเรื่อง ยังคงสงวนไว้ที่กระทรวงมหาดไทย ทำให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจไม่เพียงพอและขาดความมีเอกภาพในการจัดการบริหารการชุมนุมในพื้นที่ (2) ความไม่ชัดเจนเรื่องอำนาจหน้าที่เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ ซึ่งมีอำนาจของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทับซ้อนอยู่ในการแก้ไขปัญหาจึงไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจนจะทำให้กรุงเทพมหานครทำอะไรบ้าง รวมทั้งเอกภาพในการบังคับบัญชาต่อสถานการณ์ก็ยังไม่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ว่าราชการจังหวัดต่างๆ</p> <p>จึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร หากจะให้กรุงเทพมหานครทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ก็จะต้องกระจายอำนาจมาให้กรุงเทพมหานคร หรือหากไม่ให้ทำก็แก้กฎหมายโดยยกเว้นงานด้านความมั่นคงฯ ให้อยู่ในอำนาจของส่วนกลาง</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร-มหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กำหนด</p>	<p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ แบ่งพิจารณาเป็น 2 ด้าน</p> <p>1.2.1 กรณีการใช้อำนาจบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมแล้ว ตามอำนาจหน้าที่เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งกรุงเทพมหานครไม่ได้ใช้อำนาจเกินจากกรอบอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจหน้าที่นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด จึงทำให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครไม่สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีการยิงนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมีการปิดล้อมนักศึกษาไม่ให้ออกจากมหาวิทยาลัย นั้น เมื่อเกิดสถานการณ์เช่นนี้ไม่มีผู้ตัดสินใจว่าจะช่วยเหลือนักศึกษาอย่างไร จนกรุงเทพมหานครต้องร้องขอการสนับสนุนจากฝ่ายทหารให้ทำหน้าที่คุ้มกันนักศึกษาออกจากมหาวิทยาลัย อันเป็นหน้าที่การบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีที่พึ่งเมื่อเกิดปัญหา ดังนั้น แนวทางแก้ปัญหา คือ การทำให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่สอดคล้องกับความรับผิดชอบที่มีอยู่</p> <p>1.2.2 กรณีการดำเนินงาน ซึ่งหมายถึง วางแผน การจัดเตรียมหน่วยงาน การปฏิบัติงานเพื่อบริหารพื้นที่ชุมนุมนั้น เห็นว่ายังไม่มีความเหมาะสม เพราะ (1) กรุงเทพมหานครยังไม่มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนต่อการบริหารสถานการณ์การชุมนุม (2) การจัดองค์กรหรือคณะทำงานต่อการดำเนินงานการทำงานยังทับซ้อนกับการทำงานตามสายการบังคับบัญชาปกติ ซึ่งเหมือนกับการ</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>คำถามที่ 2</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>สั่งราชการทั่วไป ไม่มีทีมงานเฉพาะ จึงไม่ทันต่อสถานการณ์ และมักเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า</p> <p>(3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ใช่มืออาชีพด้านการแก้ไขปัญหาการชุมนุม เนื่องจากขาดองค์ความรู้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาการชุมนุม รวมทั้งไม่มีการฝึกอบรมและการซักซ้อมการปฏิบัติงานในทุกระดับ แม้ว่ากรุงเทพมหานครจะมีทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาจำนวนมาก เช่น กล้อง cctv รถดับเพลิง รถน้ำ ฯลฯ แต่เนื่องจากไม่มีการซักซ้อม จึงทำให้ไม่สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างเต็มที่ แนวทางแก้ไข คือ การทบทวน โครงสร้างของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านความมั่นคงที่มีกระจัดกระจาย ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักเทศกิจรวมทั้งสำนักงานเขตต่าง ๆ ให้มาบูรณาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.1 ปัญหา ด้านการเมือง เนื่องจาก กรุงเทพมหานครเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง เมื่อต้องมาทำหน้าที่ด้านความมั่นคง และการแก้ไขปัญหาชุมนุมจึงมีการตั้งข้อสังเกตเรื่องการเป็นฝักเป็นฝ่าย เช่น ฝ่ายที่มาจกพรรคการเมืองตรงข้ามกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะมองว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้การสนับสนุนแก่ผู้ชุมนุมบางกลุ่ม การปฏิบัติงานของข้าราชการและฝ่ายประจำก็จะถูกตรวจสอบ และถูกกล่าวหาต่าง ๆ นานา</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>2.2 ปัญหา เรื่องอำนาจหน้าที่ซึ่งไม่เพียงพอและไม่ชัดเจน ดังกล่าวในส่วนที่ 2 ข้อ 1 แล้ว</p> <p>2.3 ปัญหา เรื่องโครงสร้าง และแนวทางการปฏิบัติต่อ สถานการณ์ชุมนุม ยังไม่มีแนวทางชัดเจน และควรมี ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.4 ปัญหา เรื่องจัดทำข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ กับประชาชน เพื่อการสร้างความเข้าใจต่อประชาชน และ สร้างความร่วมมือจากภาคประชาชนในการช่วยผ่อนคลาย สถานการณ์</p> <p>ข้อเสนอแนะ จากปัญหาดังกล่าวได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้</p> <p>2.1 <u>ระยะสั้น</u> คือการปฏิบัติต่อข้อเรียกร้องในกรณีการ ชุมนุมของกลุ่มย่อย ๆ เพื่อจัดระเบียบการชุมนุมไม่ให้ กระทบต่อส่วนรวม โดยการจัดพื้นที่ชุมนุมและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ</p> <p>2.2 <u>ระยะยาว</u> เห็นว่าการชุมนุมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะ ใช้เสรีภาพเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะต้องมีการ ปรับปรุง และพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม ให้เป็นที่ ยอมรับ และเป็นกติกาในอนาคต</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ แนวทาง ดังนี้</p> <p>3.1 ควรมีคณะทำงานแบบบูรณาการประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานความมั่นคง ทั้งในระดับกรุงเทพมหานคร และเขต โดยมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน โดยให้มีการกำหนดแผน แนวทางการประสานงาน การทำความเข้าใจ และซักซ้อมการปฏิบัติงานร่วมกัน สิ่งสำคัญคือ การทำให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาจัดการเหตุการณ์ให้ได้</p> <p>3.2 ควรมีกฎหมายและมาตรการควบคุมสื่อมวลชนที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกสามัคคี กรุงเทพมหานครต้องเพิ่มประสิทธิภาพงาน IOs การปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารแยกจากการประชาสัมพันธ์</p> <p>3.3 กรุงเทพมหานครจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมมวลชนเพิ่มมากขึ้น จากงานพัฒนาชุมชน และการพัฒนามวลชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกต้อง</p> <p>3.4 กรุงเทพมหานครจะต้องพิจารณาโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงภายในและการดำเนินการต่อสถานการณ์การชุมนุม โดยจัดแยกเฉพาะเพื่อรองรับงานกอรมน.กทม. และรวมงานที่เกี่ยวข้องมาอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานดังกล่าว</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 5 นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์</p>	<p>คำถามที่ 1 ความคิดเห็น เกี่ยวกับ</p> <p>1.1 อำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด ในปัจจุบัน</p> <p>1.2 การดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด</p> <p>คำถามที่ 2 ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการบริหาร จัดการพื้นที่</p>	<p>1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหาร จัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบันนี้ เหมาะสมตามอำนาจที่ได้รับมอบ แต่ถ้าจะให้ครบถ้วน ตามความหมายของมหานคร อำนาจพื้นฐานต่างๆ ควรจะ มอบให้มหานครเป็นผู้ดูแล เช่น น้ำ ไฟฟ้า จราจร ถนน หนทาง การสื่อสารในพื้นที่ เป็นต้น ดังมหานครใหญ่ๆ ทั่ว โลกพึงจะมีซึ่งจะยังผลให้การบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่</p> <p>1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด มี ความถูกต้องเหมาะสมดีแล้ว แต่ถ้ามี 2 ฝ่าย ควรทำให้ เสมอภาคกัน</p> <p>2.1 ปัญหาในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ได้แก่ ความเสมอภาค กรณีมีหลายกลุ่มผู้ชุมนุม ข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานครควรดำเนินการ ทำให้เสมอภาคกันทุก กลุ่มผู้ชุมนุม ไม่เอินเอียง</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>2.2 ปัญหาอำนาจหน้าที่ปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพของประชากรท้องถิ่นทั้งหมด เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนนหนทางจราจร การสื่อสาร ขยะ ความปลอดภัย เป็นต้น</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรมอบอำนาจในการดูแล บริหารปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งหมด เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมือง</p> <p>2.3 ปัญหาอำนาจในการปกครอง เช่น การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมยังต้องขึ้นกับส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ข้อเสนอแนะ เป็นการให้อำนาจในการบริหารตนเอง Decentralization อาจได้ถึงขั้นที่มีกฎหมายท้องถิ่นของตนเองก็ได้ ดังเช่นสหรัฐอเมริกา</p>
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ หรือแนวทาง ดังนี้</p> <p>3.1 ประสานกับส่วนกลางถึงการชุมนุมที่สะดวกไม่สร้างความเดือดร้อนกับผู้อยู่อาศัย, ผู้สัญจร กล่าวคือ จัดพื้นที่ให้ชุมนุมไม่ใช่ปิดถนน, ปิดส่วนราชการไม่ให้ทำงาน เป็นต้น</p> <p>3.2 บริการปัจจัยพื้นฐานแก่ผู้ชุมนุม โดยเท่าเทียมกัน</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 6</p> <p>นายสมชาย</p> <p>ฉัตรสกุลเพ็ญ</p>	<p>คำถามที่ 1</p> <p>ความคิดเห็น</p> <p>เกี่ยวกับ</p> <p>1.1 อำนาจหน้าที่</p> <p>ของกรุงเทพ-</p> <p>มหานครในการ</p> <p>บริหารจัดการ</p> <p>พื้นที่ชุมนุมตามที่</p> <p>กฎหมายกำหนด</p> <p>ในปัจจุบัน</p>	<p>1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหาร</p> <p>จัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด ในปัจจุบันนี้ มี</p> <p>ความเหมาะสม เพราะตามระเบียบบริหารราชการ</p> <p>กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 89 กำหนดชัดเจนว่า</p> <p>กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในพื้นที่</p> <p>กรุงเทพมหานครในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของ</p> <p>ประชาชน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ</p> <p>เรียบร้อยของบ้านเมือง การดูแลรักษาที่สาธารณะ การ</p> <p>สาธารณสุข และอื่น ๆ เป็นต้น</p>
	<p>1.2 การดำเนินงาน</p> <p>ตามอำนาจหน้าที่</p> <p>ของกรุงเทพ-</p> <p>มหานครในการ</p> <p>บริหารจัดการ</p> <p>พื้นที่ชุมนุมตามที่</p> <p>กฎหมายกำหนด</p>	<p>1.2 การที่มีการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานคร</p> <p>จำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือดูแลในฐานะพื้นที่รับผิดชอบ</p> <p>การดูแลรักษาที่สาธารณะ สุขอนามัยสภาพแวดล้อมความ</p> <p>สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในเขต</p> <p>กรุงเทพมหานคร เพื่อลดผลกระทบในด้านต่างๆ ต่อผู้</p> <p>อาศัยในบริเวณนั้น ตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุตามข้อ 1 ซึ่ง</p> <p>เป็นแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และเป็นบริการสาธารณะ</p> <p>ขั้นพื้นฐานที่ประชาชนมีสิทธิได้รับ</p>
	<p>คำถามที่ 2</p> <p>ความคิดเห็น</p> <p>เกี่ยวกับปัญหา</p> <p>และข้อเสนอแนะ</p> <p>ในการบริหาร</p>	<p>2.1 ปัญหา การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมไม่เป็นเอกภาพ</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนอำนาจหน้าที่ของ</p> <p>ตนเอง ไม่มีการบูรณาการในการดำเนินการร่วมกัน และ</p> <p>เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	<p>จัดการพื้นที่ ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคง แห่งชาติ</p>	<p>ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการหารือ และกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้ การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.2 ปัญหา การสั่งการจากผู้บังคับบัญชาจากหลายทางทำ ให้ผู้ปฏิบัติงานสับสนในการปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาอื่น ตามมาหรือมีการตัดสินใจที่ผิดพลาด</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดให้มีคณะทำงานที่จะ บัญชาการเหตุการณ์โดยผู้เกี่ยวข้อง นำข้อมูลสถิติ ความ คิดเห็น มาร่วมกันพิจารณา เพื่อหาข้อสรุปในการ ดำเนินการและมีการสั่งการที่ชัดเจน ถูกต้องจากผู้ บัญชาการเหตุการณ์</p> <p>2.3 ปัญหา ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และ ผู้เข้าร่วมชุมนุม</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรมีมาตรการดูแลความปลอดภัยใน พื้นที่ชุมนุมอย่างเข้มงวดทั้งผู้เข้าร่วมชุมนุมและเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน</p>
	<p>คำถามที่ 3 ความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบ หรือแนวทางใน การบริหาร จัดการพื้นที่ ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคง แห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบหรือแนวทาง ดังนี้</p> <p>3.1 ให้มีหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการและกำหนดผู้ บัญชาการเหตุการณ์โดยมีอำนาจในการสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3.2 ควรมีการออกกฎหมายเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม อย่างชัดเจน เช่น ต้องมีการขออนุญาตชุมนุม</p> <p>3.3 ควรมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ให้ชัดเจน เป็นการเฉพาะด้วย</p> <p>3.4 มีมาตรการดูแลความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมชุมนุม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>3.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ จะต้องบูรณาการในการทำงานร่วมกัน เพื่อลดความ ซ้ำซ้อน หรือการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ประสานงานอย่างใกล้ชิด</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
<p>คนที่ 7 นายสัจจะ คนตรง</p>	<p>คำถามที่ 1 ความคิดเห็น เกี่ยวกับ 1.1 อำนาจหน้าที่ ของกรุงเทพ- มหานครในการ บริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด ในปัจจุบัน</p>	<p>1.1 กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน อาทิเช่น พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 นั้น จะมีบทบัญญัติหรือเนื้อหาสาระสำคัญที่มีได้เชื่อมโยง หรือกำหนดอำนาจหน้าที่กับประเด็นการชุมนุมทาง การเมืองโดยตรง แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องของการ กำหนดอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการกระทำ การงดเว้นการ กระทำ การกำหนดบทลงโทษ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ ดำรงชีวิตของประชาชนในกรุงเทพฯ ในสถานะที่เป็นปกติ ทั่วไป มิได้รวมถึงสถานะทางสังคมที่มีการชุมนุมทาง การเมืองโดยตรง ในชั้นนี้เห็นว่ากรุงเทพมหานครควรออก ข้อบัญญัติที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการบริหารจัดการหรือ การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการชุมนุม ทางการเมืองโดยเฉพาะ แยกต่างหากจากบทบัญญัติที่มีอยู่ ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง เมื่อเกิดการชุมนุมขึ้นในพื้นที่ความรับผิดชอบของ กรุงเทพมหานคร</p>

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
	1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร-มหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด	1.2 ในการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีการชุมนุมการเมืองในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจราจร การสาธารณสุข การรักษาความสะอาด ที่มีลักษณะเป็นการทั่วไปเพื่อบริการแก่ประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานคร มิใช่บทบัญญัติ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ดำเนินการในกรณีที่มีการชุมนุมทางการเมือง จึงเห็นควรมีการออกกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเป็นการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมทางการเมือง
	คำถามที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ	2.1 ปัญหา ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ได้แก่กฎหมายหรือบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมทางการเมือง ยังไม่มีการตรากฎหมายหรือออกข้อบังคับมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะ ข้อเสนอแนะ ควรมีการออกกฎหมาย/ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพื้นที่ชุมนุมทางการเมือง 2.2 ปัญหา กฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถใช้บังคับได้เต็มประสิทธิภาพเนื่องจากมีใช้กฎหมาย/ข้อบังคับโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมืองเป็นอย่างมาก และก่อให้เกิดความรู้สึกว่า กรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานในกำกับดูแลไม่สามารถ

ตารางที่ 4 – 1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ	คำถาม	ความคิดเห็น
		<p>เชี่ยวชาญ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวแก่ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครได้เท่าที่ควรจะเป็น และอาจทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย/ข้อบังคับต่างๆ ของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้แล้ว ในส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เมื่อ ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติย่อมเกิดความลังเลใจในการปฏิบัติหน้าที่ ว่าสิ่งที่ตนเองกระทำไปนั้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่</p> <p>ข้อเสนอแนะจากปัญหาดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้วยการออกกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมโดยตรง</p>
	<p>คำถามที่ 3</p> <p>ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ</p>	<p>ควรมีรูปแบบ หรือแนวทาง ดังนี้</p> <p>3.1 กำหนดพื้นที่สำหรับการชุมนุมทางการเมืองที่เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร</p> <p>3.2 มีกฎหมาย/ข้อกำหนด ว่าด้วยการชุมนุมทางการเมือง</p> <p>3.3 กำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนของแต่ละหน่วยงาน ว่ามีอำนาจหน้าที่ในเรื่องใด กรณีมีการชุมนุมทางการเมือง</p> <p>3.4 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ชุมนุม/หรือผู้นำการชุมนุม ว่าต้องปฏิบัติตนเช่นไร ต้องรับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง หรือห้ามกระทำการใดบ้าง</p>

ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 7 คน เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ปัญหาในการดำเนินงานของ

กรุงเทพมหานคร และแนวทางในการแก้ไขการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ดังตารางที่ 4 - 2

ตารางที่ 4 - 2 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview)

ผู้ให้สัมภาษณ์	อำนาจหน้าที่ของ กทม.		ปัญหาในการดำเนินงาน กทม.		แนวทางในการแก้ไข	
	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1. ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์	✓		✓		✓	
2. นายยศศักดิ์ คงมาก	✓		✓		✓	
3. นายสุรเกียรติ ดิ้มเจริญ	✓		✓		✓	
4. นายโกสิน เทศวงษ์	✓		✓		✓	
5. นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์	✓		✓		✓	
6. นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ	✓		✓		✓	
7. นายสัจจะ คนตรง	✓		✓		✓	

จากตารางที่ 4 - 3 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน ได้แก่ ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์ นายยศศักดิ์ คงมาก นายสุรเกียรติ ดิ้มเจริญ นายโกสิน เทศวงษ์ นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ และ นายสัจจะ คนตรง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ปัญหาในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร และแนวทางในการแก้ไขการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ล้วนสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกคน สรุปได้ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด

1.1 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบัน

ความเหมาะสมของอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบัน มีดังนี้

1.1.1 ภารกิจของกรุงเทพมหานครตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบันนี้ ได้แก่

1.1.1.1 สถานการณ์ปกติ กรณี มีเหตุชุมนุมเกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและใช้กฎหมายหลายฉบับ เช่น หากสถานที่ชุมนุมเป็นท้องถนนต้องบังคับใช้กฎหมายจราจรตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.2522 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนผู้ค้าซึ่งขายของที่ระลึกหรืออุปกรณ์ต่างๆเกี่ยวกับการชุมนุมที่ตั้งอยู่บนทางเท้า จะอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เทศกิจ กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 หากมีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้นจะเป็นภารกิจของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครตาม พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ถ้ามีการสร้างสถานการณ์ การลอบวางระเบิด หรือเกิดการยิงปะทะกันของบุคคลผู้ไม่ประสงค์ดีก็จะเป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรักษาความปลอดภัยของประชาชนและหากผู้ชุมนุมเจ็บป่วยไปรับบริการจากหน่วยแพทย์ทั้งของสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานครเองหรือหน่วยแพทย์จากกระทรวงสาธารณสุข ตาม พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.2551 ส่วนภารกิจอื่นๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณูปโภคพื้นฐานตามที่หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อยรวมทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมร้องขอ เช่น รถน้ำ รถสุขา การจัดเก็บขยะ รถไฟฟ้าส่องสว่างบอลดูลูนไลท์ กล้อง CCTV การดูแลรักษาที่สาธารณะฯลฯ เหล่านี้เป็นภารกิจปกติตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 โดยกรุงเทพมหานครจะพิจารณาให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย สุขอนามัยและสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อลดผลกระทบจากเหตุการณ์ ทั้งกับหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มผู้ชุมนุม และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ โดยรอบการชุมนุม

1.1.1.2 สถานการณ์ไม่ปกติ กรณีคณะรัฐมนตรีมีมติให้ประกาศพื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงตาม พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือหากสถานการณ์รุนแรงขึ้นมีการประกาศใช้

พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และหากสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรงมากขึ้นไปอีกก็อาจมีการประกาศ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ซึ่งทั้ง 3 กรณีกรุงเทพมหานครจะเป็นหน่วยสนับสนุนตามที่หน่วยงานหลักผู้รับผิดชอบ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ/ทหาร) ร้องขอหรือสั่งการเท่านั้น

1.1.2 ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 มาตรา 13 ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรุงเทพมหานคร (ผอ.รมน.กทม.) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของ กอ.รมน.กทม. ซึ่ง กอ.รมน.กทม.เป็น กอ.รมน.จังหวัดมีกำลังพล 47 อัตรา มีอำนาจหน้าที่ในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงภายในพื้นที่จังหวัด แต่ด้วยข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร กอ.รมน.จังหวัด จึงเป็นเพียงหน่วยประสานหรือตัวเชื่อมหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงระดับจังหวัด มุ่งเน้นภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น ภัยคุกคามด้านยาเสพติด แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สาธารณภัยขนาดใหญ่ เป็นต้น การปฏิบัติงานของ กอ.รมน.กทม.จึงอยู่ภายใต้กรอบที่กอ.รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรินฤดี) กำหนดไว้กรณีที่มีการชุมนุมในพื้นที่ ภารกิจการดำเนินการภายใต้กรอบของ กอ.รมน.กทม.มีดังนี้

1.1.2.1 การให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร แก่หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กล้อง CCTV รถน้ำ รถสุชา รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถบรรทุกและสิ่งกีดขวาง (Barrier) ด้านการแพทย์ฉุกเฉินการสนับสนุนที่พักให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร การจัดเก็บขยะ ฯลฯ

1.1.2.2 ภารกิจด้านการข่าวการหาข่าวจากกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของแกนนำโดยเฉพาะกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะใช้กำลังรุนแรงมีความสำคัญ ในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งมีบุคลากรปฏิบัติงานภาคสนามกระจายตามพื้นที่ สามารถใช้กำลังเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครสนับสนุนกลุ่มงานข่าว กอ.รมน.กทม. นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์การข่าวกอ.รมน. กทม. รับแจ้งข่าวสารด้านความมั่นคงจากประชาชนอีกทางหนึ่ง

1.1.2.3 ภารกิจด้านกิจการมวลชนและประชาสัมพันธ์ โดยการประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operations:IO) ให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ สกัดกั้นแนวความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

1.1.2.4 ภารกิจอื่น ๆ เพื่อการลดผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม เช่น ปัญหาการจราจร การฟื้นฟูเมือง เป็นต้น จึงเห็นว่า การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครทั้งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ไม่ปกติ และภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 มีความถูกต้อง เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจาก กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย แต่มีหน้าที่สำคัญในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ กรณีมีการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณะ ด้านสุขอนามัย สภาพและสิ่งแวดล้อม ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองตลอดจน ไฟส่องสว่างต่างๆ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชุมนุมทั้งหมดรวมถึงอำนาจหน้าที่ในฐานะ กอ.รมน.กทม. ที่ต้องดำเนินการให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงร้องขอ และตามที่ กอ.รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรื่นฤดี) สั่งการ

1.1.3 อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบันนี้ ในบางประเด็นยังไม่เป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหา ควรมีการออกกฎหมายให้กรุงเทพมหานครดูแลหรือมีส่วนรับผิดชอบในภารกิจด้านอื่น ๆ ในภารกิจต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ได้แก่ การจราจร การคมนาคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตำรวจนครหลวง ไฟฟ้า ประปา ถนนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ควรมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม โดยเฉพาะ มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานที่เพียงพอ การใช้อำนาจของผู้บริหาร กรุงเทพมหานครต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม บุคลากรของกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการชุมนุม ควรได้รับการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินอย่างเต็มที่

1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามกฎหมายกำหนดในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน กรุงเทพมหานครดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามกฎหมายกำหนด ดังนี้

1.2.1 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามกฎหมายกำหนด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1.2.1.1 การดำเนินการในฐานะของกรุงเทพมหานคร ภารกิจที่ต้องดำเนินการได้แก่

1. การรักษาความสะอาด บริเวณที่มีการชุมนุม ได้แก่ การสนับสนุนรถน้ำ รถสุขา การจัดเก็บขยะ การทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ทั้งที่ร้องขอจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และฝ่ายผู้ชุมนุม
2. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ การสนับสนุนรถดับเพลิง รถน้ำ รถไฟฟ้าส่องสว่าง บอลกุนไลท์ เพื่อความปลอดภัยทั้งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และฝ่ายผู้ชุมนุม
3. การรักษาความสงบเรียบร้อยตามข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานครและตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เช่น การสนับสนุนกล้อง CCTV เชื่อมโยงสัญญาณไปยังหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่อติดตามสถานการณ์ การชุมนุมและการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เทศกิจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ทหาร ในการตั้งด่านตรวจความมั่นคง
4. การบริการหน่วยแพทย์ฉุกเฉินแก่ผู้เจ็บป่วยและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจากเหตุชุมนุม
5. การจราจร/การขนส่ง จัดทำป้ายบอกทางให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการชุมนุม
6. การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต ทั้งในรูปของตัวเงิน และการเยียวยาสภาพทางจิตใจ
7. การจัดทำความสะอาดใหญ่ (Big Cleaning Day) หลังการชุมนุม
8. การซ่อมแซมถนน การตีเส้นจราจร เครื่องหมายจราจร การซ่อมแซมสัญญาณไฟจราจร ซ่อมแซมสะพานลอย กระจกต้นไม้ ฯลฯ ที่ได้รับความเสียหายจากการชุมนุม

1.2.1.2 การดำเนินการในฐานะ กอ.รมน.กทม.

การให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร แก่หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กล้อง CCTV รถน้ำ รถสุขา รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถบรรทุกและสิ่งกีดขวาง (Barrier) ด้านการแพทย์ฉุกเฉินการสนับสนุนที่พักให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร การจัดเก็บขยะ ฯลฯ

1.2.2 การสนับสนุนบุคลากรของกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อหาข่าว และประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนการปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operations:IO) เพื่อลดจำนวนผู้ที่เข้าร่วมชุมนุม

จากภารกิจข้างต้น นับแต่มีเหตุชุมนุมทางการเมืองขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 เรื่อยมากรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดทั้งในฐานะกรุงเทพมหานครและในฐานะ กอ.รมน.กทม. อย่างเต็มที่แล้ว แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครไม่ได้ถูกฝึก หรือได้รับการอบรมมาปฏิบัติงานด้านความมั่นคงซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทาง เช่น การปฏิบัติงานด้านการข่าว ด้านการปฏิบัติการจิตวิทยาในพื้นที่ ซึ่งควรจะได้ปรับปรุงในเรื่องนี้ นอกจากนี้การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานคร ถ้าเป็นการชุมนุมของกลุ่มเรียกร้องเรื่องทั่วไป เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือกลุ่มอื่นๆ กรุงเทพมหานครสามารถเข้าไปมีบทบาทในการบริหารจัดการ (ใกล้เคียง) ได้ไม่ยากนัก แต่หากเป็นกลุ่มเรียกร้องทางการเมืองที่มีความขัดแย้งทางความคิดสูง และมีมวลชนขนาดใหญ่ระหว่างคน 2 กลุ่ม และมีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของความมั่นคง การบริหารจัดการต้องใช้กฎหมายหลายฉบับในการดำเนินการและอยู่ในขอบอำนาจของหลายหน่วยงานซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่อยู่ในระดับชาติทั้งสิ้น เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ทหาร สภากาชาดความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ การที่จะแก้กฎหมายให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเพียงหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพดำเนินการด้านการบริหารการพื้นที่ชุมนุม โดยให้หน่วยงานด้านความมั่นคงอื่นที่มีภารกิจหลักเป็นหน่วยเสริมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก และผิดหลักปรัชญาที่ใช้ในการแบ่งแยกการปกครองในระดับชาติที่ต้องดูแลด้านความมั่นคง ส่วนในระดับท้องถิ่นเป็นเรื่องของการให้บริการสาธารณะ เรื่องการประกอบอาชีพ การกินคืออยู่ดีของประชาชนเป็นหลัก

1.2.3 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดได้แก่

1.2.3.1 กรุงเทพมหานครควรปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมทุกฝ่ายด้วยความเท่าเทียมกัน

1.2.3.2 ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรมีความเป็นกลางทางการเมือง

1.2.3.3 ข้าราชการประจำของกรุงเทพมหานครควรมีความเป็นกลางทางการเมือง

1.2.3.4 กรุงเทพมหานครมีสิทธิในการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งฯ ที่มีขอบด้วยกฎหมาย

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ มีดังนี้

2.1 ปัญหา

2.1.1 ปัญหาผลกระทบจากการชุมนุม เมื่อเกิดการชุมนุมขึ้นในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น ย่อมมีผู้ได้รับผลกระทบเสมอ ทั้งด้านการจราจร ความไม่สะดวกในการเดินทาง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกรุงเทพมหานคร

2.1.2 ปัญหาทางกฎหมาย ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม โดยตรงบังคับใช้ การเข้าไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมายอื่น กลับถูกมองว่าเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งในข้อเท็จจริงกรุงเทพมหานครได้เข้าดำเนินการในลักษณะเช่นนี้มาโดยตลอดไม่ได้เลือกปฏิบัติว่าเป็นกลุ่มผู้ชุมนุมฝ่ายใดนอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ก็เสี่ยงต่อการที่จะได้รับอันตรายต่อตัวเจ้าหน้าที่ ตลอดจนทรัพย์สินของกรุงเทพมหานครทั้งวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีการชุมนุม หรือเส้นทางที่กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนขบวนผ่าน

2.1.3 ปัญหาด้านงบประมาณ เนื่องจากการดำเนินงานมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ซึ่งไม่ได้มีการตั้งงบประมาณประจำปีไว้

2.1.4 ปัญหาด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ในบางเหตุการณ์ ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากการชุมนุมมีความรุนแรง และมีการใช้อาวุธ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะในการปฏิบัติงานภาคสนามด้านความมั่นคงโดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง

2.2 ข้อเสนอแนะ

2.2.1 กรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าของพื้นที่ต้องเข้าไปดำเนินการเพื่อลดผลกระทบจากเหตุการณ์ ทั้งในอำนาจหน้าที่ตามปกติ ตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และเป็นหน่วยสนับสนุนตาม พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในฐานะ กอ.รมน.กทม. ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด เรื่องสาธารณสุขปลอดภัย รวดเร็ว ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการสนับสนุนระดับเพลิง รถไฟฟ้าส่องสว่าง การสนับสนุนด้านการแพทย์ฉุกเฉินต่าง ๆ

2.2.2 ควรปรับปรุงกฎหมายที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

2.2.3 รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับกรุงเทพมหานครในการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งการสนับสนุนค่าอาหาร เบี้ยเลี้ยงของกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงหรือซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุชุมนุม

2.2.4 ควรมีการจัดการเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันตัว จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับภารกิจของกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการกวดขันการพกพาอาวุธให้มากยิ่งขึ้น และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง

3 รูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง แห่งชาติ มีดังนี้

3.1 ควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะให้ชัดเจนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในเหตุการณ์ที่เป็นการชุมนุมทางการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครจะลำบากใจในการปฏิบัติเพราะผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นการเมือง โดยอาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นการภายในก็ได้เพื่อกำหนดกรอบปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครยังคงต้องมีหน้าที่ลดผลกระทบจากการชุมนุมให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยเคร่งครัดและต้องใช้มาตรฐานการให้บริการเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมจากกลุ่มการเมืองใด

3.2 กรุงเทพมหานครควรมีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมต่อประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยให้มีการกำหนดแผน แนวทางการประสานงาน การทำความเข้าใจ และซักซ้อมการปฏิบัติงานร่วมกัน สิ่งสำคัญคือ การทำให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาจัดการเหตุการณ์ให้ได้

3.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมทุกครั้ง

3.4 กรุงเทพมหานครควรกำหนดโครงสร้างส่วนราชการที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมหรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง โดยอาจกำหนดให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานและเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งใน

เรื่องงบประมาณ ระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนรับมือการชุมนุม โดยให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ในเรื่องสาธารณภัยอื่นๆ ที่มีใช้ภัยการความมั่นคง

3.5 พัฒนาคูคลากร โดยมี การอบรม สร้างความเข้าใจกับบุคลากรของกรุงเทพมหานครซึ่งยังไม่เข้าใจงานด้านการชุมนุมในพื้นที่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยมีแต่ไม่ได้ดำเนินการโดยเน้นให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ขอบเขต และทักษะการทำงาน ทั้งในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะและเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะแล้ว

3.6 การประสานงานสื่อมวลชน ควรมีกฎหมายและมาตรการควบคุมสื่อมวลชนที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกสามัคคี ซึ่งกรุงเทพมหานครต้องเพิ่มประสิทธิภาพงาน IOs การปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารแยกจากการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครจะต้องใช้ความสนใจเกี่ยวกับกิจการมวลชนเพิ่มมากขึ้น จากงานพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนามวลชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกต้อง

3.7 มีการกำหนดพื้นที่สำหรับการชุมนุมทางการเมืองที่เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ส่วนเรื่องการดูแลสถานที่ชุมนุม ควรแยกให้เด็ดขาดระหว่างเรื่องของความมั่นคง กับเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งอาจมอบเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมแตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องของความมั่นคงอาจมอบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก ส่วนเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมมอบกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพหลัก เป็นต้น

3.8 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุป

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการวิจัยเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ปัญหาในการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร และแนวทางในการแก้ไขการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกคน ดังได้นำเสนอรายละเอียดข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมโดยเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็น

การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละภารกิจ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นต้น หรือตามที่ได้รับมอบหมาย สั่งการกำหนด

2. กรุงเทพมหานครดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดใน 2 ลักษณะ คือ สถานการณ์ปกติ คือ ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และสถานการณ์พิเศษ ตามอำนาจหน้าที่ กอ.รมน.กทม.

3. ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร มีปัญหาและข้อเสนอแนะในหลายด้าน ได้แก่

3.1 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะให้ชัดเจน เพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยอาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นการภายในก็ได้เพื่อกำหนดกรอบปฏิบัติ โดยเฉพาะในเหตุการณ์ที่เป็นการชุมนุมทางการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครจะลำบากใจในการปฏิบัติ เพราะผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นข้าราชการการเมือง อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครยังคงต้องมีหน้าที่ลดผลกระทบจากการชุมนุมให้แก่ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร โดยปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยเคร่งครัด และต้องใช้มาตรฐานการให้บริการเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมจากกลุ่มการเมืองใด

3.2 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการบูรณาการการทำงาน

ข้อเสนอแนะ คือ กรุงเทพมหานครควรมีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมต่อประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยให้มีการกำหนดแผน แนวทางการประสานงาน การทำความเข้าใจ และซักซ้อมการปฏิบัติงานร่วมกัน สิ่งสำคัญ คือ การทำให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาจัดการเหตุการณ์อย่างเป็นเอกภาพ

3.3 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมทุกครั้ง

3.4 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านโครงสร้างอำนาจหน้าที่

ข้อเสนอแนะ คือ ควรกำหนดให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานและเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งในเรื่องงบประมาณ

ระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนรับมือการชุมนุม โดยให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ในเรื่องสาธารณภัยอื่นๆ ที่มีใช้ภัยการความมั่นคง

3.5 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาบุคลากร

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการอบรมสร้างความเข้าใจกับบุคลากรของกรุงเทพมหานครซึ่งยังไม่เข้าใจงานด้านการชุมนุมในพื้นที่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยมีแต่ไม่ได้ดำเนินการ โดยเน้นให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ขอบเขตการทำงาน ทั้งในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะและเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะแล้ว

3.6 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการประสานงานสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีกฎหมายและมาตรการควบคุมสื่อมวลชนที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกสามัคคี กรุงเทพมหานครต้องเพิ่มประสิทธิภาพงาน IOs การปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารแยกจากการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจการมวลชนเพิ่มมากขึ้น จากงานพัฒนาชุมชนและการพัฒนามวลชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกต้อง

3.7 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านสถานที่ชุมนุม

ข้อเสนอแนะ คือ ควรกำหนดพื้นที่สำหรับการชุมนุมทางการเมืองที่เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ส่วนเรื่องการดูแลสถานที่ชุมนุม ควรแยกให้เด็ดขาดระหว่างเรื่องของความมั่นคงกับเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งอาจมอบเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมแตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องของความมั่นคงอาจมอบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก ส่วนเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมมอบกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพหลัก เป็นต้น

3.8 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากการชุมนุม และเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ การชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ รวมทั้งการชุมนุมทางการเมือง แต่ละครั้งที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเพิ่มความรุนแรง ยึดเชื้อ มีการฝ่าฝืนกฎหมาย โดยไม่เกรงกลัวต่อความผิด ในขณะที่เจ้าหน้าที่ก็ไม่มีเอกภาพและความชัดเจนในการปฏิบัติ รวมทั้งมีการแทรกแซงจากการเมือง เกิดปัญหาในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ซึ่งไม่กล้าบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพราะเกรงเกิดการ

ฟ้องร้องหรือกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน สร้างและส่งผลกระทบต่อประชาชน เศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความแตกแยกของสังคมและความมั่นคงของชาติมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐบาล กรุงเทพมหานคร หน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ต้องร่วมมือกัน หารูปแบบ หรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมที่เหมาะสม ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ อย่างจริงจัง โดยเร่งด่วน

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และจากการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เสนอผลการวิจัยในรูปของการบรรยายเชิงพรรณนา โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดปรากฏในบทที่ 4 ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปเรียงตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ข้อค้นพบจากการศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 1.)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบ ข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด ด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อค้นพบ จากการวิจัยเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คนมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกคน) ดังกล่าวแล้ว เพื่อเป็นการสรุปนำเสนอข้อค้นพบการวิจัย และนำไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะ และรูปแบบหรือแนวทางบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ในบทที่ 5 หัวข้อ ข้อเสนอแนะต่อไป ดังตารางที่ 5 – 1

ตารางที่ 5 – 1 การเปรียบเทียบข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

กับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)

การบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติ	ผลการศึกษา		ความสอดคล้อง	
	การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
1. อำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานคร ใน การบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด				
1.1 อำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานครใน การบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด	ยังไม่มีกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การชุมนุม โดยเฉพาะ	ยังไม่มีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการ ชุมนุมโดยเฉพาะ	✓	
1.2 การดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานครใน การบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด	ไม่มีอำนาจ หน้าที่โดยตรงใน การดำเนินงาน ขาดเอกภาพใน การบริหาร จัดการ	ไม่มีอำนาจหน้าที่ โดยตรงในการ ดำเนินงาน ขาด เอกภาพในการ บริหารจัดการ ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ สถานการณ์ปกติคือ ตาม พรบ.ระเบียบ บริหาร กทม. ปี 2528 รวมทั้งฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม และ สถานการณ์พิเศษ ตามอำนาจหน้าที่ กอ.รมน.กทม.	✓	

ตารางที่ 5 - 1 (ต่อ)

การบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติ	ผลการศึกษา		ความสอดคล้อง	
	การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
2. ปัญหา และ อุปสรรคของ กรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการ พื้นที่ชุมนุมตามที่ กฎหมายกำหนด				
2.1 ด้านกฎหมาย	ยังไม่มีกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การชุมนุม โดยเฉพาะ	ยังไม่มีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการ ชุมนุมโดยเฉพาะ	✓	
2.2 ด้านการบูรณา การการทำงาน	ยังไม่มี ความ ชัดเจนในเรื่อง อำนาจหน้าที่ และ ความ รับผิดชอบ	ยังไม่มี ความชัดเจน ในเรื่องอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ขาดการประสานงาน อย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบ จากการชุมนุม	✓	

ตารางที่ 5 - 1 (ต่อ)

การบริหารจัดการ พื้นที่ ชุม นุ่ม ของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติ	ผลการศึกษา		ความสอดคล้อง	
	การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
2.3 ด้าน สถานที่ ชุมนุม	ไม่มีสถานที่หรือ หรือพื้นที่ในการ อนุญาตให้ชุมนุม เป็นการเฉพาะ	ไม่มีสถานที่หรือ หรือพื้นที่ในการ อนุญาตให้ชุมนุม เป็นการเฉพาะ	✓	
2.4 ด้าน โครงสร้าง การทำงาน	กรุงเทพมหานคร ไม่ส่วนราชการที่ ทำหน้าที่โดยตรง เกี่ยวกับ การ ชุมนุม	กรุงเทพมหานครไม่ ส่วนราชการที่ทำ หน้าที่ โดยตรง เกี่ยวกับการชุมนุม	✓	
2.5 ด้าน บั จ ั ย ทางการบริหาร	ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ขาด วัสดุอุปกรณ์ และ ปัจจัยทางการ บริหารอื่นๆ	ขาดงบประมาณ ข้อจำกัดทางด้าน งบประมาณ ซึ่งไม่ได้มี การตั้งงบประมาณ ประจำปีไว้ ขาดบุคลากรที่ เพียงพอ ในบาง เหตุการณ์ ผู้ปฏิบัติงานไม่มี ความปลอดภัย ในการทำงาน ได้รับ บาดเจ็บจากการ ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากการชุมนุม มีความรุนแรง	✓	

ตารางที่ 5 - 1 (ต่อ)

การบริหารจัดการ พื้นที่ ชุม นุ่ม ของ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความ มั่นคงแห่งชาติ	ผลการศึกษา		ความสอดคล้อง	
	การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
2.6 ด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชน	ประชาชนขาด การมีส่วนร่วม และ ใ้ ด้ รั บ ผล ก ระ ะ ท บ โดยตรงจากการ ชุมนุม	และมีการใช้อาวุธ ขาด วั ส คุ ุ ป ั ก ั ร ณ์ และปัจจัยทางการ บริหารอื่นๆ ประชาชนขาดการมี ส่วนร่วม และ ใ้ ด้ รั บ ผล ก ระ ะ ท บ จากการชุมนุม	✓	

จากตาราง 5.1 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงเอกสาร และข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า ข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) กับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ด้านอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ล้วนมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อค้นพบการศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดโดยสรุปรวม ได้ดังนี้

1.1 พบว่า กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ สรุปได้ดังนี้

1.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

1.1.2 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457

1.1.3 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548

1.1.4 พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ.2551

1.1.5 พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493

1.1.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

1.1.7 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528

1.1.8 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

1.1.9 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า กรุงเทพมหานครมีบทบาทหลักในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ 2 ฉบับ คือ

1.2.1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พบว่า เป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การบริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุข การบริการรถน้ำและรถสุขา และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

1.2.2 การบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม. พบว่า กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการในภารกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ประสานงาน บูรณาการ แผนงานกิจการด้านมวลชนของทุกภาคส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ในการปลูกจิตสำนึกความรัก ความสามัคคี คนในชาติ ด้วยการผนึกกำลังมวลชน เสริมสร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งด้วยข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร กอ.รมน.กทม. และระดับจังหวัด จึงเป็นเพียงหน่วยประสานหรือตัวเชื่อมหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงระดับจังหวัด มุ่งเน้นภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น ภัยคุกคามด้านยาเสพติด แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย การแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สาธารณภัยขนาดใหญ่ เป็นต้น การปฏิบัติงานของ กอ.รมน.กทม.จึงอยู่ภายใต้กรอบที่กอ.รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรินฤดี) กำหนดไว้ กรณีที่มีการชุมนุมในพื้นที่ภารกิจดำเนินการภายใต้กรอบของ กอ.รมน.กทม.มีดังนี้

1.2.2.1 การให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร แก่หน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กล้อง CCTV รถน้ำ รถสุขา รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถบรรทุก และสิ่งกีดขวาง (Barrier) ด้านการแพทย์ฉุกเฉิน การสนับสนุนที่พักให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร การจัดเก็บขยะ ฯลฯ

1.2.2.2 ภารกิจด้านการข่าวการหาข่าวจากกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของแกนนำโดยเฉพาะกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะใช้กำลังรุนแรงมีความสำคัญ ในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งมีบุคลากรปฏิบัติงานภาคสนามกระจายตามพื้นที่ สามารถใช้กำลังเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครสนับสนุนกลุ่มงานข่าว กอ.รมน.กทม. นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์การข่าวกอ.รมน.กทม.รับแจ้งข่าวสารด้านความมั่นคงจากประชาชนอีกทางหนึ่ง

1.2.2.3 ภารกิจด้านกิจการมวลชนและประชาสัมพันธ์ โดยการประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operations:IO) ให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ สกัดกั้นแนวความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

1.2.2.4 ภารกิจอื่น ๆ เพื่อการลดผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม เช่น ปัญหาการจราจร การฟื้นฟูเมือง เป็นต้น

สำหรับการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกหลายฉบับข้างต้น เป็นการดำเนินงานทางอ้อม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ชุมนุมและประชาชน เพื่อลดผลกระทบ และสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสาน มอบหมายหรือสั่งการเท่านั้น

1.3 ปัญหาอุปสรรคของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด และข้อเสนอแนะ สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 ปัญหาอุปสรรค

1.3.1.1 ด้านกฎหมาย กล่าวคือ

1. ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ

2. ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดในปัจจุบัน ทำให้การเข้าไปดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น กลับถูกมองว่าเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ชุมนุม

3. ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ต้องเสด็จเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

4. เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการกวาดล้างการพกพาอาวุธให้มากยิ่งขึ้น และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง

1.3.1.2 ด้านการบูรณาการการทำงาน กล่าวคือ การทำงานของกรุงเทพมหานครในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ยังไม่มีความชัดเจน ขาดการเตรียมความพร้อมในการทำงาน และความพร้อมของการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉิน ขาดความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจ การสั่งการ จากระเบียบ ข้อกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด

1.3.1.3 ด้านสถานที่ชุมนุม กล่าวคือ ไม่มีพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ และในบางพื้นที่กรุงเทพมหานครไม่ได้มีอำนาจในการอนุญาตให้ผู้ชุมนุมมาใช้สถานที่ดังกล่าว เนื่องจากบริเวณดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร เช่น บริเวณใต้ทางด่วน สถานที่ราชการ และบริเวณผิวการจราจร เป็นต้น

1.3.1.4 ด้านโครงสร้างการทำงาน กล่าวคือ กรุงเทพมหานครไม่มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการชุมนุมโดยตรง ขาดเอกภาพในการทำงาน และการสั่งการ ทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

1.3.1.5 ด้านปัจจัยทางการบริหาร กล่าวคือ

1. งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ
2. บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. รถสุขาเคลื่อนที่ รถไฟฟ้าส่องสว่าง และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ เป็นต้น

1.3.1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือ มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการชุมนุม แต่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ป้องกันหรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการชุมนุม

1.3.2 ข้อเสนอแนะ

1.3.2.1 กรุงเทพมหานครในฐานะเจ้าของพื้นที่ต้องเข้าไปดำเนินการเพื่อลดผลกระทบจากเหตุการณ์ ทั้งในอำนาจหน้าที่ตามปกติ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และเป็นหน่วยสนับสนุนตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ในฐานะ กอ.รมน.กทม. ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด เรื่องสาธารณสุขปลอดภัยน้ำดื่ม รถสุขา ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการสนับสนุนระดับเพลิงรถไฟฟ้าส่องสว่าง การสนับสนุนด้านการแพทย์ฉุกเฉินต่าง ๆ

1.3.2.2 ควรปรับปรุงกฎหมายที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่เกี่ยวเนื่อง ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

1.3.2.3 รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับกรุงเทพมหานครในการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งการสนับสนุนค่าอาหาร เบี้ยเลี้ยงของกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงหรือซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุชุมนุม รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการภายใต้สถานการณ์ความรุนแรง

1.3.2.4 ควรมีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันตัว จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับภารกิจของกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการกวดขันการพกพาอาวุธให้มากยิ่งขึ้น และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครถูกต้อง เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในปัจจุบัน ทั้งการติดตามอำนาจหน้าที่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ไม่ปกติ รวมทั้งการติดตามอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย จึงไม่มีอัตรากำลังหรือบุคลากรที่มีความชำนาญในเรื่องนี้ แต่มีหน้าที่สำคัญในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ กรณีมีการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลเมือง ทั้งการรักษาที่สาธารณะ ด้านสุขอนามัย สภาพและสิ่งแวดล้อม ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองตลอดจนไฟส่องสว่างต่างๆ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น รวมทั้งการลดผลกระทบของประชาชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชุมนุมทั้งหมด

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2)

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม พบว่า การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ เกาหลีใต้ (ข้อมูลรายละเอียดปรากฏในบทที่ 2) พบว่า ส่วนใหญ่มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการชุมนุมกำหนดไว้โดยเฉพาะได้แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ และเกาหลีใต้ เป็นต้น แต่ในประเทศที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ ก็มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐใน

การยกเลิก หรือยุติการชุมนุมได้ทันที หากมีข้อมูล หรือข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าการชุมนุมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการ และบังคับใช้ตามกฎหมายอื่นอย่างจริงจัง อีกทั้งประชาชนในประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว ก็มีความเคารพ เกรงกลัว และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของเมืองหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยล้วนเห็นว่า ควรมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการชุมนุมเป็นการเฉพาะเพื่อเป็นกรอบปฏิบัติของกลุ่มผู้ชุมนุม และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นอีกด้วย

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ พบว่า

2.2.1 ควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะให้ชัดเจนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในเหตุการณ์ที่เป็นการชุมนุมทางการเมือง ข้าราชการกรุงเทพมหานครจะลำบากใจในการปฏิบัติเพราะผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นการเมือง โดยอาจออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นการภายในก็ได้เพื่อกำหนดกรอบปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ กรุงเทพมหานครยังคงต้องมีหน้าที่ลดผลกระทบจากการชุมนุมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยเคร่งครัดและต้องใช้มาตรฐานการให้บริการเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมจากกลุ่มการเมืองใด

2.2.2 กรุงเทพมหานครควรมีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ทหาร ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมต่อประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยให้มีการกำหนดแผน แนวทางการประสานงาน การทำความเข้าใจ และซักซ้อมการปฏิบัติงานร่วมกัน สิ่งสำคัญคือ การทำให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาจัดการเหตุการณ์ให้ได้

2.2.3 มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมทุกครั้ง

2.2.4 กรุงเทพมหานครควรกำหนดโครงสร้างส่วนราชการที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมหรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง โดยอาจให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานและเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งใน

เรื่องงบประมาณ ระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนรับมือการชุมนุม โดยให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ในเรื่องสาธารณภัยอื่นๆ ที่มีใช้ภัยความมั่นคง

2.2.5 พัฒนาคู่มือ โดยมีการอบรมสร้างความเข้าใจกับบุคลากรของกรุงเทพมหานครซึ่งยังไม่เข้าใจงานด้านการชุมนุมในพื้นที่ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยมีแต่ไม่ได้ดำเนินการโดยเน้นให้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ ขอบเขต และทักษะการทำงาน ทั้งในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะและเมื่อมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะแล้ว

2.2.6 การประสานงานสื่อมวลชน ควรศึกษากฎหมายและมาตรการควบคุมสื่อมวลชนที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกสามัคคี ซึ่งกรุงเทพมหานครต้องเพิ่มประสิทธิภาพงาน IOs การปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารแยกจากการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้กรุงเทพมหานครจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมมวลชนเพิ่มมากขึ้น จากงานพัฒนาชุมชน เป็นการพัฒนามวลชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกต้อง

2.2.7 กำหนดพื้นที่สำหรับการชุมนุมทางการเมืองที่เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ส่วนเรื่องการดูแลสถานที่ชุมนุม ควรแยกให้เด็ดขาดระหว่างเรื่องของความมั่นคง กับเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม ซึ่งอาจมอบเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมแตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องของความมั่นคงอาจมอบสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลัก ส่วนเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมมอบกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าภาพหลัก เป็นต้น

2.2.8 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อได้แก่

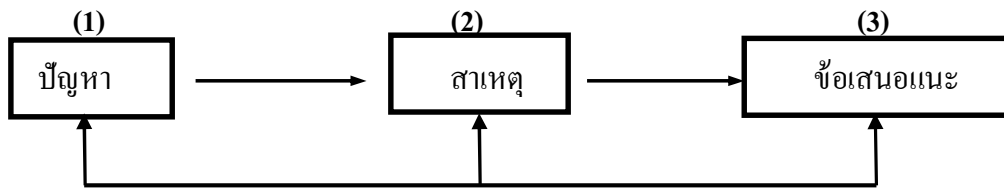
1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการนำเสนอข้อเสนอแนะนั้น นอกจากผู้วิจัยจะสังเคราะห์ได้ข้อเสนอแนะมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเอกสาร และการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จาก “กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน” (วิรัช

วิรัชนิภาวรรณ, 2553 : 149) มาปรับใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ กรอบแนวคิดทางวิชาการนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข หรือข้อเสนอแนะ โดยแต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องกัน ดังแสดงรายละเอียดไว้ในแผนภาพที่ 5 - 1

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ มี “ปัญหา” และเนื่องจากปัญหาแต่ละด้าน มีหลายประเด็นขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน เช่น เฉพาะปัญหาด้านกฎหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชน และเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการกวดขันการพกพาอาวุธให้มากยิ่งขึ้น และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง เป็นต้น แต่ในที่นี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างเฉพาะ “ปัญหาที่สำคัญที่สุดและชัดเจนที่สุด” ด้านละ 1 ปัญหาเท่านั้น ในเวลาเดียวกัน ผู้วิจัยได้เสนอ “สาเหตุ” และ “แนวทางแก้ไข” หรือ “ข้อเสนอแนะ” ควบคู่ไปด้วย ซึ่งปัญหาแต่ละคำถามในภาพ 5.1 ข้างล่างนี้ ผู้วิจัยได้นำมาจากบทที่ 4 โดยได้เลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดและเด่นชัดที่สุดตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและจากการศึกษาจากเอกสาร มาศึกษาวิเคราะห์ และโดยปกติสาเหตุของปัญหาต้องมีอย่างน้อย 2 สาเหตุ เนื่องจากไม่มีปัญหาใดเกิดจากสาเหตุเดียว แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเพียง 1 สาเหตุในแต่ละปัญหา โดยนำเสนอเฉพาะสาเหตุที่สำคัญและปรากฏชัดเจนในทางปฏิบัติเท่านั้น

กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

ส อ ด ค ลี อ ง

<p>1. ด้านกฎหมาย คือ ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี การตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเพื่อ เป็นกรอบในการใช้สิทธิ เสรีภาพของประชาชน และ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง (สำคัญที่สุดตามความเห็น ของกลุ่มตัวอย่างและการ วิจัยเอกสาร)</p>	<p>1. รัฐบาล ผู้บริหารของ กทม.และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องยังไม่เห็นความสำคัญ จำเป็นของการ ตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการ ชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบ ในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ ดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ</p>	<p>1. รัฐบาล ผู้บริหาร ระดับสูงของกทม. และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญและ เร่งรัด ตรา กฏ ห ม า ย เกี่ยว กับ การ ชุ ม นุ ม สาธารณะ เพื่อนำมาใช้ ในการบริหารจัดการพื้นที่ ชุมนุม ให้เกิดความสงบ และความเรียบร้อย</p>
<p>2. ด้านการบูรณาการ การทำงาน คือ การทำงานของ กรุงเทพมหานครในการ ประสานงานกับหน่วยงาน อื่น ๆ ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากขาดความเป็น เอกภาพในการตัดสินใจ การสั่งการ (สำคัญที่สุดตาม ความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และ การ คั น ค ว้ า จ า ก เอกสาร)</p>	<p>2. กทม.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทราบ บทบาท และอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนจึงขาดการ ประสานการทำงานกับหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องๆ</p>	<p>2. ผู้บริหารระดับสูงของ กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับ การประสานงานเชิง บูรณาการ ในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้การ บริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม เป็น ไป ด้วย ความ เรียบร้อย ป้องกันและลด ผลกระทบจากการชุมนุม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

<p>3. ด้านสถานที่ชุมนุม คือ ไม่มีพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ และในบางพื้นที่ กรุงเทพมหานครไม่ได้มีอำนาจในการอนุญาตให้ผู้ชุมนุมมาใช้สถานที่ดังกล่าว (สำคัญที่สุดตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการค้นคว้าจากเอกสาร)</p>	<p>3. รัฐบาล กทม.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ</p>	<p>3. รัฐบาล กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนจัดหา และกำหนดพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น</p>
<p>4. ด้าน โครงสร้างการทำงาน คือ กรุงเทพมหานคร ไม่มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการชุมนุม หรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง ทำให้ขาดเอกภาพในการทำงาน และการสั่งการ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม (สำคัญที่สุดตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเอกสาร)</p>	<p>4. ผู้บริหารบางส่วน ของ กทม.ยังไม่เห็นความสำคัญของการกำหนดโครงสร้างส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมหรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง</p>	<p>4. กรุงเทพมหานคร ควรมีการปรับโครงสร้างในองค์กร เพื่อให้มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม</p>
<p>5. ด้าน ปัจจัยทางการบริหารคือ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทรัพย์สิน ทรัพย์สิน</p>	<p>5. กทม.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแผนในการจัดเตรียมทรัพยากรทางการบริหารทั้งเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ ทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ</p>	<p>5. รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์การชุมนุม โดยสนับสนุน งบประมาณ และวัสดุ</p>

<p>อุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ เป็นต้น (ลำดับที่สูงสุดตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเอกสาร)</p>		<p>อุปกรณ์ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ให้แก่กรุงเทพมหานครอย่างพอเพียง รวมทั้งการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานในพื้นที่เสี่ยง เป็นการเสริมสร้างความปลอดภัย และขวัญกำลังใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น</p>
<p>6. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นผู้อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและผู้ที่สัญจรไปมา ในการจราจร ขาดการมีส่วนร่วม และเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการชุมนุม (ลำดับที่สูงสุดตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเอกสาร)</p>	<p>5. ผู้บริหารบางส่วนของ กทม.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ชุมนุมยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลทำให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นผู้อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และผู้ที่สัญจรไปมาในการจราจร และผู้ได้รับผลกระทบไม่ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันหรือลดผลกระทบจากการชุมนุม</p>	<p>6. ผู้บริหารระดับสูงของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ชุมนุม ควรให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นผู้อยู่ในพื้นที่ และสัญจรไปมา ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการชุมนุม</p>

แผนภาพที่ 5 - 1 ภาพรวมปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ โดยนำ “กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน” มาประยุกต์ใช้

ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยมีความเห็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ดังนี้

1.1 รัฐบาล ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมให้เกิดความสงบ และความเรียบร้อย เช่นนี้พอเทียบเคียงกับแนวคิดของการบริหารจัดการการชุมนุมในต่างประเทศของประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น โดยสรุปได้ว่าการบริหารจัดการการชุมนุมในประเทศดังกล่าวได้มีการออกกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ และกำหนดให้หน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจของเมืองซึ่งเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่น (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 1)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของ ฉัฐพงศ์ มหามันท์ โทธิ์ ที่พบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ ทำให้การชุมนุมสาธารณะที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา นั้นเป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์หรือกรอบกติกาที่แน่นอน อีกทั้งการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะยังไม่มีที่เหมาะสมและไม่ได้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้เสรีภาพดังกล่าว โดยมีการนำกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่นหรือนำมาตรการภายในของเจ้าหน้าที่มาใช้ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะรวมทั้งมีการประกาศใช้อำนาจตามกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์พิเศษ ซึ่งเป็นการลดรอนสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนอย่างมาก นอกจากนี้กระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมยังไม่สอดคล้องกับหลักการใช้อำนาจในทางปกครองของเจ้าหน้าที่ ทำให้หลักประกันในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวินิจ เจริญชัยยง ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ซึ่งผู้ทำการวิจัยเห็นว่า หากมีการบัญญัติกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนเอาไว้โดยเฉพาะ ในลักษณะดังกล่าวขึ้นใช้บังคับในประเทศไทย ก็จะเป็นการสร้างกติกา

ขึ้นมาเพื่อรองรับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ซึ่งเป็น เสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย (แนวคิดข้างหน้านี้ นำมาจากบทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน (จากการสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ได้แก่ ดร.พงศ์ศักดิ์ งาม สมนันต์ นายยศศักดิ์ คงมาก นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ นายโกสิน เทศวงษ์ นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ และนายสัจจะ คนตรง ที่ให้ข้อเสนอแนะเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้านกฎหมาย กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะเพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้การมีกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการชุมนุมดังกล่าว เป็นการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นที่มาของมาตรฐาน ความถูกต้องและชัดเจน ในแนวทางการปฏิบัติของทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ซึ่งจะช่วยลด หรือ แก้ไขปัญหา อุปสรรคด้านอื่น ๆ ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมให้หมดสิ้นไปได้

นอกจากนี้ยังควรมีกฎหมาย และมาตรการควบคุมสื่อมวลชน รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง หรือแตกแยกความสามัคคีอีกด้วย

1.2 รัฐบาล กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการให้การศึกษ และวางแผนเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชน โดยตรงเกี่ยวกับการชุมนุม รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการชุมนุมทุกขั้นตอน เป็นการให้ความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันทุกคนเพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนที่เป็นผู้อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและสัญจร ไปมา รวมทั้งเป็นการป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการชุมนุม (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 6) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้เสรีภาพในการชุมนุมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ของ ณรงค์ เทียนกันท์เทศน์ ที่พบว่า การใช้อำนาจของรัฐในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สามารถที่จะจำกัดสิทธินี้ได้ กรณีที่มีเหตุการณ์บางอย่างอันจะเป็นภัยคุกคามของรัฐ จำเป็นที่รัฐจะต้องมีมาตรการพิเศษเพื่อกำจัดภัยคุกคามนั้น รัฐจึงมีสิทธิออกกฎหมายลิดรอนสิทธิและเสรีภาพบางประการได้ แต่กฎหมายที่ออกมาใช้บังคับจะต้องเป็นกฎหมายที่ใช้คุ้มครองพลเมืองโดยทั่วไป

เพื่อให้ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ และการต้องรับผิดชอบต้องเป็นตามกฎหมายเท่านั้น (แนวคิดข้างหน้านี้ นำมาจากบทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

รวมทั้งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (จากการสัมภาษณ์แนวคิด เฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ดังนี้

ดร.พงศ์ศักดิ์ สุขสันต์ เสนอแนะว่ากรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคง

นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ เห็นว่ากรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุมทุกครั้ง

รวมทั้ง นายโกสิน เทศวงษ์ ซึ่งให้ข้อว่าคิดเห็นว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมมวลชนเพิ่มมากขึ้น จากงานพัฒนาชุมชน และการพัฒนามวลชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกต้อง

1.3 ปัจจุบันกรุงเทพมหานครยังไม่มีมีหน่วยงานตามโครงสร้างที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงที่ชัดเจนในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการชุมนุมเป็นการเฉพาะ แต่กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งการปฏิบัติภารกิจในสถานการณ์ที่ไม่ปกติตามที่กฎหมายอื่นแต่ละประเภทได้บัญญัติไว้ในแต่ละกรณีหรือสถานการณ์นั้น ๆ หรือเป็นการทำหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น ดังนั้น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบาย และการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างในการทำงาน เพื่อให้มีส่วนราชการทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการชุมนุม โดยตรง มีเอกภาพในการทำงาน และการสั่งการ นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 4) เช่นนี้ พอเทียบเคียงกับแนวคิดในการบริหารจัดการการชุมนุมในต่างประเทศ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ของเมืองซึ่งเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแล และควบคุมการชุมนุมทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจอย่างกว้างขวาง (แนวคิดข้างหน้านี้ นำมาจากบทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครซึ่งควรมีบทบาทหลักในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ 2 ฉบับ คือ

1.3.1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในด้านการดูแลความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การสาธารณสุข การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

1.3.2 การบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม. ได้ดำเนินการในภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ประสานงาน บูรณาการ แผนงานกิจกรรมด้านมวลชนของทุกภาคส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ในการปลูกจิตสำนึกความรัก ความสามัคคี คนในชาติ ด้วยการฝึกกำลังมวลชน เสริมสร้างความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (จากการสัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ดังนี้

นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ ให้ข้อเสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานและเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งในเรื่องงบประมาณ ระเบียบ กฎเกณฑ์การปฏิบัติ การวางแผนรับมือการชุมนุม หรือกรุงเทพมหานครควรกำหนดหน่วยงานขึ้นมาดูแลการชุมนุมโดยตรงทำหน้าที่ทั้งก่อนชุมนุม ขณะชุมนุมและหลังการชุมนุมให้เป็นระบบ ส่วนสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ในเรื่องสาธารณภัยอื่นๆ ที่มีไข้ภัยความมั่นคง

นายโกสิน เตศวงษ์ เห็นว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงภายในและการดำเนินการต่อสถานการณ์การชุมนุม โดยจัดแยกเฉพาะเพื่อรองรับงาน กอ. รมน. กทม. และรวมงานที่เกี่ยวข้องมาอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานดังกล่าว และ

นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการและกำหนดผู้บัญชาการเหตุการณ์ โดยมีอำนาจในการสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบริหารจัดการเกี่ยวกับการประสานการทำงานในเชิงบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการทำงาน มีความชัดเจน ความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจ การสั่งการ การทำงานต้องมีความเป็นกลางต่อกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 2) เช่นนี้พอเทียบเคียงกับแนวคิดของทศพร ศิริสัมพันธ์ โดยสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารจะต้องรู้จักการประยุกต์ใช้แนวคิดและปัจจัยทางการบริหารที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ โดยคำนึงถึงแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจำนวนมาก

และจำเป็นต้องมีการบูรณาการทรัพยากรทางการบริหารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (จากการสัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ดังนี้

ดร.พงศ์ศักดิ์ เสมสันต์ ให้ข้อเสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ

นายยศศักดิ์ คงมาก เสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง ทั้งของกรุงเทพมหานครเอง หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานทหาร สภากาชาด มั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ฯลฯ มีการจำลองสถานการณ์ และซักซ้อมแผนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์จริงจะได้ปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ และลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น

นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ เห็นว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันบูรณาการกรุงเทพมหานครและตำรวจร่วมกันดูแล (กรณีการประชุมในเขตกรุงเทพมหานคร)

สำหรับนายโกสิน เทสวงษ์ มีข้อเสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีคณะทำงานแบบบูรณาการประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานความมั่นคง ทั้งในระดับกรุงเทพมหานคร และเขต โดยมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน โดยให้มีการกำหนดแผน แนวทางการประสานงาน การทำความเข้าใจ และซักซ้อมการปฏิบัติงานร่วมกัน สิ่งสำคัญคือ การทำให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาจัดการเหตุการณ์ให้ได้

นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ เสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานกับส่วนกลางถึงการชุมนุมที่สะดวกไม่สร้างความเดือดร้อนกับผู้อยู่อาศัย, ผู้สัญจร กล่าวคือ จัดพื้นที่ให้ชุมนุมไม่ใช้ปิดถนน, ปิดส่วนราชการไม่ให้ทำงาน เป็นต้น และ

นายสมชาย ฉัตรสกุลเพ็ญ มีความเห็นว่า การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการบูรณาการการทำงาน กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการหารือและกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุมโดยเฉพาะ เพื่อมิให้ผู้ชุมนุมมีการบุกรุกสถานที่สำคัญของประเทศ และควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นเจ้าของบริเวณพื้นที่ที่มีการชุมนุม เพราะ

กรุงเทพมหานครไม่ได้มีอำนาจในการอนุญาตให้ผู้ชุมนุมมาใช้สถานที่ในบางพื้นที่ เช่น ในพื้นที่เอกชน พื้นที่ใต้ทางด่วน เป็นต้น (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 3) เช่นนี้ พอเทียบเคียงกับแนวคิดเกี่ยวกับการชุมนุมในต่างประเทศของประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการกำหนดพื้นที่ในการชุมนุมสรุปได้ว่า การชุมนุมจะต้องไม่ทำการชุมนุมใกล้สถานที่สำคัญของประเทศ เมื่อการชุมนุมหรือการเดินขบวนเกิดขึ้น ผู้ชุมนุมหรือผู้เดินขบวนจะต้องปฏิบัติตาม “ข้อห้าม” ที่กฎหมายกำหนด เช่น ห้ามชุมนุมหรือเดินขบวนใกล้สถานที่สำคัญบางแห่ง คือ พระราชวัง รัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล ห้ามชุมนุมหรือเดินขบวนที่ก่อให้เกิดการรบกวนความสงบของประชาชนในพื้นที่นั้นหรือกีดขวางการจราจร ห้ามพกพาอาวุธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอังกฤษที่ห้ามมิให้มีการจัดการชุมนุมที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกมีรายละเอียดที่แตกต่างไป (แนวคิดข้างหน้านี้ นำมาจากบทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (จากการสัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ดังนี้

ดร.พงศ์ศักดิ์ สุขสันต์ นายยศศักดิ์ คงมาก นายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ นายโกสิน เทสวงษ์ นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ นายสมชาย ภัทรสกุลเพ็ญ และนายสัจจะ คนตรง ที่ให้ข้อเสนอแนะเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีการวางแผนจัดหาพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะ ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการบริหารจัดการในการอำนวยความสะดวกและการรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้ชุมนุมและประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา

2.3 รัฐบาล กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดแผนที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อมปัจจัยทางการบริหารในการรับสถานการณ์การชุมนุม ทั้งทางด้านงบประมาณในการดำเนินการ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ให้แก่กรุงเทพมหานครอย่างพอเพียง การอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานในพื้นที่เสี่ยง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัย และขวัญกำลังใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น (จากแผนภาพที่ 5 - 1 ข้อ 5) เช่นนี้ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (จากการสัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ) ดังนี้

ดร.พงศ์ศักดิ์ สุขสันต์ เสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยในการบริหาร เช่น งบประมาณ และการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายศศักดิ์ คงมาก เห็นว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร สนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงร้องขอและตามที่ กอ.รมน. ภาค 1 และ กอ.รมน. (สวนรื่นฤดี) สั่งการ

สำหรับนายสุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ ให้ข้อเสนอแนะว่า กรุงเทพมหานครและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียมงบประมาณเพื่อการนี้ไว้โดยเฉพาะและควรมีระเบียบการใช้จ่าย งบประมาณนี้ให้มั่นคงถ่วงตัว และ

นายประพาส รัชตสัมฤทธิ์ เสนอว่า กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรมีการจัดบริการปัจจัยพื้นฐานแก่ผู้ชุมนุม โดยเท่าเทียมกัน

2.4 ข้อเสนอแนะรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบ หรือแนวทาง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการบริหาร จัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของผลการพิจารณา กระบวนการแก้ปัญหา 3 ขั้นตอน (จากแผนภาพที่ 5 - 1) ข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร และการ สัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น รวมถึงประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน กรุงเทพมหานครมาเป็นระยะเวลานาน และเคยปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรู พาย (พ.ศ. 2549 – 2550) ซึ่งเป็นกลุ่มเขตพื้นที่ที่มีสถิติการชุมนุมสูง และมีความรุนแรงจากการชุมนุม ทางการเมือง ดังนี้ (แผนภาพที่ 5 – 2)

2.4.1 ด้านกฎหมาย

กรุงเทพมหานครควรมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ชุมนุม ในฐานะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ และประชาชน เพื่อป้องกันและลด ผลกระทบจากการชุมนุม ดังนั้น จึงควรมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นมาเป็น การเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบปฏิบัติของกลุ่มผู้ชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นกรอบอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานในสังกัดที่ เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน โดยอาจออกเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับไปพลางก่อน ในขณะที่ ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมโดยตรงเกิดขึ้นในประเทศไทย

ทั้งนี้ รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ด้านกฎหมาย เป็นแนวทางที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก กฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการชุมนุมจะเป็นที่มาของ มาตรฐาน ความถูกต้องและชัดเจน ในแนวทางการปฏิบัติของทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ซึ่งจะช่วยลด หรือ แก้ไขปัญหา อุปสรรคด้านอื่น ๆ ใน การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมให้หมดสิ้นไปได้

2.4.2 ด้านการบูรณาการการทำงาน

กรุงเทพมหานครควรมีการบูรณาการ (integration) ประสานสัมพันธ์ในการทำงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร สื่อมวลชน แพทย์ พยาบาลอาสาสมัคร และแกนนำผู้ชุมนุม เป็นต้น เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน และพร้อมในการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน เป็นไปตามระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างเสมอภาค และมีประสิทธิภาพ

2.4.3 ด้านสถานที่ชุมนุม

กรุงเทพมหานครควรจัดให้มีพื้นที่ หรือสถานที่สำหรับไว้เพื่อการชุมนุม โดยเฉพาะโดยให้อยู่ห่างจากสถานที่สำคัญของทางราชการ ศูนย์กลางการคมนาคม และชุมชนหนาแน่น เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยส่วนรวม และลดผลกระทบจากการชุมนุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

2.4.4 ด้านโครงสร้างการทำงาน

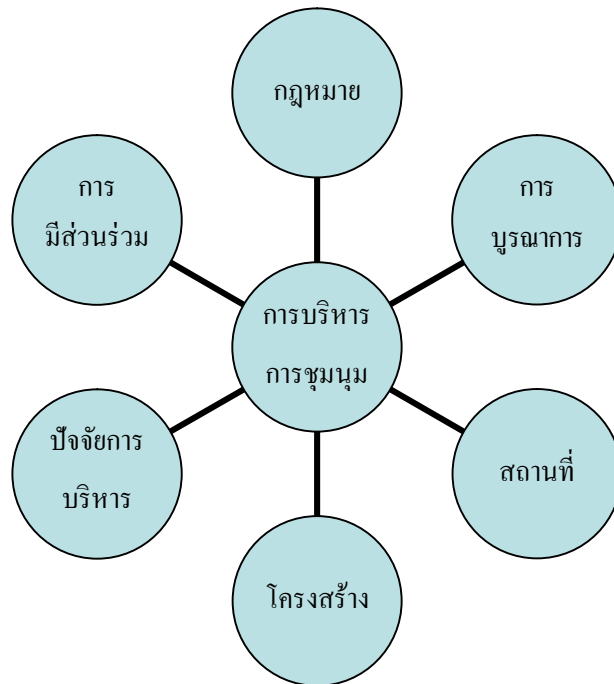
กรุงเทพมหานครควรกำหนดโครงสร้างองค์กรให้มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม หรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง เพื่อความเป็นเอกภาพในการทำงาน และการสั่งการ เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.4.5 ด้านปัจจัยทางการบริหาร

กรุงเทพมหานคร ควรวางแผนเตรียมความพร้อมปัจจัยทางการบริหาร ให้เพียงพอ ได้แก่ อัตรากำลัง งบประมาณในการดำเนินการ และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน เช่น รถสุขาเคลื่อนที่ รถไฟฟ้าส่องสว่าง เป็นต้น รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจโดยการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีทักษะในการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ความรุนแรง เพื่อให้มีความปลอดภัยในขณะปฏิบัติหน้าที่ และไม่เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการ

2.4.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรุงเทพมหานครควรให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ในเรื่องภารกิจด้านความมั่นคง และผลกระทบจากการชุมนุม รวมทั้งการดำเนินการของกรุงเทพมหานคร เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุม ให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จากการชุมนุม ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อร่วมกันการป้องกันและลดผลกระทบจากการชุมนุมอันเนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมโดยตรง

แผนภาพที่ 5 - 2 รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครอาจพิจารณานำรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้านหนึ่งใด หรือทั้ง 6 ด้านข้างต้นไปใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ด้วยเหตุผลว่าจะช่วยป้องกัน แก้ไขบรรเทาปัญหา และลดผลกระทบจากการชุมนุมในแต่ละด้าน ทำให้การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสำคัญ จำเป็น และสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษา หรือการทำวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร สำหรับการศึกษ หรือการทำวิจัยในอนาคต ควรดำเนินการดังนี้

3.1 ในการศึกษา หรือการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ และค้นพบรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนั้น ในการศึกษา หรือการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรนำรูปแบบหรือ

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนี้ไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม เพื่อผลการศึกษา วิจัย จะเป็นการช่วยพิสูจน์ หรือยืนยันว่า รูปแบบหรือแนวทางนี้มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจน และครอบคลุมการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนำไปวิเคราะห์หรือศึกษาเปรียบเทียบกับแนวคิดหรือวิธีการอื่น หรือในการศึกษา หรือการทำวิจัยครั้งต่อไป อาจนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติไปปรับใช้เฉพาะบางด้านที่เหมาะสมกับหน่วยงานอื่นที่ศึกษาหรือทำวิจัยก็ได้ หรือตัดบางด้านออกก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ครบทั้ง 6 ด้าน ในทางตรงกันข้าม อาจเพิ่มจำนวนด้านของรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมขึ้นอีกก็ได้ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ควรอธิบายเหตุผลไว้ด้วยเสมอ

3.2 ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติในเชิงปริมาณเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับการศึกษาเชิงคุณภาพ หรือ ศึกษา วิจัยหลายรูปแบบควบคู่กัน เช่น การวิจัยเชิงสำรวจควบคู่กับการสังเกต หรือสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร แล้วนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าผลการวิจัยคล้ายคลึง หรือแตกต่างกับการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติครั้งนี้เพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลในการป้องกัน/แก้ไขปัญหา หรือลดผลกระทบจากการชุมนุม รวมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครให้มีความเหมาะสมครอบคลุมครบถ้วนได้ในทุกด้าน และสามารถเป็นต้นแบบมาตรฐานในการนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ผู้ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ได้เหมาะสมกับทุกกลุ่ม และทุกสถานการณ์ ได้เป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 ศึกษา หรือทำวิจัยแบบเจาะลึกด้านการบริหารจัดการแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้านกฎหมาย ด้านการบูรณาการการทำงาน ด้านสถานที่ชุมนุม ด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านปัจจัยทางการบริหาร และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน ให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ทศพร ศิริสัมพันธ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ประคอง วรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงแก้ไข พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. หลักการและเทคนิคการเขียนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร, 2553.

สุภางค์ จันทวานิช. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สุภางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์, 2554.

สมบัติ ชำรงชัญญ์. การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2544.

สมบัติ ชำรงชัญญ์. นโยบายสาธารณะ: แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.

วารสาร

นันทวัฒน์ บรมานันท์, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จุดนิติ, ก.ค.-ส.ค. 2552.

เอกสารวิจัย

เฉลิมพงษ์ ชิวสุวรรณ. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือน : กรณีศึกษาการขีดและปิดล้อมท่าอากาศยานระหว่างประเทศ”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขานิติศาสตร์, มหาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2554. .

ณรงค์ เทียนกัณฑ์เทศน์. “ปัญหาการใช้เสรีภาพในการชุมนุมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”. สารนิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2554.

ณัฐพงศ์ มหานันทโพธิ์. “บทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุม
สาธารณะ”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2553.

วินิจ เจริญชัยขง. “กฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ”. นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.dsi.go.th/view.aspx?tid=T0000008>, 2557.

กาญจนา ตั้งชลทิพย์. “กรุงเทพมหานคร : เมืองโตเดี่ยวตลอดกาลของประเทศไทย”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <http://www.ipsr.mahidol.ac.th>, 2556.

การชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตย
ที่สมบูรณ์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=957000009989>, 2557.

การชุมนุมแนวร่วมคนไทยรักชาติรักษาแผ่นดิน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.dailynews.co.th/Content/politics/192>, 2556.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. สรุปรูปแนวทางการปฏิบัติต่อสถานการณ์
ชุมนุม เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
พ.ศ. 2551 และบทเรียนจากการปฏิบัติ. เอกสารไม่ตีพิมพ์, 2556.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.isoc.go.th/index.php/about-isoc/2012-09-13-04-07-50>, 2555.

ไกรพล อรัญรัตน์. “กฎหมายควบคุมการชุมนุมสาธารณะ : พัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของการชุมนุม
ในประเทศไทย”. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก : <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=1393>, 2556.

ครอบครัวข่าว 3. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.krobkruakao.com>, 2557.

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.matichon.co.th/news_](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1266020609&catid=04)
[detail.php?newsid=1266020609&catid=04](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1266020609&catid=04), 2557.

ชำนาญ จันทร์เรือง. การปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
reg.ksu.ac.th/teacher/katanyu/lesson/lesson2.html, 2557.

ณรงค์ ทรัพย์เย็น. (ร่าง)นโยบายการจัดการเหตุชุมนุมเรียกร้อง, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : sapyenna.blogspot.com/2009/06/blogpost_2026.html, 2557.

ตรีดาว อภัยวงศ์. โฆษกของกรุงเทพมหานคร แถลงข่าว. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : news.webservice.co.th/archives/1969, 2557.

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, ผู้อำนวยการร่วม สถาบันนโยบายศึกษา. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1278282743.news>, 2556.

บทวิเคราะห์เรื่อง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จากการปิดสนามบินสุวรรณภูมิ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [Briefing_170209_1.pdf](#) 313.69 กิโลไบต์, 2556

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ, ข้อมูลผลกระทบจากการชุมนุม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1389169486, 2556.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. การประชุมสภากรุงเทพมหานคร "สุขุมพันธุ์" เตรียมปรับแผนรับมืออบกปปส. ชัดคาวนักรุงเทพฯ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1389169486, 2556.

มติชนออนไลน์. ผบ.ทบ.แถลงจุดยืนกองทัพจี้อิฐิรณแรง ลั่นรัฐประหารไม่ใช่คำตอบ ชี้ขัดแย้งหนักกว่าปี 53. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=274866486&grpId=&catid=05, 2557.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนกรุงเทพฯ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://news.voicetv.co.th/thailand/91781.html>, 2556.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนในที่สาธารณะ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://hataipatnammon.wix.com/group04jr303#!-c1let>, 2557.

มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา (Foundation for Media Literacy). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mediamonitor.in.th/category/s5-about/>, 2557.

ประเทศอังกฤษ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.lawreform.go.th/lawreform/index.php?option, 2557.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/pol/306675>, 2555.

วัฒนา สักกวัตร. บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

pknow.edupol.org/book/km52/control/c1.doc, 2557.

วัลลภ วิตนากร. ผลกระทบการเมืองต่อเศรษฐกิจ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mcot-web.mcot.net/mcot-testing/site/content?id=52b7b787150ba05b0f0001b6>, 2557.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>, 2556.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>, 2557.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย พ.ศ. 2548. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, 2556.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. เอกสารการเรียนรู้การสอนวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>, 2557.

ศุภริย์ สิทธิวิช. ข้อมูลผลกระทบจากการชุมนุมด้านการท่องเที่ยว. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9560000148518>, 2557..

ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. สถิติข้าราชการและบุคลากรของกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://203.155.220.217/office/csc/Structure_bma55.html, 2557

ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. โครงสร้างการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://203.155.220.217/office/csc/Structure_bma55.html, 2557.

ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจ การคลัง และการลงทุนของกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://203.155.220.117:8080/BMA_WWW/html_about/, 2556.

ศูนย์บริการการแพทย์ฉุกเฉินกรุงเทพมหานคร. สรุปยอดผู้เสียชีวิตกรณีการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/pol/402717>, 2557

ศูนย์รักษาความสงบ (สรส.). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/pol/39789>, 2557.

ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaigov.go.th/th/governmental/item/82290>, 2557.

สถิติการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://prachatai.com/journal/2012/11/43828>, 2557.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nsc.go.th/Pages/authority.aspx>, 2557.

สุดา เศษพิทักษ์ศิริกุล. การนำนโยบายทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาการพัฒนากฎหมาย
เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://km-bcns.blogspot.com/2013/08/blog-post_5798.html, 2557.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.nia.go.th/niaweb/content/showsubdetail.asp?fdcode=4111212135111211&dsc>, 2557

สำนักข่าวอิสรา. สถิติ การประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.isranews.org/เรื่องเด่น/item/17808>, 2557.

สำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร. การเตรียมความพร้อมในการ
บริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม. เอกสารไม่ตีพิมพ์, 2556

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติการชุมนุม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/life>, 2556.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. การเตรียมพร้อมควบคุมสถานการณ์การชุมนุม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก : <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/life>, 2557.

สำนักรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://omd.mod.go.th/>, 2557.

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก. ผบ.ทบ.ชี้หากรุนแรงทหารพร้อมออกโรง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.komchadluek.net/mobile/detail/20140122/177334.html>, 2557.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คปอ.). “รายงาน
การตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ 2554”. รายงาน, 2554.

สำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร. “โครงสร้างการบริหาร
ราชการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร”. เอกสารไม่ตีพิมพ์,
2556.

สำนักงานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกรุงเทพมหานคร. “สรุปแนวทางการปฏิบัติต่อ
สถานการณ์ชุมนุมเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายใน

ราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 และบทเรียนจากการปฏิบัติ”. เอกสารไม่ตีพิมพ์, 2556.

สัมภาษณ์

นเรศ ไม้หอม, เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ ส่วนงานความมั่นคงภายในและราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์. 30 พฤศจิกายน 2556.

พงศ์ศักดิ์ งามสันต์, อุปนายกสมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (ผู้เคยดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างตุลาคม 2549 ถึง กรกฎาคม 2553). สัมภาษณ์. 20 ตุลาคม 2556.

ภาษาต่างประเทศ

Broom, L., and Selznick, P. Sociology. Singapore : Harper & Row, 1973.

Center for Korean Studies, Ramkhamhaeng University. (Online). Available :

www3.ru.ac.th/korea/article/article6, 2014.

Cohen, L. E. Introduction to Sociology. New York : Mc Graw-Hill Book Company, 1979.

Dye, Thomas R. Understanding Public Policy. 4 th ed. Englewood Cliffs, N.J.:

Prentice – Hall, 1981.

Easton, David. The Political System. New York : Alfred A. Knoff, 1960.

LevinsOn, Daniel J. Ed. Role Personality and Social Structure. Sociological Theory ed. New York : Macmillan, 1964.

Lasswell, D. Harold, and Kaplan, Abraham. The Structure and Function of Communication in Society. New York : Harper & Brothers, 1948.

Moorhead, Gregory., and Griffin, Ricky W. Organization behavior: Managing people and organizations. 6th ed. Boston : Houghton Mifflin, 2001.

Sharkansky, Ira. Ed. The Political Scientist and Policy Analysis : An Introduction, in Policy Analysis in Political Science. Chicago : Markham Publishing Company, 1970.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางชนิษฐาสรณ์ สืบสังข์
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤษภาคม 2500
การศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
ประวัติการทำงานโดยย่อ	ผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตประเวศ และเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชาการเมือง

เรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้าง
ความมั่นคงแห่งชาติ

ผู้วิจัย นางชนิศฐ์สรุทธิ์ สืบสังข์ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การชุมนุมทางการเมือง และการชุมนุมเพื่อยื่นข้อเรียกร้องหรือข้อ
ร้องเรียนต่อรัฐบาลในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน ปรากฏมีการชุมนุมประท้วงบน
พื้นที่สาธารณะ และมีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่
กรุงเทพมหานคร ซึ่งพื้นที่สาธารณะดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นพื้นที่สำคัญของทางราชการ การคมนาคม
และเป็นพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศ จึงก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างและจำนวนมาก ทั้งความ
เสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ทำให้เจ็บป่วยเสียชีวิต มีปัญหาสุขภาพจิต
สูญเสียทรัพย์สิน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การชุมนุมประท้วงและการเดินขบวนนั้น ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการ
แสดง ความคิดเห็น ของประชาชนต่อรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งในสภาวะการณ์การชุมนุมช่วงทศวรรษ
ที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาในการชุมนุม คือ มีการฝ่าฝืน ละเมิดกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น
จึงเกิดคำถามสำคัญขึ้นว่า การชุมนุมสาธารณะในประเทศไทยควรมีกติกาหรือไม่ ซึ่งแต่ละประเทศ
มีแนวทางในการจำกัดสิทธินี้แตกต่างกัน ดังนั้น กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นองค์กรปกครองมหา
นคร ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการนครหลวงของประเทศไทย จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะที่
เป็น“เจ้าภาพ” ของพื้นที่ที่มีการชุมนุมมากที่สุดในประเทศ ซึ่งควรจะต้องมีมาตรการและการเตรียม
ความพร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยเหตุดังกล่าว
ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความ

มั่นคงแห่งชาติ โดยมุ่งหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนตามที่กฎหมายกำหนด
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเฉพาะในเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชนของกรุงเทพมหานครเท่านั้น
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ มุ่งศึกษาเฉพาะการชุมนุมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น
3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครเฉพาะที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร และหัวหน้าหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร จำนวน 86 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรที่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า ข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร กับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้านอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ล้วนมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้าน โดยสรุปพร้อมนำเสนอได้ดังนี้

1.1 กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะ จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่ (1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (2) พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 (3) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 (4) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพ.ศ. 2551 (5) พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 (6) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 (7) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528 (8) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และ (9) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

1.2 การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า กรุงเทพมหานครมีบทบาทหลักในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมในที่สาธารณะตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ 2 ฉบับ คือ

1.2.1 ในฐานะองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พบว่า เป็นการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การบริการทางการแพทย์และการ เป็นต้น

1.2.2 การบริหารราชการในฐานะ กอ.รมน.กทม. พบว่า กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการในภารกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ประสานงาน บูรณาการ แผนงานกิจการด้านมวลชนของทุกภาคส่วนราชการ ในพื้นที่รับผิดชอบ และภายใต้กรอบที่กอ.รมน.ภาค1 และ กอ.รมน. (สวนรื่นฤดี) กำหนดไว้กรณีที่มีการชุมนุมในพื้นที่

สำหรับการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกหลายฉบับข้างต้น เป็นการดำเนินงานทางอ้อม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ชุมนุม และประชาชน เพื่อลดผลกระทบ และสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสาน มอบหมายหรือสั่งการเท่านั้น

1.3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของ กรุงเทพมหานครตามที่กฎหมายกำหนด

1.3.1 ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม ของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจดูแลการชุมนุมของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น

1.3.2 การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ยังไม่มีความชัดเจน ขาดการเตรียม ความพร้อมในการทำงาน และความพร้อมของการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉิน ขาดความเป็นเอกภาพ ในการตัดสินใจ การสั่งการ จากระเบียบ ข้อกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานใด การทำงานอาจทำให้บางฝ่ายอาจมีความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลาง ควรมี การประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.3 ไม่มีพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุมโดยเฉพาะ จึงควรมี การกำหนดสถานที่หรือพื้นที่ที่ใช้ในการชุมนุมเป็นการเฉพาะ เพื่อลดผลกระทบจากการชุมนุม

1.3.4 กรุงเทพมหานครไม่มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการ ชุมนุมโดยตรง ขาดเอกภาพในการทำงาน จึงควรมีการวางแผนกำหนดโครงสร้างส่วนราชการที่ รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม

1.3.5 งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รถสุขาเคลื่อนที่ รถไฟฟ้าส่อง สว่าง และวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ เป็นต้น ซึ่งรัฐบาลควรให้การสนับสนุนแก่ กรุงเทพมหานคร

1.3.6 มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม เพื่อป้องกันหรือลด ผลกระทบจากการชุมนุม

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่ ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ

2.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเอกสาร พบว่า ในต่างประเทศส่วนใหญ่มี กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการชุมนุมกำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่ในประเทศที่ไม่มีกฎหมาย กำหนดไว้ ก็มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการยกเลิก หรือยุติการชุมนุมได้ทันที หากมีข้อมูล หรือข้อเท็จจริงพิจารณาได้ว่าการชุมนุมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการ และบังคับใช้ตามกฎหมายอื่นอย่างจริงจัง อีกทั้งประชาชนใน ประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว ก็มีความเคารพ เกรงกลัวและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของเมืองหรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในประเทศไทย

2.2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า รูปแบบหรือแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเป็นดังนี้

2.2.1 ควรมีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะให้ชัดเจน

2.2.2 กรุงเทพมหานครควรมีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับสังคม

2.2.4 กำหนดให้ กอ.รมน.กทม. เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารจัดการการชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2.2.5 มีการอบรมบุคลากรของกรุงเทพมหานครให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ขอบเขตการทำงานด้านการชุมนุมในพื้นที่

2.2.6 การประสานงานสื่อมวลชน รวมทั้งควรมีกฎหมายและมาตรการควบคุมสื่อมวลชนที่มีลักษณะการยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกสามัคคี และต้องสนใจกิจการมวลชนเพิ่มมากขึ้น

2.2.7 กำหนดพื้นที่สำหรับการชุมนุมทางเป็นการเฉพาะ

2.2.8 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจภารกิจทางด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาล ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อบริหารจัดการในการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนและเป็นกรอบในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

1.2 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการชุมนุมทุกขั้นตอน เป็นการป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการชุมนุม

1.3 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบาย และการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างในการทำงาน เพื่อให้มีส่วนราชการทำหน้าที่ในการรับผิดชอบการชุมนุมโดยตรง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบริหารจัดการเกี่ยวกับการประสานงานในเชิงบูรณาการเพื่อทำงานประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการทำงาน มีความชัดเจน ความเป็นเอกภาพในการตัดสินใจ การสั่งการ การทำงานต้องมีความเป็นกลางต่อกลุ่มผู้ชุมนุมทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดหาพื้นที่หรือสถานที่สำหรับจัดไว้เพื่อการชุมนุมโดยเฉพาะ

2.3 รัฐบาล กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแผนที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อมปัจจัยทางการบริหารในการรับสถานการณ์การชุมนุม

2.4 ข้อเสนอแนะรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.4.1 ด้านกฎหมาย ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานครควรมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ชุมนุม จึงควรตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยอาจออกเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับไปพลางก่อน ก่อนที่จะมีการผลักดันให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมโดยตรงต่อไป

2.4.2 ด้านการบูรณาการการทำงาน กรุงเทพมหานครควรประสานสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างกรุงเทพมหานครกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

2.4.3 ด้านสถานที่ชุมนุม กรุงเทพมหานครควรจัดให้มีพื้นที่ หรือสถานที่สำหรับไว้เพื่อการชุมนุมโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน

2.4.4 ด้านโครงสร้างการทำงาน กรุงเทพมหานครควรกำหนดโครงสร้างองค์กรให้มีส่วนราชการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม หรืองานด้านความมั่นคงโดยตรง

2.4.5 ด้านปัจจัยทางการบริหาร กรุงเทพมหานคร ควรวางแผนเตรียมความพร้อมปัจจัยทางการบริหารให้เพียงพอ และสร้างขวัญกำลังใจในปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุม

2.4.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กรุงเทพมหานครควรให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ ในเรื่องภารกิจด้านความมั่นคง และผลกระทบจากการชุมนุม ต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อร่วมกันการป้องกันและลดผลกระทบจากการชุมนุมอันเนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมโดยตรง

ผังแผนภาพ รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรนำรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมนี้ไปประยุกต์ใช้ หรือ อาจนำไปปรับใช้เฉพาะบางด้านที่เหมาะสมกับหน่วยงานที่ศึกษาหรือทำวิจัย เพื่อผลการศึกษาวิจัย จะเป็นการช่วยพิสูจน์ หรือยืนยันว่า รูปแบบหรือแนวทางนี้มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจน และครอบคลุมการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานคร

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในเชิงปริมาณ หรือ ศึกษา วิจัยหลายรูปแบบควบคู่กัน แล้วนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครให้มีความเหมาะสมครอบคลุม ครบถ้วนได้ในทุกด้าน

3.3 ศึกษา หรือทำวิจัยแบบเจาะลึกด้านการบริหารจัดการแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น การบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ด้านกฎหมาย ด้านการบูรณาการการทำงาน ด้านปัจจัยทางการบริหาร และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารจัดการพื้นที่ชุมนุมของกรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน ให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

